Harâm Ayların En Hürmetlisi Olan Zülhicce Ayınız ve Mübarek Edhâ (Kurban) Bayrâmınız Müteyemmen Olsun. Akıtılan Kurban Kanları Müslüman Kanlarının Dökülmesinin Durmasına Vesile Olsun. Âmîn!

Lâlegül

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Yıl: 2 Sayı 20 | Ekim 2014 Fiyatı: 10 TL

"CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'NİN SOHBETLERİNİ YAYINLAMASI" HASRETLE BEKLENEN LâlegülTV'NİN AÇILIŞI EHL-İ SÜNNET'E VE VATANA-MİLLETE HAYIRLI OLSUN!

LâlegülTV
"Gönül Bahçeniz"

HİDAYET KANALI
LâlegülTV'NİN
FREKANS BİLGİLERİ

Frekans: 12422
Polarizasyon H (Yatay)
Symbol: 30000
Fec: 3/4

ZÜLHICCE AYININ VE İLK ONUNUN FAZÎLETLERİ —4-7—
— Senenin Hiçbir Gününde Yapılan Salih Amelin Zülhicce'nin İlk Onunda Yapılan İbadetlere Denk Olamayacağı —8-9—
— On Günlerde Sadaka, Hasta Ziyareti, Cenazeye İştirak, Yetime İyilik ve İlim Meclisinde Bulunmanın Fazîletleri —9-10—
— On Gecelerin En Fazîletlisi Olan Terviye, Arefe ve Bayram Geceleriyle Günlerinin Fazîletleri —10-12—
— Bayram Gecesinde ve Sabahında Yapılacak Vazîfeler —12-15— / — Kurban Kesenlere Vaadedilen Müjdeler —15-17—

- Zülhicce'nin İlk On Gecesinin ve Gününün Namazları —72—
- Mina'da Zikredenlerin Sevabını Kazandıracak Bir Namaz —73—
- Arefe Gecesinin ve Gününün Namazları —73-74—
- Kişiyi Hac Yapanlara Ortak Edecek Bir Namaz —72—
- Kurban Bayramının Gününün ve Gecesinin Namazları —74-75—
- Zülhicce'nin İlk Dokuz Gününün Orucu —75—
- Terviye ve Arefe Gününün Oruçları —75-78—
- Zülhicce'nin İlk On Gününün Zikir ve Duaları —79—
- Bin Kere Okuyan Kişiye İstediği Herşeyin Mutlaka Verileceği Bir Dua —80—
- Boğulmaktan, Yanmaktan ve Hırsızdan Koruyan Bir Dua —86—
- Arefe Gününün Zikir ve Duaları —81-90—
- Bayram Gecesinin İhyası ve Gününün Zikirleri —91—
- Arefe Günü Sabah Namazında Başlayıp Bayramın 4. Günü İkindi Namazında Biten ve Bir Çok Fakihe Göre Vacip Olan Teşrîk Tekbirleri —81—

KUR'ÂN'I KERİM'İN BİR KISMINI KABULLENİRKEN DİĞER BİR KISMININ TATBİKİNİ İMKANSIZ GÖRENLERİN İTİKADÎ DURUMLARI —20—
RESUL BÖLÜKBAŞ

KURU TEMİZLEME SİSTEMİYLE YAPILAN TEMİZLİĞİN HÜKMÜ —48—
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

SİYONİST İSRAİL'İN HAMİSİ ABD'Yİ VERGİYE BAĞLAYAN TEK GÜÇ OSMANLI DEVLETİ —38—
KEMAL ARKUN

HİZMET İNSANI NASIL OLMALIDIR? —58—
ADEM ŞENER

SÜNNETE UYMAKTA BULUNAN "KAFİRLERE BENZEMEME" HİKMETİ —64—
ALİ ULVİ UZUNLAR

AYASOFYA, KİN KAPISI, AKDAMAR KİLİSESİ —26—
ALİ EREN

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

EDİTÖRDEN

4 Ekim Cumartesi Günü Kurban Bayramı'dır. Zilhicce Ayı'nın onunda başlayıp dört gün devam eden Kurban Bayramı, bu günlerde kurban kesildiği için bu isimle müsemmadır.

Bu bayram; İbrahim *(Aleyhisselam)*'ın Allah'ın emriyle oğlu İsmail *(Aleyhisselam)*'ı kurban etmek istemesi, onun da buna razı olması neticesinde Allah'a karşı gösterdikleri bu büyük sadakat ve teslimiyetin karşılığı olarak koç kurban edilmesinin hatırasını taşır. Tüm müminler olarak bu mübarek bayram günlerinde kurban kesmek suretiyle, adeta bu iki peygamberin Allah'a karşı verdikleri başarılı imtihanın sevincini yaşar ve hatırasını yâd ederiz.

Allah-u Teala Kur'an-ı kerim'de onların bu müthiş imtihanlarını zikretmiş ve biz kullarından da itiraz etmeden, "neden, niçin?" demeden, mutlak bir şekilde böyle bir teslimiyet göstermemizi işaret buyurmuştur.

Bu dünya imtihan dünyasıdır, Allah-u Tela elbette kullarını imtihan edip onların imandaki samimiyetlerini, dindeki yerlerini ve kaç ayar olduklarını açığa çıkaracaktır. Öyle ya, hangi talebenin çalışkan hangi talebenin tembel olduğu, sınıfı kimin geçip kimin kaldığı imtihan olmadan nasıl anlaşılacaktır?

Mevla Teala kullarından teslimiyetten başka bir şey istemiyor. Tabi bunun ortaya çıkması için de imtihan lazımdır. Yoksa Mevla Teala imtihan ederek kullarını cezalandırmaz, kanların boşuna akmasına, canların heder edilmesine razı olmaz. Fakat kullarından istediği teslimiyet ve itaat öyle olmalı ki; ister malını ve mülkünü, isterse ciğerparesi olan öz yavrusunu gerektiğinde Kendi yolunda feda edip kurban edebilmelidir.

Kıymetli Lâlegül Okurları!

Bir hicri senenin daha sonuna geldik. 25 Ekim Cumartesi Günü hicri 1436 yılına giriyoruz. Dolayısıyla 24 Ekim Cuma Günü'nü, 25 Ekim Cumartesi Günü'ne bağlayan gece Hicri Yılbaşımızdır.

Toplumlar, kendilerince çok önemli gördükleri veya mukaddes saydıkları tarihi bir olayı esas alıp, bu tarihi takvim başlangıcı olarak kabul etmişlerdir. Hicri takvimde de, müslümanlar için çok büyük önem arzeden Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in hicreti esas alınmış ve takvim başlangıcı olarak kabul edilmiştir.

Hicret; Peygamber Efendimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* ve Ashâb-ı kirâm *(Radıyallâhü anhüm)*'ün, gördükleri çok ağır baskı ve işkenceler sebebiyle, İslâm'ı rahatça yaşamak için Mekke'den Medine'ye göç etmesidir ki bu olay, İslâm tarihinde bir dönüm noktası olmuştur.

Müslümanlar hicret sayesinde güç bulmuş ve Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in önderliğinde bir devlete kavuşmuşlardır. Böylece içtimâî ve iktisâdî bakımdan olduğu gibi dînî, siyâsî ve hukûkî bakımdan da Müslümanlar için yepyeni bir dönem başlamıştır. Hicretle birlikte müslümanlar güçlenmişler, emniyet ve huzurla ibadetlerini yapabilecekleri bir yurtları olmuştur. Bu bakımdan İslâm davâsının adeta belkemiğini teşkil eden Hicret'e ayrı bir kıymet verilmiş ve önemine binaen takvim başlangıcı olarak kabul edilmiştir.

Bu vesileyle tüm okurlarımızın gerek Kurban Bayramı'nı, gerekse Hicri Yılbaşı'nı tebrik eder; hem bizler, hem de tüm İslam alemi hakkında hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyâz ederim.

Fî Emânillah!

Lâlegül

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Yıl: 2 Sayı 20 Ekim 2014 Fiyatı: 10 TL

Lalegül Dergisi Adına
İmtiyaz Sahibi
Tuana Basın Yayın

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Genel Müdür
Gürsel YILDIZ

Reklam Müdürü
Suat YILDIZ
0212 435 10 58

Yayın Türü
Yerel, Sürekli, Aylık

Basım Yeri
Promat
Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mah. 1673 Sok. No: 34 34510
Esenyurt/İstanbul
Tel: 0212 622 63 63 - Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
Hediyeli 120 TL
Yurtdışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
100 Euro

Abonelik İçin Banka Hesap Bilgileri
Gürsel Yıldız Adına
Albaraka: TL HESABI
İBAN: TR14-0020-3000- 0064-8648-0000-09

Albaraka Türk Euro Hesabı
İBAN: TR57-0020-3000-0064-8648-0000-11

Gürsel Yıldız- Posta Çeki Hesap Numarası
105 907 20

Temsilci İrtibat
444 34 68

Abone Dağıtım
Tuana Basın Yayın
Tel: 444 34 68

Adres
Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL
Tel: 444 34 68

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

ZÜLHICCE AYININ FAZİLETLERİ
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

KUR'ÂN'I KERİM'İN BİR KISMINI KABULLENİP DİĞER BİR KISMINI TARİHSEL DİYE TATBİKİNİN UYGUN OLMAYACAĞINI İDDİA EDENLERİN İTİKADİ DURUMLARI
RESUL BÖLÜKBAŞ

37 EDEBİYYÂT
ŞİİRLERDEN SEÇMELER

44 BİR SAHÂBÎYİ TANIYALIM
HAZRET-İ ALİYYÜL MÜRTEZA (7) (Radıyallahu Anh)

46 MENÂKIB
KISSADAN HİSSELER

51 HIKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

57 SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER

66 SIHHAT-Ü AFİYET
SAĞLIKLI HAYAT

İÇİNDEKİLER

AYASOFYA, KİN KAPISI, AKDAMAR KİLİSESİ
ALİ EREN

SİYONİST İSRAİL'İN HAMİSİ ABD'Yİ VERGİYE BAĞLAYAN TEK GÜÇ OSMANLI DEVLETİ
KEMAL ARKUN

KURU TEMİZLEME SİSTEMİYLE YAPILAN TEMİZLİĞİN HÜKMÜ
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

AMELDE RİYA GİZLİ ŞİRKTİR
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

HİZMET İNSANI NASIL OLMALIDIR?
ADEM ŞENER

SÜNNETE UYMAKTA BULUNAN "KAFİRLERE BENZEMEME" HİKMETİ
ALİ ULVİ UZUNLAR

SIHHAT-Ü AFİYET
SAĞLIKLI HAYAT

HACAMAT
DR. SUAT ARUSAN

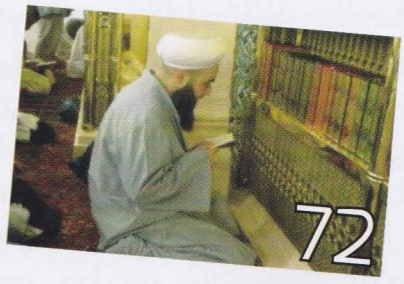

DUALAR VE ZİKİRLER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

ZÜLHICCE AYININ FAZÎLETLERİ

(25 Eylül Perşembe-24 Ekim Cuma)

Değerli Okuyucularım! İçinde bulunduğumuz mevsim ahiret ticareti için gerçekten çok önem arzeden bir mevsimdir ki bugünlerde tembellik eden yarın ahirette herkesin manevi hasadını toplayacağı günde ancak pişmanlık biçecektir. Bu nedenle sizlere bu değerli ayın önemini ve vazifelerini beyan eden hadis-i şerif ve rivayetleri nakletmeyi münasip gördük. Rabbim cümlemize kolaylıkla amel edebilmeyi nasib eylesin. Amin!

Zülhıcce ayının üstünlüğü hakkında **Ebû Sa'îd** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «سَيِّدُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ، وَأَعْظَمُهَا حُرْمَةً ذُو الْحِجَّةِ.»

"Ayların efendisi ramazan ayıdır. (Kendisinde işlenen günahların) **haramlık** (ve yasaklık konusunda en büyük cezalara sebep oluşu) **bakımından ayların en büyüğü ise zülhıccedir."** *(Bezzâr, el-Müsned, no:960, 1/457; Beyhakî, Şu'abu'l-îmân, no:3364, 5/242-243;*

Yine zülhıcce ve ilk on gününün fazileti hakkında **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اِخْتَارَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ الزَّمَانَ فَأَحَبَّ الزَّمَانِ إِلَى اللهِ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ، وَأَحَبُّ الْأَشْهُرِ إِلَى اللهِ ذُو الْحِجَّةِ، وَأَحَبُّ ذِي الْحِجَّةِ إِلَى اللهِ تَعَالَى الْعَشْرُ الْأَوَّلُ مِنْهُ.»

"Allâh-u Azze ve Celle zaman(dan bir kısm)**ı**(nı diğerlerine karşı) **seçmiştir, Allâh-u Te'âlâ'nın zamanlar içerisinden en sevdiği dönem haram aylardır. Allâh-u Te'âlâ'nın** (o haram) **aylar içerisinden en sevdiği** (ay) **zülhıccedir. Allâh-u Te'âlâ'nın zülhıcceden en çok sevdiği** (bölüm) **ise o ayın ilk onudur."** *(Beyhâkî, Şu'abü'l-îmân, no:3465, 7/330-331)*

Ka'bü'l-Ahbâr *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "**Allâh-u Te'âlâ** şehirler arasında seçim yaptı, buna göre şehirlerin **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi Beled-i Harâm'dır (Mekke'dir).

Allâh-u Te'âlâ zaman dilimleri arasında bir tercihte bulundu, buna göre zaman cüzlerinin **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi haram aylardır, bu ayların **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi ise zülhıcce ayıdır. Zülhıccenin **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi ise ilk onudur.

Allâh-u Te'âlâ günler arasında bir ihtiyarda bulundu, buna göre günlerin **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi cuma günüdür. **Allâh-u Te'âlâ** geceler arasında da bir tercih yaptı, buna göre gecelerin **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi kadir gecesidir. **Allâh-u Te'âlâ** gece ve gündüz saatleri arasında bir seçim yaptı, buna göre saatlerin **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi farz namazların (ilk) saatleridir.

Allâh-u Te'âlâ sözler arasında bir tercih yaptı, buna göre kelâmların **Allâh-u Te'âlâ**'ya en sevgilisi:

«لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ وَسُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ.»

"Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur, Allâh her şeyden büyüktür, bütün noksanlıklardan tenzih Allâh'adır, bütün hamdler Allâh'a mahsustur" zikirleridir. *(Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, no:3740; Süyûtî, ed-Dürru'l-mensûr, 7/347)*

"Rûhu'l-beyân Tefsîri"nde zikredildiğine göre; zülkade ve zülhıcce ayları haram aylardandır. Şu özellikleri onlara şeref olarak yeter ki, **Allâh-u Te'âlâ Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* a onları oruçlu geçirmesini emretmiş, o iki ayı hâcet ve dileklerin kabul mahalli kılmış ve münâcâtın mîkatı (Kendisiyle sırdaş olmak için tâyin edilen zaman) yapmıştır. *(İsmâ'îl Hakkî, Rûhu'l-beyân, 3/229)*

ZÜLHICCE AYININ İLK ON GECESİNİN VE GÜNÜNÜN FAZİLETLERİ

(25 eylül perşembe - 4 ekim cumartesi)

Allâh-u Te'âlâ Fecr Sûresi'nin başında şöyle buyurmaktadır:

﴿وَالْفَجْرِ ۞ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۞ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۞ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ۞ هَلْ فِي ذٰلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ﴾

"Andolsun (tan yerinin ağarma vakti olan) **o fecre.** (Zülhıccenin başındaki) **o çok kıymetli on geceye de.** (Her şeyin, özellikle bu gecelerin ve namazın) **çift**(in)**e de, tek**(in)**e de. Bir de geçip gittiğinde o geceye. İşte sana!** (Yanlışlardan) **engelleyici bir akıl sahibi için bun**(lar)**da yemin konusu olacak önemli bir şey vardır, değil mi?!"** *(Fecr Sûresi:1-5)*

ÂYET-İ KERİMENİN TEFSİRİ

Buradaki ilk âyet-i kerîme olan ﴿وَالْفَجْرِ﴾ lafz-ı şerîfi kasem (yemin)dir ki **Allâh-u Te'âlâ** burada "Fecr"e yemin etmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de bunun gibi birçok yerde **Allâh-u Te'âlâ** bazı şeylerin önemini açıklamak için onlara yemin etmiştir. Bu kasemlerin hepsinde ince bir sır ve büyük bir haber vardır.

Âyet-i kerîmedeki "Fecr" lafz-ı celîlinin manası hakkında ihtilaf edilmiştir.

Ali ibni Ebî Tâlib *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edildiğine göre; bunun manası lafzın zâhirinden de anlaşıldığı üzere "Gündüzün evveli" demektir. *(Tefsîru İbni Cerîr, 30/168)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*nın beyanına göre ise; buradaki "Fecr" lafz-ı kerîminden maksat, namazların ilki olan sabah namazıdır. Nitekim sûre-i celîlenin başındaki yeminlerin dördüncüsü ve sonuncusu olan:

"Geçip gittiğinde o geceye (de yemin olsun)" *(Fecr Sûresi:4)* âyet-i kerîmesinde de **Allâh-u Te'âlâ** namazların sonuncusu olan yatsı namazına yemin etmektedir. Böylece **Allâh-u Te'âlâ** yeminlerini sabah namazı ile başlatmış ve yatsı namazı ile bitirmiştir. *(Tefsîru İbni Cerîr, 30/168; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 8/498)*

Mücâhid *(Radıyallâhu Anh)* ise: "Âyet-i kerîmedeki 'Fecr' lafzından murat kurban bayramının sabahıdır" demiştir.

İmâm-ı Dahhâk ve **İbni Müzâhim** *(Rahimehumellâh)*ın beyanlarına göre ise; âyet-i kerîmedeki "Fecr" lafzı zülhıccenin ilk gününün sabahıdır. *(İbnü'l-Cevzî, Müsîru'l-'azmi's-sâkin, 1/225)*

Ebu'z-Zübeyr *(Radıyallâhu Anh)*ın **Câbir** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet ettiğine göre âyet-i kerîmedeki sabahtan maksat Arefe gününün sabahıdır, on gecelerden murat ise zülhıccenin ilk on gecesidir. Nitekim **Câbir** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* âyet-i kerîmedeki lafızların şerhi hakkında şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ الْعَشْرَ عَشْرُ الْأَضْحَى، وَالْوَتْرَ يَوْمُ عَرَفَةَ، وَالشَّفْعَ يَوْمُ النَّحْرِ.»

"Muhakkak ki (âyet-i kerîmede zikredilen) **o on, kurban** (ayın)**ın** (ilk) **onudur. Tek Arefe günü, çift de kurban** (bayramı) **günüdür."** *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:14511, 22/389; Hâkim, el-Müstedrek, Kitâbu'l-edâhî, 4/220)*

Hâfız Ebû Mûsâ el-Medînî *(Rahimehullâh)*ın ***"et-Terğîb ve't-Terhîb"*** isimli eserinde zikrettiğine göre, bu mana bütün müfessirler katında makbuldür.

Ebu'd-Duhâ *(Rahimehullâh)*dan nakledildiğine göre; **İmâm-ı Mesrûk** *(Radıyallâhu Anh)*a: **"Fecre ve on geceye andolsun"** âyet-i kerîmelerinden sorulduğunda zülhıccenin ilk onunu kastederek: "İşte bunlar senenin en faziletli günleridir" demiştir. *(Abdürrezzâk, 4/376; Taberi, 30/169)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan nakledildiğine göre; sûre-i celîledeki: **"Çifte ve teke andolsun"** âyet-i kerîmesindeki çiftten murat (zülhıccenin onuncu günü olan) kurban bayramı günü, tekten murat ise (zülhıccenin dokuzuncu günü olan) Arefe günüdür. *(Rûyânî, el-Müsned, 1/139)*

İmâm-ı Mukâtil *(Radıyallâhu Anh)*a göre: **"Geçip gittiğinde o geceye andolsun"** *(Fecr Sûresi:4)* âyet-i kerîmesindeki geceden murat, kurban bayramı gecesidir.

Buradaki son âyet-i kerîme olan: **"İşte sana!** (Yanlışlardan) **engelleyici bir akıl sahibi için bun**(lar)**da yemin konusu olacak önemli bir şey vardır, değil mi?!"** *(Fecr Sûresi:5)* âyet-i kerîmesi de yemin konusu yapılan şeylerin önemine dikkat çekmektedir ki Kur'ân-ı Kerîm'de birçok şey üzerine yemin edilmişse de birçoğunun ardından böyle bir uyarı yapılmamıştır.

İmâm-ı Dahhâk *(Rahimehullâh)*a göre zülhıccenin ilk on günü, ramazanın son on gününden de üstündür. Zira **Allâh-u Te'âlâ** Fecr Sûresi'nin evvelinde hem bu günlerin ilkinin sabahına, hem de on günün gecelerine yemin etmektedir. **İbni Abbâs** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan da böyle rivayet edilmiştir.

Ayrıca **Allâh-u Te'âlâ** bu on gün hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً﴾

"Biz Mûsâ ile otuz geceyi (günleriyle birlikte ibadetle geçirmesi neticesinde, kendisiyle mükâlemede bulunacağımıza ve ona Tevrât'ı vereceğimize dair) **sözleştik ve onları on** (gece) **ile** (kırka) **tamamladık da, böylece Rabbinin tayin buyurduğu vakit kırk gece olarak tamama erdi."** *(A'râf Sûresi:142'den)*

İmâm-ı Mücâhid *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "Senenin günlerinde yapılan hiçbir amel zülhıccenin onunda yapılandan daha faziletli olamaz. İşte onlar, **Allâh-u Te'âlâ**'nın **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* için tamamladığı on gündür." *(Süyûtî, ed-Dürru'l-mensûr, 6/539)*

İbni Abbâs, Hadramî ve **Mücâhid** *(Radıyallâhu Anhüm)*den nakledildiğine göre: "**Allâh-u Te'âlâ**'nın **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* ile sözleştiği otuz gece zülkade ayıdır, tamamladığı on gece de zülhıccenin onudur." *(İbni Ebî Hâtim, no:8920-21, 5/1556-57; Süyûtî, ed-Dürru'l-mensûr, 6/538)*

Müfessirlerin beyanına göre **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* Mısır'dayken İsrâiloğullarına, **Allâh-u Te'âlâ**'nın **Firavun**'u helâk etmesi durumunda kendilerine **Allâh** katından bir kitap getireceğini, yapmaları ve terk etmeleri gereken her işin onda beyan edileceğini vaat etmişti.

Allâh-u Te'âlâ, Firavun'u helâk edince **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* **Rabb**inden o kitabı istedi, **Allâh-u Te'âlâ** da ona otuz gün oruç tutmasını emretti. O, zilkâde ayının tamamını oruçlu geçirince ağzındaki açlık kokusunu beğenmediği için onu gidermek üzere misvak kullandı. Bunun üzerine **Allâh-u Te'âlâ** kendisine: **"Oruçlunun ağız kokusunun Benim katımda misk kokusundan daha hoş olduğunu bilmedin mi?!"** buyurarak zülhıccenin ilk on gününü de oruçlu geçirmekle o kokuyu geri getirmesini emretti ve böylece kırk gece tamamlandı.

Bunun üzerine **Allâh-u Te'âlâ** zülhıccenin onunda **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)*a Tevrât'ı indirdi, ayrıca vasıtasız ve keyfiyetsiz olarak kendisiyle mükâlemede bulundu, **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* da o kelâmı, vücudunun bütün parçalarıyla her yönden işitti, **Allâh-u Te'âlâ**'nın kelâmının lezzetini hissedince cemâlini görmeye heveslendi ve bu âyet-i kerîmenin ardındaki A'râf Sûresi'nin 143. âyet-i kerîmesinde ifade edilen talebini **Allâh-u Te'âlâ**'ya arz etti.

Bunlarla beraber zülhıccenin ilk on gününün bir üstünlüğü de bu haram ayın **Allâh-u Te'âlâ**'nın:

﴿اَلْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ﴾

"Hac (ibadeti, herkes tarafından şevval ve zilkâde aylarıyla zülhıccenin ilk onu olarak) **bilinen birtakım aylar**(da yapılmalı)**dır"** *(Bakara Sûresi:197'den)* kavl-i şerîfinde beyan edilen ayların sonuncusu olmasıdır. Zira âyet-i kerîmenin meâline de dercettiğimiz üzere bu aylar; şevval ve zilkâde aylarının tamamıyla zülhıccenin ilk on günüdür.

Hazreti Ömer, Hazreti Ali, İbni Mes'ûd, Abdullâh ibni Ömer, İbni Abbâs ve **İbni Zübeyr** *(Radıyallâhu Anhüm)* ve daha birçok tâbiinden böyle nakledilmiştir. *(Sa'îd ibni Mansûr, es-Sünen, 3/783-791; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 1/524-525)*

İmâm-ı Mücâhid *(Radıyallâhu Anh)*ın **İbni Ömer** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayetine göre: "**Allâh-u Te'âlâ** indinde zülhıccenin on günü müstesna cuma gününde daha büyük bir gün yoktur. Zira şüphesiz bu on günlerden yapılan bir amel bir senelik amele denk olur." *(İbni Receb, Letâifü'l-me'ârif, sh:460; Hâfız İbni Nâsiriddîn ed-Dimeşkî, Fazlu 'aşri zilhıcce, sh:23-24)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayete göre: "**Allâh-u Te'âlâ Âdem** *(Aleyhisselâm)*ın tevbesini bu on günlerden olan Arefe günü kabul etmiş. **İbrâhîm** *(Aleyhisselâm)* hullet (dostluk) makamını bu on günlerde kazanmış, Kâbe-i Muazzama'yı bu on günlerde inşa etmiş, **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)* **Allâh-u Te'âlâ** ile münâcâta bu on günlerde nâil olmuş, **Dâvûd** *(Aleyhisselâm)* mağfirete bu günlerde kavuşmuş. Ağaç altında yapılmış Rıdvan bîatı bugünlerde vukû bulmuştur. *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/38)*

SENENİN HİÇBİR GÜNÜNDE YAPILAN SALİH AMELİN ZÜLHICCE'NİN İLK ONUNDA YAPILAN İBADETLERE DENK OLAMAYACAĞI

(25 eylül perşembe - 4 ekim cumartesi)

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edildiğine göre; bir keresinde **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ أَيَّامٍ اَلْعَمَلُ الصَّالِحُ فِيهِنَّ أَحَبُّ إِلَى اللهِ مِنْ هٰذِهِ الْأَيَّامِ الْعَشْرِ»، يَعْنِي أَيَّامَ الْعَشْرِ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ! وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ؟، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَلَا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَلَمْ يَرْجِعْ مِنْ ذٰلِكَ بِشَيْءٍ.»

"Kendisinde amel-i sâlih işlenmesi (zülhıccenin ilk) **on gün**(ün)**de Allâh-u Te'âlâ'ya sevimli** (O'nu hoşnut ve râzı edici) **olduğu kadar, hiçbir günde olmamıştır"** buyurunca (sahâbe-i kirâm:) "**Allâh** yolunda cihat da mı (o günlerdeki amelden üstün olamaz)?' dediler.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **"Allâh yolunda cihad bile** (bugünlerdeki amellerden fazilet bakımından daha üstün) **değildir. Ancak bir adam**(ın cihadı bugünlerdeki amelden üstün olabilir) **ki, malıyla ve canıyla** (cihada) **çıkmış ve bunlardan hiçbiriyle** (cihaddan) **geri dön**(e)**memiş,** (malını da canını da Allâh için cihad meydanlarında fedâ etmiş)**tir."** *(Tirmizî, Savm:52, no:757, 3/130; Ebû Dâvûd, Savm:62, no:2440, 2/301; İbni Mâce, Sıyâm:39, no:1727, 1/550)*

Ebû Hureyre *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ أَيَّامٍ أَحَبُّ إِلَى اللهِ أَنْ يُتَعَبَّدَ لَهُ فِيهَا مِنْ عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ، يَعْدِلُ صِيَامُ كُلِّ يَوْمٍ مِنْهَا بِصِيَامِ سَنَةٍ وَقِيَامُ كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْهَا بِقِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ.»

"Zülhıccenin (ilk) **onundan ziyade Allâh-u Te'âlâ hiçbir günde kendisine ibadet olunmasını sevmez. Onlardan her bir günün orucu, bir senenin orucuna, her bir gecenin kıyâmı** (ibadetle ihyâsı) **da, Kadir gecesinin kıyâmına denktir."** *(Tirmizî, Savm:52, no:758, 3/131)*

Bu hadîs-i şerîflerden kesin bir şekilde anlaşıldığı üzere; daha çok sevap kazanılması cihetinden zülhıccenin ilk on günündeki ameller, sene içerisindeki diğer bütün günlerden üstündür.

Ebu'd-Derdâ *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir:

رُوِيَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: «عَلَيْكُمْ بِصَوْمِ أَيَّامِ الْعَشْرِ، وَإِكْثَارِ الدُّعَاءِ وَالْاِسْتِغْفَارِ وَالصَّدَقَةِ فِيهَا، فَإِنِّي سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اَلْوَيْلُ لِمَنْ حُرِمَ خَيْرَ أَيَّامِ الْعَشْرِ.»

"On günlerde oruca devam edin. Duayı, istiğfar ve sadakayı çok yapın, zira ben Peygamberiniz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i: **'On günlerin hayrından mahrum olanların vay haline'** buyururken işittim." *(Ebu'l-Leys es-Semerkandî, Tenbîhü'l-ğâfilîn, no:470, sh:327)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ أَحْيَا لَيْلَةً مِنْ لَيَالِي عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ، فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللهَ عِبَادَةَ مَنْ حَجَّ أَوِ اعْتَمَرَ طُولَ سَنَتِهِ، وَمَنْ صَامَ فِيهَا يَوْمًا فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللهَ تَعَالَى سَائِرَ سَنَتِهِ.»

"Her kim zülhıccenin on gecelerinden birini (ibadetle geçirerek) **ihya ederse, bir sene boyunca hac ve umre yapanların ibadeti kadar ibadet etmiş gibi olur.**

O günlerde bir gün dahi oruç tutsa geri kalan senesinin tümünü Allâh-u Te'âlâ'ya ibadetle geçirmiş gibi olur." *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/40)*

Ebû Osman el-Nehdî *(Radıyallâhu Anh)* da zülhıccenin ilk on günü hakkında şöyle demiştir: "Âlimler ve sâlihler senedeki üç adet on günü diğer günlere göre çok üstün tutarlar. Bunlar da zülhıccenin ilk on günü, muharremin ilk on günü ve ramazanın son on günüdür.

Ayrıca bize ulaşan rivayetlere göre zülhıccenin ilk on günü, diğer iki on güne göre daha üstündür. Çünkü onun içerisinde terviye, arefe ve kurban bayramı günü vardır." *(İbnü'l-Cevzî, Müsîru'l-'azmi's-sâkin, 1/232)*

Ebû Zübeyr *(Rahimehullâh)*: "Dünyanın günlerinin en faziletlisi on günlerdir" demiştir. *(İbnü'l-Cevzî, Müsîru'l-'azmi's-sâkin, 1/230; Fâkihî, Ahbâr-u Mekke, 3/8-9)*

Sa'îd ibni Cübeyr *(Radıyallâhu Anh)*: "Bu on gecelerde kandillerinizi söndürmeyin" diyerek ibadete devam etmenin önemine dikkat çekerdi. *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/40)*

Allâh-u Te'âlâ beş peygamberden her birine on şey vermiştir ki bu nebîler; **Âdem, İbrâhîm, Şu'ayb, Mûsâ** ve bizim peygamberimiz **Muhammed Mustafa** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* dir. Bizim **Peygamberimiz** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*e verilen ise zülhıccenin onudur.

Bu ümmetten bu on güne değer verene (namazlarını, oruçlarını ve zikirlerini îfâ edenlere) de on ikramda bulunulur.

Bunlar da; ömrüne bereket, malında ziyadelik, ailesine koruma, günahlarına kefaret, sevaplarına katlama, ölüm anında kolaylık, kabir karanlıklarında nur, mizanda ağırlık, cehennem derekelerinden kurtuluş ve cennet derecelerine yükseliştir. *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/40)*

ZÜLHICCENİN İLK ONUNUN BAZI FAZİLETLİ AMELLERİ

On Günlerde Sadaka, Hasta Ziyareti, Cenazeye İştirak, Fakire ve Yetime İyilik ve İlim Meclisinde Bulunmanın Fazîletleri

Hakîm-i Tirmizî *(Radıyallahu Anh)*dan rivayete göre **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ تَصَدَّقَ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ احْتِسَابًا، قَبِلَ اللهُ تَعَالَى مِنْهُ، وَكَانَ كَمَنْ أَدْرَكَ مَا فَاتَهُ مِنْ صَدَقَاتِ السَّنَةِ.»

"Her kim Allâh rızası niyetiyle Arefe gününde sadaka verirse, Allâh-u Te'âlâ o kişiden bunu kabul eder ve bu (verdiği sadaka sayesinde) **sene boyunca veremediği bütün sadakalar**(ın) **sevabına yetişmiş gibi olur."** *(el-Hakîmü't-Tirmizî, Esrârü'l-hac, Hâfız İbni Nâsiruddîn ed-Dimeşkî, Fazlu 'aşri zilhıcce, sh:48)*

Abdülkādir el-Geylânî *(Radıyallahu Anh)*dan rivayete göre:

«وَمَنْ تَصَدَّقَ فِي هٰذِهِ الْأَيَّامِ الْعَشْرِ بِصَدَقَةٍ عَلَى مِسْكِينٍ فَكَأَنَّمَا تَصَدَّقَ عَلَى أَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ، وَمَنْ عَادَ فِيهَا مَرِيضًا فَكَأَنَّمَا عَادَ أَوْلِيَاءَ اللهِ وَبُدَلَائَهُ، وَمَنْ شَيَّعَ جَنَازَةً فَكَأَنَّمَا شَيَّعَ جَنَائِزَ شُهَدَائِهِ، وَمَنْ كَسَى مُؤْمِنًا كَسَاهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ حُلَلِهِ، وَمَنْ لَطَفَ فِيهَا بِيَتِيمٍ لَطَفَ اللهُ تَعَالَى بِهِ فِي الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ، وَمَنْ حَضَرَ مَجْلِسًا مِنْ مَجَالِسِ الْعِلْمِ فَكَأَنَّمَا حَضَرَ مَجَالِسَ أَنْبِيَاءِ اللهِ وَرُسُلِهِ.»

"Bu on günde bir fakire sadaka veren **Allâh-u Te'âlâ**'nın tüm nebîlerine ve rasüllerine yardım etmiş gibi olur. Bu günlerde hasta ziyaret eden **Allâh-u Te'âlâ**'nın tüm velilerini ve seçkin kullarını ziyaret etmiş gibi olur. Bir cenaze ardında giden bütün şehitlerin cenazelerine katılmış gibi olur.

Bir mümini giydireni **Allâh-u Te'âlâ** cennet hullelerinden giydirir.

Bir yetime iyilikte bulunanı **Allâh-u Te'âlâ** kıyamet günü Arş'ının gölgesi altında bulundurur. İlim meclislerinde birinde hazır bulunan sanki tüm enbiyânın ve rasüllerin meclislerinde bulunmuş gibi olur." *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/42)*

TERVİYE, AREFE VE BAYRAM GECELERİYLE GÜNLERİNİN FAZÎLETLERİ

(1 ekim çarşambayı 2 ekim perşembeye - 2 ekimi 3 ekime - 3 ekimi 4'üne bağlayan geceler)

Mu'âz ibni Cebel *(Radıyallâhu Anh)*dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ:قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:«مَنْ أَحْيَى اللَّيَالِيَ الْخَمْسَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ؛ لَيْلَةُ التَّرْوِيَةِ وَلَيْلَةُ عَرَفَةَ وَلَيْلَةُ النَّحْرِ وَلَيْلَةُ الْفِطْرِ وَلَيْلَةُ نِصْفِ شَعْبَانَ.«

"Beş geceyi (ibadetle geçirerek) **ihyâ edene cennet vacip olur.** (Bunlar da) **terviye** (zülhıccenin sekizinci) **gecesi, Arefe** (zülhıccenin dokuzuncu) **gecesi, nahr** (zülhıccenin onuncu) **gecesi, fıtr** (ramazan bayramı) **gecesi, şa'banın yarısının** (Beraat) **gecesidir."** *(Isfahânî, et-Terğîb, no:367, 1/182;*

Arefe Gününün Fazîletleri

(3 ekim cuma)

Câbir *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen hadîs-i şerîfe göre Arefe günü dünya günlerinin en faziletlisidir. *(el-İhsân, no:3853; Ebû Ya'lâ, no:2090)*

Bu nedenle **İmâm-ı Nevevî** *(Rahimehullâh)*: "Şâfi'î mezhebinde tercih edilen görüşe göre, bir adam karısının boş olması hakkında tâlik yaparak: 'Sen dünya günlerinin en faziletlisinde boşsun' diyecek olsa, o kadın Arefe günü boş olur" demiştir. *(Nevevî, el-Mecmû', 6/381)*

Talha ibni Ubeydillâh *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edildiğine göre **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا رُئِيَ الشَّيْطَانُ يَوْمًا هُوَ فِيهِ أَصْغَرُ وَلَا أَدْحَرُ وَلَا أَحْقَرُ وَلَا أَغْيَظُ مِنْهُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِمَا رَآى مِنْ تَنَزُّلِ الرَّحْمَةِ وَتَجَاوُزِ اللهِ عَنِ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ إِلَّا مَا أُرِيَ يَوْمَ بَدْرٍ»، قِيلَ: وَمَا رَآى يَوْمَ بَدْرٍ يَا رَسُولَ اللهِ! قَالَ: «أَمَا إِنَّهُ قَدْ رَآى جِبْرِيلَ يَزَعُ الْمَلَائِكَةَ.»

"Şeytan Arefe gününde olduğu kadar hiçbir gün daha zelîl, daha hor, daha hakîr ve daha öfkeli olarak görülmemiştir. Bu da ancak Allâh-u Te'âlâ'nın rahmetinin yağdığını ve büyük günahları bağışladığını gördüğü içindir. Ancak Bedir günü ona gösterilen müstesna" buyurdu.

O zaman: "Yâ **Rasûlellâh! Bedir Günü** o ne görmüştü?" denilince **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **"Cibrîl'in melekleri saf düzenine soktuğunu görmüştü"** buyurdu. *(Mâlik, el-Muvatta', Hacc:81, no:962, sh:273; Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, no:3775)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ هٰذَا يَوْمٌ مَنْ مَلَكَ فِيهِ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَلِسَانَهُ غُفِرَ لَهُ.»

"Şüphesiz bu (Arefe günü) **öyle bir gündür ki, bugünde kulağına, gözüne ve diline sahip ol**(up onları haramlardan koruy)**an kişi**(nin günahları) **bağışlanır."** *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:3041, 5/165)*

Bu müjde sadece Arafat vakfesi yapanlara has olmayıp, yeryüzünün neresinde o gün uzuvlarını haramlardan koruyup kollayanlar varsa hepsine şamildir. Nitekim **Ubâde ibni Sâmit** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* arefe günü:

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَرَفَةَ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّ اللهَ تَطَوَّلَ عَلَيْكُمْ فِي هٰذَا الْيَوْمِ فَغَفَرَ لَكُمْ إِلَّا التَّبِعَاتِ فِيمَا بَيْنَكُمْ وَوَهَبَ مُسِيئَكُمْ لِمُحْسِنِكُمْ وَأَعْطَى مُحْسِنَكُمْ مَا سَأَلَ، فَادْفَعُوا بِاسْمِ اللهِ»، فَلَمَّا كَانُوا بِجَمْعٍ قَالَ: «إِنَّ اللهَ قَدْ غَفَرَ لِصَالِحِيكُمْ وَشَفَّعَ صَالِحِيكُمْ فِي طَالِحِيكُمْ يُنْزِلُ الْمَغْفِرَةَ فَتَعُمُّهُمْ ثُمَّ يُفَرِّقُ الْمَغْفِرَةَ فِي الْأَرْضِ، فَتَقَعُ عَلَى كُلِّ تَائِبٍ مِمَّنْ حَفِظَ لِسَانَهُ وَيَدَهُ، وَإِبْلِيسُ وَجُنُودُهُ عَلَى جِبَالِ عَرَفَاتٍ يَنْظُرُونَ مَا يَصْنَعُ اللهُ فِيهِمْ، فَإِذَا نَزَلَتِ الْمَغْفِرَةُ دَعَا وَجُنُودُهُ بِالْوَيْلِ، يَقُولُ: كُنْتُ اسْتَفْزَزْتُهُمْ حِينًا مِنَ الدَّهْرِ، ثُمَّ جَاءَتِ الْمَغْفِرَةُ فَغَشِيَتْهُمْ، فَيَتَفَرَّقُونَ وَهُمْ يَدْعُونَ بِالْوَيْلِ وَالثُّبُورِ.»

"Ey insanlar! Şüphesiz Allâh bugün size ihsanda bulunmuş ve aranızdaki kul hakları hâriç sizin için (sâir günahlarınızı) **mağfiret buyurmuştur. Kötünüzü iyinize bağışlamış, iyinize de istemiş olduğu şeyi vermiştir. Artık Allâh'ın ismini okuyarak** (Müzdelife'ye) **inin"** buyurdu.

Müzdelife'ye geldiklerinde ise (**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*) şöyle buyurdu: **"Şüphesiz Allâh iyilerinizi bağışlamış ve iyilerinizi kötülerinize şefaatçi kılmıştır. O** (Allâh)**, mağfireti indirir, o mağfiret de onları** (kulları) **kaplar. Sonra Allâh mağfireti yeryüzünde dağıtır da o bağışlama, dilini ve elini koruyanlardan tevbekâr olan herkesin üzerine düşer.**

İblis ve orduları ise Arafat dağları üzerinde (durup) **Allâh'ın kullarına ne muamele yapacağına bakarlar. Mağfiret** (bağışlanma) **nâzil olunca** (gökten inince) **İblis ve orduları helak çağırmaya başlarla. O zaman İblis: 'Ben nice zamanlar onları tahrik ettim** (de) **ne günahlar işlettim, sonra mağfiret geldi ve hepsini kapladı' diyerek hayıflanır. Böylece onlar kendilerine beddua ederek hayıflı bir vaziyette dağılırlar."** *(Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, 3/568)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ يُعْتِقَ اللهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ وَإِنَّهُ لَيَدْنُو ثُمَّ يُبَاهِي بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ، فَيَقُولُ: مَا أَرَادَ هٰؤُلَاءِ؟!»

"Allâh-u Te'âlâ'nın, Arefe gününden daha ziyade kulunu cehennemden âzâd ettiği hiçbir gün yoktur. Şüphesiz O elbette (Arefe günü vakfe yapanlara ve sâir yerlerde dua yapanlara rahmetiyle ve tecellisiyle) **yanaşır da sonra onlarla meleklere karşı iftihar ederek: 'Bunlar ne istiyor**(lar da evlerini barklarını terk edip bu zor ve zahmetli mekanda ve zamanda toplanmışlar? Şimdi ben onlara isteklerini vermesem olur mu)**?!' buyurur."** *(Müslim, Hac:79, no:3354, 4/107)*

Abdullâh ibni Amr *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيُبَاهِي مَلَائِكَتَهُ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ بِأَهْلِ عَرَفَةَ، يَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي أَتَوْنِي شُعْثًا غُبْرًا.»

"Şüphesiz Allâh-u Azze ve Celle arefe günü ikindi vakti Arafat ehli ile meleklerine karşı iftihar eder de: 'Şu kullarıma bakın; saçları, başları dağınık vaziyette toz duman içerisinde Bana gelmişler' buyurur." *(Taberânî, el-Mu'cemü's-Sağîr, no:575, 1/345)*

Enes ibni Mâlik *(Radıyallâhu Anh)* ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "On günlerin her birinde (fazilet bakımından) ameller bin katıyla katlanır, arefe gününde ise on bin kat katlanır." *(Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, 2/16; Fezâilü'l-evkāt, sh:363-364)*

Ferkad *(Rahimehullâh)* şöyle demiştir: "Semânın kapıları her gece üç kere açılır. Cuma gecesi yedi kere açılır. Arefe gecesi ise dokuz kere açılır." *(İbni Receb, Letâifü'l-me'ârif, sh:490)*

Bu Fazîletleri işitenler, bu müjdelerin sadece hacca gidip Arafat vakfesine duranlar hakkında olduğunu sanmasınlar, zira **Allâh-u Te'âlâ**'nın lütf-u keremi mazeretleri sebebiyle geri kalanları da kaplayacak kadar geniştir. Bu hususta bazı hadîs-i şerifler de varit olmuştur.

Nitekim **Enes ibni Mâlik** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجَعَ مِنْ غَزْوَةِ تَبُوكَ، فَدَنَا مِنَ الْمَدِينَةِ، فَقَالَ: «إِنَّ بِالْمَدِينَةِ أَقْوَامًا مَا سِرْتُمْ مَسِيرًا، وَلَا قَطَعْتُمْ وَادِيًا إِلَّا كَانُوا مَعَكُمْ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ! وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ، قَالَ: «وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ حَبَسَهُمُ الْعُذْرُ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Tebuk muharebesinden dönerken Medîne'ye yaklaşınca: **'Şüphesiz Medîne'de öyle topluluklar bulunmaktadır ki siz nerede dolaştıysanız ve hangi vâdiyi geçtiyseniz mutlaka onlar sizlerle beraberdiler'** buyurunca sahabe-i kirâm: 'Yâ **Rasûlellâh**! Onlar Medîne'de dururlarken mi (bizimle beraberdiler)?' dediler. Bunun üzerine **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Onlar Medîne'deyken** (sizinle beraberdiler, zira) **mâzeretleri onları geri bıraktı** (ama niyetleri sizinle cihada çıkmaktı)' buyurdu." *(Buhârî, Meğâzî:76, no:4161, 4/1610)*

İbni Ömer *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا يَبْقَى أَحَدٌ يَوْمَ عَرَفَةَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ إِيمَانٍ إِلَّا غَفَرَ اللهُ لَهُ»، فَقَالَ رَجُلٌ: لِأَهْلِ مُعَرَّفٍ يَا رَسُولَ اللهِ أَمْ لِلنَّاسِ عَامَّةً؟، قَالَ: «لَا بَلْ لِلنَّاسِ عَامَّةً.»

"Kalbinde zerre kadar iman bulunan kimse yoktur ki Allâh-u Te'âlâ Arefe günü onu affetmiş olmasın" buyurunca bir adam: "Yâ **Rasûlellâh**! Bu sadece Arafat ehli için midir, yoksa tüm insanlar için umumi midir?" diye sordu. O zaman **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*): **"Bütün insanlar için umumidir"** buyurdu. *(Abd ibni Humeyd, el-Müsned, no:840)*

BAYRAM GECESİNDE VE SABAHINDA YAPILACAK VAZİFELER

(3 ekim cumayı 4 ekim cumartesiye bağlayan gece ve 4 ekim cumartesi günü)

1) Bayram gecelerini, **Allâh-u Te'âlâ**'yı zikretmek, namaz kılmak ve diğer ibadetlerle ihya etmek müstehaptır.

Bu hususta delilimiz **Ebû Ümâme** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şeriftir ki, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bu hadîs-i şerîfinde şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَامَ لَيْلَتَيِ الْعِيدَيْنِ مُحْتَسِبًا لِلهِ، لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ.»

"Her kim sevabını Allâh-u Te'âlâ'dan umarak bayram gecelerini (ibadetle) **ihya ederse,** (âhireti unutup dünyaya bağlanmakla) **kalplerin öldüğü gün onun kalbi ölmez."** *(İbni Mâce, Sıyâm:68, no:1782, 1/567)*

Âlimler bayram gecelerinin ne kadarlık bir zamanının ibadetle geçirileceği hakkında ihtilâf etmişlerdir. Bu hususta en sağlam görüş, gecenin büyük bir kısmının ibadetle geçirilmesidir. Ayrıca "Muayyen bir vakit içerisinde geceleyin kalkıp ibadet edilmekle de o gece ihya edilmiş olur" diyen âlimler mevcuttur.

Vehb *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

عَنْ وَهْبٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِمُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: «مُرْ قَوْمَكَ أَنْ يُنِيبُوا

«تَبَسَّمْتُ مِنْ عَدُوِّ اللهِ إِبْلِيسَ حِينَ عَلِمَ أَنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدِ اسْتَجَابَ لِي فِي أُمَّتِي وَغَفَرَ لِلظَّالِمِ أَهْوَى يَدْعُو بِالثُّبُورِ وَالْوَيْلِ وَيَحْثُو التُّرَابَ عَلَى رَأْسِهِ فَتَبَسَّمْتُ مِمَّا يَصْنَعُ جَزَعُهُ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Arefe günü ikindi vakti ümmeti için mağfiret ve rahmet duası yaptı, bu duayı çok yapınca da **Allâh Azze ve Celle** kendisine: **'Gerçekten Ben bunu yaptım, birbirine zulmedenler dışında ümmetini bağışladım'** diye icabette bulundu.

O zaman **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* (birbirine zulmetmeyen kimse pek az bulunacağını dolayısıyla birçoğunun bağışlanmayacağını anlayarak): **'Yâ Rabbi! Sen haksızlık yapan kişiyi bağışlayıp mazluma zaliminden alacağı haktan daha hayırlı bir mükâfat vermeye Kādirsin** (öyleyse kul haklarını da bağışlayıp hak sahiplerine Kendi katından çok hayırlı sevaplar ver)' dedi. O gün sadece bunlar oldu.

Ertesi gün Müzdelife (bayram) sabahı yine ümmeti için dua etmeye başlamıştı ki çok geçmeden tebessüm buyurunca eshâbından biri: 'Yâ **Rasûlellâh**! Anam babam sana feda olsun! Hiç gülmez olduğun bir saatte gülmeye başladın, seni güldüren ne oldu? **Allâh** sürekli yüzünü güldürsün' dedi.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Allâh'ın düşmanı İblis'in durumuna tebessüm ettim. O** (mel'ûn)**, Allâh Azze ve Celle'nin benim ümmetim hakkında yaptığım duamı kabul ederek zalimi** (üzerinde kul hakkı olanı) **bağışladığını anlayınca çok hayıflanarak helak olması için kendisine beddua etmeye ve başına topraklar saçmaya başladı. İşte bu nedenle ben onun bu sıkıntısından dolayı yaptığı şeyleri görünce dayanamayıp tebessüm ettim'** buyurdu." *(Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:16207, 26/137)*

إِلَيَّ وَيَدْعُونِي فِي الْعَشْرِ يَعْنِي عَشْرَ ذِي الْحِجَّةِ، فَإِذَا كَانَ الْيَوْمُ الْعَاشِرُ فَلْيَخْرُجُوا إِلَيَّ أَغْفِرْ لَهُمْ»، قَالَ وَهْبٌ: وَهُوَ الْيَوْمُ الَّذِي طَلَبَتْهُ الْيَهُودُ فَأَخْطَأُوهُ، وَلَيْسَ عَدَدٌ أَصْوَبَ مِنْ عَدَدِ الْعَرَبِ.

"**Rabb Tebârake ve Te'âlâ Mûsâ** *(Aleyhisselâm)*a: **'Kavmine emret de on günlerde, yani zülhıccenin on gününde Bana yönelsinler ve Bana dua etsinler, onuncu gün** (kurban bayramı günü) **olduğu zaman** (bayram namazını kılmak için) **Bana** (ibadet edecekleri musallâya) **çıksınlar da onları affedeyim'** buyurdu.

İşte Yahudilerin (bağışlanmak için) arayıp da şaşırdıkları gün o (kurban bayramı) gün(ü)dür. (Gökteki ay hesabında) Arapların sayısından daha doğru bir adet yoktur. (Yahudilerin hesabı hilâle göreyse de onlar, güneş aylarına uysun diye her üç senede bir ay nesî (geciktirme) yaptıklarından onların hesabı isabetli değildir." *(Ahmed ibni Hanbel, ez-Zühd, no:351, sh:109; Süyûtî, ed-Dürru'l-mensûr, 6/539)*

2) Bayram sabahı kul haklarının da nasuh tevbesi ile tevbe etmek şartıyla bağışlandığı göz önünde bulundurularak çok tevbe ve istiğfarda bulunmak müstehabtır.

Nitekim **Abbâs ibni Mirdâs** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مِرْدَاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لِأُمَّتِهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ فَأَكْثَرَ الدُّعَاءَ فَأَجَابَهُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ؛ أَنْ قَدْ فَعَلْتُ وَغَفَرْتُ لِأُمَّتِكَ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا، فَقَالَ: «يَا رَبِّ إِنَّكَ قَادِرٌ أَنْ تَغْفِرَ لِلظَّالِمِ وَتُثِيبَ الْمَظْلُومَ خَيْرًا مِنْ مَظْلَمَتِهِ»، فَلَمْ يَكُنْ فِي تِلْكَ الْعَشِيَّةِ إِلَّا ذَا فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ دَعَا غَدَاةَ الْمُزْدَلِفَةِ فَعَادَ يَدْعُو لِأُمَّتِهِ فَلَمْ يَلْبَثِ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَبَسَّمَ فَقَالَ بَعْضُ أَصْحَابِهِ: يَا رَسُولَ اللهِ! بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي ضَحِكْتَ فِي سَاعَةٍ لَمْ تَكُنْ تَضْحَكُ فِيهَا فَمَا أَضْحَكَكَ أَضْحَكَ اللهُ سِنَّكَ قَالَ:

Tabi ki üzerinde kul hakkı olanların, hak sahibinden mutlaka helallik istemeleri, üzerlerinde bulunan hak, bir mal, emanet veya alacak verecek gibi şeyler ise mutlaka onları sahiplerine iade etmeleri, kendilerini bulamıyorlarsa veya ölmüşlerse o zaman vârislerine vermeleri, onları da bulamıyorlarsa o zaman sevabı hak sahiplerinin olmak üzere onlar adına o hak nispetinde sadaka vermeleri ve tabi ki bütün hakların sahibi olan **Allâh-u Te'âlâ**'ya tevbe etmeleri gereklidir.

Bu hadîs-i şerifteki müjde ise hak sahiplerinden helallik istedikleri halde kuru inatçılık yüzünden haklarını helal etmeyen kimselere denk gelen yahut hak sahiplerini bulamayan ve onlar adına sadaka verecek imkanı da olmayan kimseler hakkında olsa gerektir.

Ama yine de sahih bir kaynakta geçen bu ve buna benzer hadîs-i şerifler bize büyük müjde olmakta ve aynı zamanda bu on günlerin özellikle de Arefe ve Bayram günlerinin ne büyük müjdelere mahal olduğu, dolayısıyla bu günleri mutlaka tevbe-istiğfar, zikir ve dua ile geçirmemiz gerektiği hususunda bizleri uyarmaktadır.

3) Kurban bayram gecesinde, güneşin batışından itibaren imam bayram namazını kıldırmaya kalkıp iftitah tekbirini alıncaya kadar geçen zaman içinde tekbîr getirmek müstehaptır. Bunun yanısıra namazların arkasında ve diğer hallerde tekbîr getirmek de müstehaptır.

Nitekim **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «زَيِّنُوا أَعْيَادَكُمْ بِالتَّكْبِيرِ.» وَفِي رِوَايَةِ أَنَسٍ: «زَيِّنُوا الْعِيدَيْنِ بِالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَالتَّحْمِيدِ وَالتَّكْبِيرِ.»

"Bayramlarınızı tekbirle süsleyin" buyrulmuştur. **Enes** *(Radıyallâhu Anh)*dan gelen rivayete göre ise: **"İki bayramı tehlil** (tevhîd kelimesi)**, takdis, hamd ve tekbîr** (getirmek sûreti) **ile ziynetlendirin"** buyrulmuştur. *(Taberânî, el-Mu'cemü's-Sağîr, no:599, 1/357; Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/154)*

4) Her iki bayramda da sabahleyin gusül abdesti almalı, en güzel elbiselerini giymeli, güzel koku sürünmeli, bıyıkları kısaltmalı, tırnakları kesmeli, koltuk ve kasık tıraşı yapmalıdır.

5) Kurban bayramı sabahı bayram namazından önce bir şey yeme hususunda **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* acele etmezdi, hatta kendi kurbanının etinin pişmesini beklerdi, çünkü kurban bayramında, fıtır bayramı gibi, önceki güne muhâlefet etme durumu yoktur.

Kurban bayramında camiden dönünceye kadar birşey yememeli, mümkünse kestiği kurban etinden yemelidir. Zira fakirlerin yiyecek şeyleri yoktur. Zenginler kestikleri kurban etinden onlara verdikleri zaman yiyebileceklerdir. Bu nedenle fakirlere uymak için yemek ertelenir ki burada fıtır bayramı ile kurban bayramı arasında bir farklı ayrılık vardır.

Eshâb-i kirâm *(Aleyhimürrıdvân)* kurban bayram namazı kılıncaya kadar çocuklarını yemekten, memede olan çocuklarını da süt emmekten alıkoyarlardı. Râviler **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in kurban bayramında namazdan dönünceye kadar bir şey yemediğini, ancak kestiği kurban etinden yediğini haber vermişlerdir. Kurban bayram namazından önce yemek bazılarına göre mekruh, bazılarına göre mekruh değildir. Muhtâr (seçkin) olan fetva da budur yani mekruh olmamasıdır.

6) Gücü yetiyorsa iki bayramda da camiye yürüyerek gitmek daha efdaldir. Bayram günlerinde namaza yürüyerek gitmek müstehaptır. Cuma ve bayram namazlarına binek üstünde olarak gitmekte de bir mahzur (sakınca) yoktur.

7) Kurban bayramında evlerde, mescidlerde, sokaklarda ve camilerde yüksek sesle, ramazan bayramında ise kısık sesle tekbîr getirilir ki daha önceki bir başlık altında sizlere bu tekbirler zikredilmiştir.

Namazdan önce hutbeyi dinlemek için minbere yaklaşılır. Bayram namazından sonra halk kurban kesme ile meşgul olacaklarından hatib minbere çıkmakta acele eder. Fıtır bayramında ise fitreler fakirlere dağıtılacağı için namaz biraz geciktirilir. İmam hutbede vaaz-u nasihat eder, sadaka vermeye, fakirleri doyurmaya, o gün fakirleri dilenmekten kurtarmaya teşvik eder.

8) Şehrin iki ucundan herkes bayram namazı kılınan yere gelirler. Çocuklar, köle ve kadınlar da gelerek İslam cemâati çoğalır. Hayızlı kadınlar namaz kılanlardan biraz uzakta durup hutbeyi dinler, duada bulunurlar. Böylece bereket ve feyze kavuşurlar.

Ancak zamanımızda camiler erkek cemaati bile almadığından dolayı, ayrıca fesat zâhir olacağı (kadın, erkek karışmasıyla fitne çıkması ve günaha düşme ihtimali kuvvetle muhtemel olduğu) için kadınların bayram namazına gitmesi müstehablıktan çıkmış aksine mekruh sayılmıştır.

9) Eve dönerken gittiği yoldan başka bir yol takip eder. Böyle yapmak müstehabdır. **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* böyle yaparlardı. ***"er-Ravda"*** kitabında zikredildiğine göre, adımları çok olup, fazla sevap alması için bayram namazına en uzun yoldan gitmeli ama evine çabuk ulaşması için en kısa yoldan geri dönmelidir.

10) Hiç şüpesiz ki bayram sabahının bayram namazını edâdan sonraki en büyük vazifesi imkanı olanlar için kurban kesmektir ki kurban kesme **İmâm-ı Âzam, İmâmı Muhammed** ve **İmâm-ı Ebû Yûsuf** *(Rahimehumullâh)*tan gelen bir rivayete göre vaciptir.

Nitekim **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ كَانَ لَهُ سَعَةٌ وَلَمْ يُضَحِّ فَلَا يَقْرَبَنَّ مُصَلَّانَا.»

"Her kimin (kurban kesecek) **imkanı olur da kurban kesmezse, bizim mescitlerimize yaklaşmasın"** *(İbni Mâce, Ezâhî:2, no:3123, 2/1044)* buyurarak kurban kesmeyenleri tehdit etmiştir.

KURBAN KESENLERE VAAD EDİLEN MÜJDELER

Kurban kesmenin faziletine dair birçok nas mevcuttur, nitekim **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا﴾

"Takva sahiplerini Rahman'a, binekli cemaatler halinde haşredeceğimiz gün" *(Meryem Sûresi:85)* buyuruyor.

Ali *(Radıyallâhu Anh)* bu âyet-i kerîmeyi okur ve: "O cemaatin binekleri, kurbanlarıdır. Onlar, yaratıkların mislini görmediği bir takım develerle cennete götürüleceklerdir ki, onların çulları, altından, yularları ise zebercettendir." buyururdu. *(Abdülkādir el-Geylânî el-Ğunye, 2/77)*

Kurban için kurbanlık hayvanlardan en güzelinin, en semizi ve en büyüğünün seçilmesi müstehabtır. Çünkü kurban, ahiret bineğidir.

Nitekim **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَظِّمُوا ضَحَايَاكُمْ، فَإِنَّهَا عَلَى الصِّرَاطِ مَطَايَاكُمْ.»

"Kurbanlarınızı büyük cüsseli almaya bakın. Zira şüphesiz onlar Sırat (Köprüsü) **üzerinde bineklerinizdir."** *(Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, no:1794, 2/75)*

Binek ne kadar büyük ve ne kadar semiz olursa, sahibi, Sırat Köprüsü üzerinden geçmeye o denli kādir olur.

Yine **Ali** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edildiğine göre:

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِسَيِّدَتِنَا فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا: «يَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ! قُومِي فَاشْهَدِي أُضْحِيَتَكِ، فَإِنَّهُ يُغْفَرُ لَكِ بِأَوَّلِ قَطْرَةٍ تَقْطُرُ مِنْ دَمِهَا مَغْفِرَةً لِكُلِّ ذَنْبٍ.»

"**Peygamber Efendimiz** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* **Fatıma** *(Radıyallâhu Anhâ)*ya şöyle buyurmuştur: **'Ey Muhammed'in kızı Fatıma! Kalk kurbanının yanında hazır bulun. Çünkü ondan dökülecek ilk damla kanla birlikte, işlemiş olduğun bütün günahlar gerçekten senin için bağışlanacaktır.'"** *(Beyhakî es-Sünenü'l-Kübra, no:19161, 9/476)*

Ebû Sa'îd el-Hudrî *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır: "Ben bu müjdeyi duyunca:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: يا نَبِيَّ اللهِ! هٰذَا لِآلِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً؟ فَإِنَّهُمْ أَهْلٌ لِمَا خُصُّوا بِهِ مِنَ الْخَيْرِ أَمْ لِآلِ مُحَمَّدٍ وَلِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً؟ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «هٰذَا لِآلِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً وَلِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً.»

'Ey **Allâh'ın Nebîsi**! Bu (kurban kesenlere vaad edilen mağfiret müjdesi) özellikle âl-i **Muhammed** için midir? Yoksa hem âl-i **Muhammed** hem de bütün Müslümanlar için midir? Zira gerçekten onlar bir takım hayırlarla seçkin kılınmayı hak etmişlerdir' diye sorunca, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Bu, özel olarak Muhammed'in Ehl-i Beyt'i** (ailesi)**, genel olarak da tüm Müslümanlar içindir'** buyurdu." *(Kâsânî, el-Bedâi', 5/79; Hâkim, el-Müstedrek, 4/222; İsbahânî, et-Terğîb, no:348; Münzirî, et-Terğîb ve't-Terhîb 2/154-155)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «ضَحُّوا وَطَيِّبُوا بِهَا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ مُسْلِمٍ يُوَجِّهُ ضَحِيَّتَهُ إِلَى الْقِبْلَةِ إِلَّا كَانَ دَمُهَا وَفَرْثُهَا وَصُوفُهَا حَسَنَاتٍ مُحْضَرَاتٍ فِي مِيزَانِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَكَانَ يَقُولُ: أَنْفِقُوا قَلِيلًا تُؤْجَرُوا كَثِيرًا، إِنَّ الدَّمَ إِذَا وَقَعَ فِي التُّرَابِ فَهُوَ فِي حِرْزِ اللهِ حَتَّى يُوَفِّيَهُ صَاحِبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»

"**Kurban kesin ve** (vereceğiniz parayı çok görmeden) **gönüllerinizi onunla hoş edin** (o uğurda cömertçe harcama yapın)**. Zira her hangi bir Müslüman kurbanını** (kesmek için) **kıbleye döndürürse, elbette onun kanı, dışkısı,** (kılı, tüyü) **ve yünü kıyamet günü kendisi için mîzanında hazır edilirler."**

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* devamında şöyle buyururdu: "(Allâh-u Te'âlâ kurban kesenler için:) '(Kurban için) **az bir harcamada bulunun, çok mükâfat alasınız. O** (kurbanın) **kan**(ı) **yere düştüğünde, kıyamet günü** (Allâh-u Te'âlâ) **onu**(n sevabını) **sahibine tastamam ödeyinceye kadar Allâh-u Te'âlâ'nın korumasında olur** (ki bu yüzden sevabı asla zayi olmaz)**."** *(Abdürrezzâk, el-Musannef, no:8167, 4/388; Deylemî, el-Firdevs bi me'sûri'l-hitâb, no:3873, 2/425)*

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*den rivayet olunduğuna göre:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: «إِلٰهِي! مَا ثَوَابُ مَنْ ضَحّٰى مِنْ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟» قَالَ: «ثَوَابُهُ أَنْ يُعْطٰى بِكُلِّ شَعْرَةٍ مِنْهَا عَشْرُ حَسَنَاتٍ، وَيُمْحٰى عَنْهُ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ، وَيُرْفَعُ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ»، فَقَالَ: «إِلٰهِي! فَمَا ثَوَابُهُ إِذَا شُقَّ بَطْنُهَا؟» قَالَ: «إِذَا انْشَقَّ الْقَبْرُ عَنْهُ أَخْرَجَهُ اللهُ تَعَالَى آمِنًا مِنَ الْجُوعِ وَالْعَطَشِ وَمِنْ أَهْوَالِ الْقِيَامَةِ، يَا دَاوُدُ! لَهُ بِكُلِّ بِضْعَةٍ مِنْ لَحْمِهَا طَيْرٌ فِي الْجَنَّةِ كَأَمْثَالِ الْبُخْتِ، وَبِكُلِّ كَرَاعٍ مِنْهَا مَرْكَبٌ مِنْ مَرَاكِبِ الْجَنَّةِ، وَبِكُلِّ شَعْرَةٍ عَلٰى

جَسَدِهَا قَصْرٌ فِي الْجَنَّةِ، وَبِكُلِّ شَعْرَةٍ عَلَى رَأْسِهَا جَارِيَةٌ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ، أَمَا عَلِمْتَ يَا دَاوُدُ! أَنَّ الضَّحَايَا هِيَ الْمَطَايَا، وَأَنَّ الضَّحَايَا تَمْحُو الْخَطَايَا وَتَدْفَعُ الْبَلَايَا، مُرْ بِالضَّحَايَا فَإِنَّهَا فِدَاءُ الْمُؤْمِنِ كَفِدَاءِ إِسْحَاقَ مِنَ الذَّبْحِ.»

"Bir kere Dâvûd *(Aleyhisselâm)*: **'Allâhım! Muhammed** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in ümmetinden kurban kesenlerin sevabı nedir?' deyince, **Allâh-u Te'âlâ: 'O kişinin sevabı; o kurbanın her tüyüne karşılık kendisine on sevap verilmesi, on günahının silinmesi ve** (Allâh-u Te'âlâ indindeki makamının) **on derece yükseltilmesidir'** buyurur.

Bunun üzerine **Dâvûd** *(Aleyhisselâm)*: 'Ey benim **İlâhım**! O kurbanı kesenin, kurbanın karnı yarıldığı zamanki sevabı nedir?' deyince, **Allâh-u Te'âlâ: 'Kabir o kişinin üzerinden yarıldığı vakit, Allâh-u Te'âlâ o kişiyi; açlıktan, susuzluktan ve kıyâmet gününün dehşetli hallerinden emin olarak kabrinden çıkartır.**

Ey Dâvûd! O kişi için; (kestiği) **kurbanın etinden her bir parçaya mukābil cennette develer kadar** (büyük) **bir kuş,** (o kurbanın) **her paçası için, cennet bineklerinden bir binek,** (o kurbanlık hayvanın) **bedenindeki her tüy için cennette bir köşk, başındaki her tüy için de iri gözlü hûrilerden bir câriye vardır.**

Ey Dâvûd! Sen bilmez misin ki; şüphesiz o kurbanlıklar (Sırat Köprüsü üzerindeki) **yegâne bineklerdir. Şüphesiz onlar günahları mahvederler,** (sahibinin başına gelecek) **belaları defederler.**

(Ey Dâvûd! Öyleyse sen de insanlara) **kurbanlıklar**(ı Allâh için kesmeleri) **ile emret. Çünkü o gerçekten onlar İshâk** (ve İsmâ'îl *(Aleyhimesselâm)*ı) **kesilmekten kurtaran** (koç) **fidye**(si) **gibi, müminin** (cehennemden) **fidyesidirler'** buyurmuştur." *(Ebû Nu'aym, Hilyetü'l-evliyâ, 5/166; Süyûtî, ed-Dürrü'l-mensûr, 1/211; Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/77)*

Diğer bir hadîs-i şerifte de şöyle vârid olmuştur:

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «أَلَا إِنَّ الْأُضْحِيَةَ هِيَ تُنْجِي صَاحِبَهَا مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.»

"Âgâh olun ki, şüphesiz kurban, sahibini dünya ve âhiretin tüm şerlerinden kurtarır." *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/155)*

Hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ ضَحَّى أُضْحِيَتَهُ فَإِذَا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَجَدَهُ قَائِمًا عَلَى رَأْسِ الْقَبْرِ، فَإِذَا شَعْرُهُ مِنْ قُضْبَانِ الذَّهَبِ، وَعَيْنُهُ مِنْ يَاقُوتٍ، وَقَرْنَاهُ مِنْ ذَهَبٍ، فَيَقُولُ: مَنْ أَنْتَ؟ فَمَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَحْسَنَ مِنْكَ، فَيَقُولُ: أَنَا قُرْبَانُكَ الَّذِي قَرَّبْتَنِي فِي الدُّنْيَا، اِرْكَبْ عَلَى ظَهْرِي، فَيَرْكَبُ عَلَيْهِ وَيَذْهَبُ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَى ظِلِّ الْعَرْشِ.»

"Her kim (Allâh için) **kurban keserse kabrinden çıktığı zaman o kurbanı kabrinin başında dikilmiş vaziyette bulur ki o vakit onun tüyleri altın çubuklardan, gözü yakuttan, iki boynuzu da som altındandır.** (Kendisi onu tanımaz da)**: 'Sen de kimsin? Senden daha güzel hiçbir şey görmedim' der. Bunun üzerine o: 'Ben senin dünyada Allâh'a feda ettiğin kurbanınım.**

Hadi şimdi sırtıma bin' der. Böylece onun sırtına binerek gökle yer arasında (uçup) **Arş'ın gölgesine gider."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/155)*

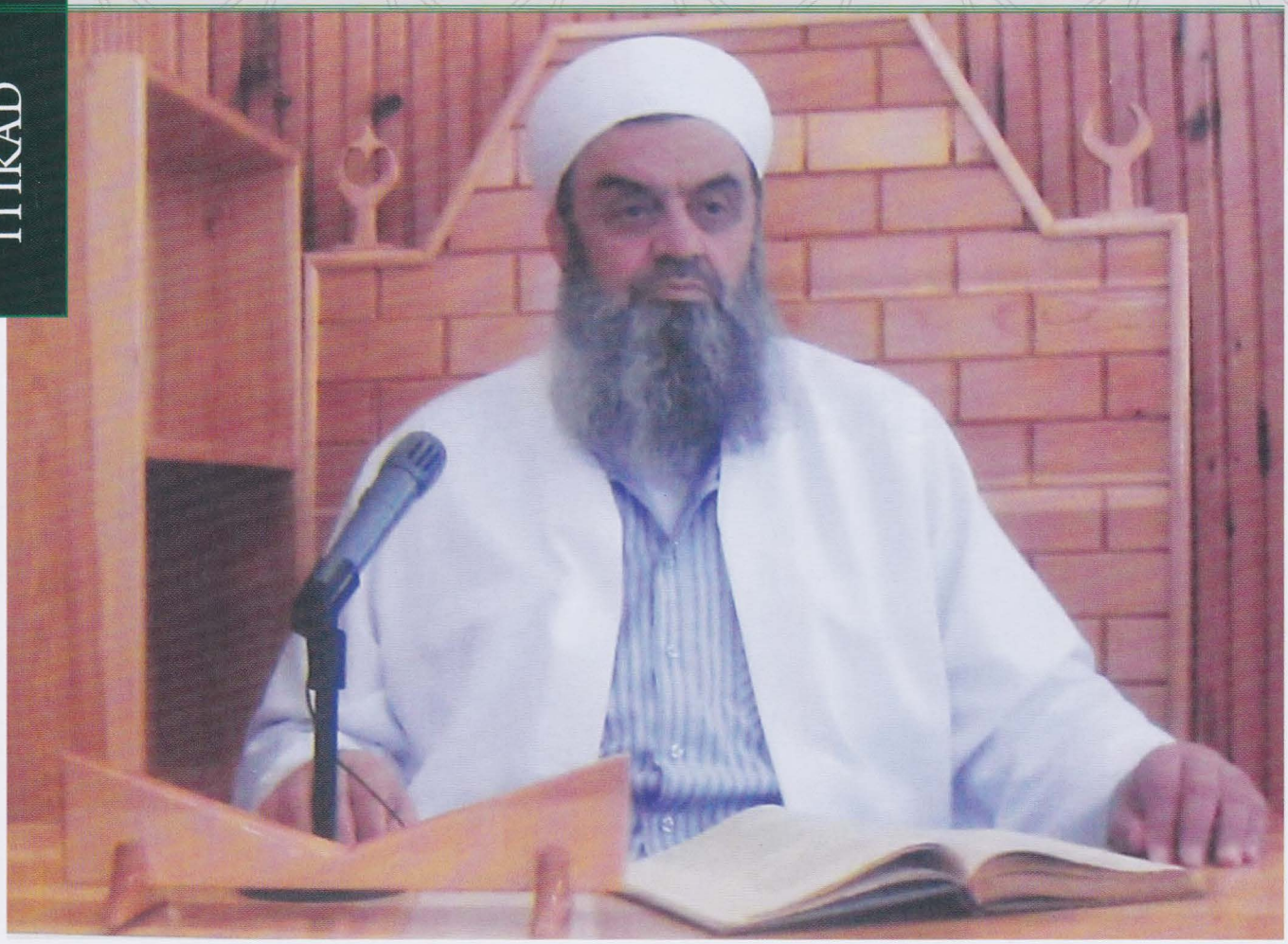

KUR'ÂN'I KERİM'İN BİR KISMINI KABULLENİRKEN DİĞER BİR KISMINI TARİHSEL GÖRÜP TATBİKİNİN UYGUN OLMAYACAĞINI İDDİA EDENLERİN İTİKADÎ DURUMLARI

RESÜL BÖLÜKBAŞ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Son asırlarda bir takım sözde âlimler ortaya çıkıp Kur'ân-ı kerim ayetlerini analiz ederek bunların bazılarının tarihsel olduğunu, günümüzde tatbik edilmesinin ve beşeriyet hayatını bu istikamette devamının uygun olmayacağı hatta neredeyse imkânsız olduğunu söyleyen ve bu fikri savunanlar vardır. Bu kimseler hiç şüphesiz gayretullah'a dokunan ve gerçek manada Cenab-ı Hakk'ı tevhid edememiş kişilerdir. Cenab-ı Hakk bunların şerrinden Ümmet-i Muhammed'i korusun. Duasıyla makaleye başlamak istiyorum..!

Evet bu son asırda cereyan eden fitnelerin en büyüğü bu batıl itikattır. Zira, Kelamullah olan Hazreti Kuran'ı tahlil edip mantık terazisiyle tartmak suretiyle böylesine bir cürette bulunanlar, hiç şüphesiz şirke düşmüş olan kimselerdir. Çünkü Cenab-ı Hakk'ın ilim ve kelam sıfatlarının bir tecellisi olan Hazreti Kuran'ın ayetlerini fikri sahada tartışmak ve netice olarak böylesine hezeyan dolu iddialarda bulunmak elbetteki haddini aşmaktır. Bu kimseler geçmişte haddini aşan Firavunlar, Nemrutlar sınıfında sayılırlar.

Bir beşer olarak kendi ilmini Cenab-ı Hakk'ın noksanlıktan münezzeh ve kemâlat ile muttasıf olan ilmine faik (üstün) görmesi kadar hezeyandır. Bu iddia Firavun'un (Ben sizin en yüce rabbinizim) iddiasına eştir ve şirkten öte Cenab-ı Hakk'a ilmi sahada üstünlük taslamak ve onunla azamet yarışına çıkmaktır. Ama kendileri belki de bunun farkında bile değiller, Cenab-ı Hakk Kur'ân-ı Kerim'inde ferman ettiği ayetlerin hepside mutevatir olduğuna göre bunların bir kısmını devre dışında görmek ve bunları tarihsel diye nitelemek suretiyle tatbi-

kinin uygunsuz olacağını iddia etmek ne garip bir hezeyandır.

Hem yüce Allah'ın Zatı ve sıfatlarının kemâlat ile muttasıf ve noksanlıklardan münezzeh olduğunu kabullenip hem de gönderdiği ayetlerin bir kısmını tarihsel diye belli bir tarihle sınırlandırmak, o tarihin içinde hapsetmek ve asrımızda geçersizliğini iddia etmek yüce Mevlâ'ya noksanlık izafe etmekten başka bir şey değildir. Hem aynı zamanda bu bir çelişkidir, Allah'a iftiradır.

Bunlara sormak lazım; Tarihsel diye tarihe hapsettiğiniz ve günümüzde tatbikini reddettiniz ayetler ve bu ayetlerle getirilen kurallar, yüce Mevlâ'nın ilim ve kelâm sıfatına dayanmıyor mu? Cenab-ı Hakk'ın bu sıfatlarında noksanlık mı iddia ediyorsunuz ki, bu sıfatların tecellisi olan Hazreti Kur'ân'ın ve bu Kur'ân ayetlerinin getirdiği kuralları, eksik kifayetsiz veya saadeti teminden uzak görüyorsunuz.

Cenab-ı Hakk kendisine halife olarak yaratmış olduğu beşeriyetin saadet ve mutluluğu için ilim sıfatına dayanarak tesbit ve tanzim ettiği ferman-ı İlâhi'yi, Kur'ân-ı Kerim diye Hazreti Muhammed *(Sallallahu Aleyhi ve Sellem)*'e sunmuştur ve bu kitabın muhatabı olan Hazreti Muhammed *(Sallallahu Aleyhi ve Sellem)* son Peygamber olduğuna göre, bu kitapta Semavi kitapların sonu olması itibariyle kıyamete kadar bütün dertlere deva, bütün arızalara şifa niteliğinde olup beşeriyetin yegâne saadet ve mutluluk kitabıdır.

Böyle bir kitabı tarihin darlığına kıstırmaya ve bu kitabın kurallarının bir kısmını belli vakitlerle vakitlemeye ve böylece önünü kesmeye kimsenin haddi dahilinde değildir. Hem Kur'ân-ı Kerim'e kelamullah diyeceksiniz, hem de bir kısmını tarihsel diye zamanımızda tatbikini uygun olmayacağını, buna mukabil beşeri kuralları Kur'âni kurallardan daha uygun olacağını iddia edeceksiniz, bu bariz bir ihanettir.

Eğer bu iddiada bulunanlar Allah'a rağmen böyle bir iddiada bulunuyorlarsa bu doğrudan Allah'a karşı koymaktır. Yok eğer Allah'ın da iradesi bu istikamettedir diye düşünüyorlarsa bu da Allah'a iftiradır. Bu kimseler Allah'ın ayetlerinin ve bu ayetlerin getirdiği kuralları bir beşer tarafından nesh edilebileceğini mi düşünüyorlar?..

Allah'tan başka onun ayetlerini nesh edecek nasıhin olmadığını bilmiyorlar mı yoksa Allah-u Teâlâ Hazretlerinin koyduğu kuralları arasında bir tefâvut, "farklılık" mı iddia ediyorlar?..

Böylece Kur'ân-ı Kerim'de var olan muamelat, ukubat ve had'lerin zamanla mukayyet olduğuna dair bir delilleri mi vardır yoksa Allah'a kizbi, iftira etme cüretinde mi bulunuyorlar?.. Kur'ân-ı Kerim'de;

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللهِ كَذِباً اَوْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِهٖ
اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰالِمُونَ

"Kim Allah'a karşı yalan uydurandan, ya da onun âyetlerini yalanlayandan daha zalimdir? Şüphesiz ki, zalimler kurtuluşa eremez." (En'am Sûresi: 21)

Cenab-ı Hakkın Kendisine Halife olarak ve mahlûkatın efendisi olarak yarattığı insanların saadet ve mutluluk yolunu beyan eden ayetleri kaldırıp, onun yerine başkalarını mı ikame etmek istiyorlar? Yüce Mevlâ'mızın kitabında böyle düşünenlere açık cevap niteliğinde bakınız ne buyuruyor:

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِاَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هٰذَا
مِنْ عِنْدِ اللهِ لِيَشْتَرُوا بِهٖ ثَمَناً قَلِيلاً فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ
اَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ

"Vay o kimselere ki, elleriyle Kitab'ı yazarlar, sonra da onu az bir karşılığa değişmek için, "Bu, Allah'ın katındandır" derler. Vay ellerinin yazdıklarından ötürü onların haline! Vay kazandıklarından dolayı onların haline!" (Bakara Sûresi:79)

Burada anlayacağımız şudur; Kur'ân ayetlerini değiştirerek yerlerine başkalarını yazıp ilave etmek, asla beşerin haddi değildir. Bu hususta şunu açıkça söyleyebiliriz ki, ha Kur'ân ayetlerine ilaveten bir şeyler yazıp onu Kur'ân'a katmak, ha o Kur'ân ayetlerini yürürlükten kaldırıp yerine başkaca kuralları koymak arasında hiçbir fark yoktur.

Birileri Kur'ân-ı kerim'in bir kısmının ahkâmını kaldırmış onun yerine başka şeyler koymuşsa, din adamına düşen buna taraf olmak ve bunu tasdik etmek olmamalıdır. Günah işleyenler işledikleri günahtan mesuldürler. Biz ulema sınıfı ise, hiç kimseyi günahlardan tebrie (arındırmaya) memur değiliz. Âlim demek, Peygamber varisi demektir. Allah'ın adamı demektir. Öyle ise Allah'ın koyduğu ahkâmı O'nun koyduğu Kur'ânî kuralları ortadan kaldıranları müdafaa etmekle mükellef değiliz. Kim ne yaparsa yapsın ulemaya düşen İlâhi kitaba sımsıkı sarılmak, onu olduğu gibi yorumlamak ve müdafaa etmektir.

Şimdi de onların tarihsel deyip bu asırda tatbikinin uygun olmayacağını iddia ettikleri İlâhi kuralların bazılarından bahsedelim.Miras Hukuku: Kur'ân-ı Kerim'de Nisa Sûresinin 11, 12, 13 ve 14. Ayetlerinde Yüce Rabbimiz Kur'ân'a göre miras hukukunu açık, sarih ve rakamsal olarak bakınız nasıl açıklamaktadır.

يُوصِيكُمُ اللهُ فِي اَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِ ۚ فَاِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۖ وَاِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۭ وَلِاَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنْ كَانَ لَهٗ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهٗ وَلَدٌ وَّوَرِثَهٗٓ اَبَوَاهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُ ۚ فَاِنْ كَانَ لَهٗٓ اِخْوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنْۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصِيْ بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۭ اٰبَاۗؤُكُمْ وَاَبْنَاۗؤُكُمْ لَا تَدْرُوْنَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا ۭ فَرِيْضَةً مِّنَ اللّٰهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا

"Allah size, çocuklarınız (ın alacağı miras) hakkında, erkeğe iki dişinin payı kadarını emreder. (Çocuklar sadece) ikiden fazla kız iseler, (ölenin geriye) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer kız bir ise (mirasın) yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa, geriye bıraktığı maldan, ana babasından her birinin altıda bir hissesi vardır.

Eğer çocuğu yok da (yalnız) ana babası ona varis oluyorsa, anasına üçte bir düşer. Eğer kardeşleri varsa anasının hissesi altıda birdir. (Bu paylaştırma, ölenin) yapacağı vasiyetten ya da borcundan sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan, hangisinin size daha faydalı olduğunu bilemezsiniz. Bunlar, Allah tarafından farz kılınmıştır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Nisa Sûresi: 11)

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهُنَّ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصِيْنَ بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۭ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّكُمْ وَلَدٌ ۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوْصُوْنَ بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۭ وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ يُّوْرَثُ كَلٰلَةً اَوِ امْرَاَةٌ وَّلَهٗٓ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ ۚ فَاِنْ كَانُوْٓا اَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَاۗءُ فِي الثُّلُثِ مِنْۢ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُّوْصٰى بِهَآ اَوْ دَيْنٍ ۙ غَيْرَ مُضَاۗرٍّ ۚ وَصِيَّةً مِّنَ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَلِيْمٌ

"Eğer çocukları yoksa, karılarınızın geriye bıraktıklarının yarısı sizindir. Eğer çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. (Bu paylaştırma, ölen karılarınızın) **yaptıkları vasiyetlerin yerine getirilmesi, yahut borçlarının ödenmesinden sonradır.**

Eğer sizin çocuğunuz yoksa, bıraktığınızın dörtte biri onlarındır. Eğer çocuğunuz varsa bıraktığınızın sekizde biri onlarındır. (Yine bu paylaştırma) **yaptığınız vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borçlarınızın ödenmesinden sonradır. Eğer kendisine varis olunan bir erkek veya bir kadının evladı ve babası olmaz ve bir erkek veya bir kız kardeşi bulunursa ona altıda bir düşer. Eğer** (kardeşler) **birden fazla olurlarsa, üçte birde ortaktırlar.**

(Bu paylaştırma varislere) **zarar vermeksizin yapılan vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borcun ödenmesinden sonra yapılır.** (Bütün bunlar) **Allah'ın emridir. Allah hakkıyla bilendir, halimdir** (hemen cezalandırmaz, mühlet verir.) (Nisa Sûresi:12)

تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ۭ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ

"İşte bu (hükümler) **Allah'ın koyduğu sınırlarıdır. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, Allah onu, içinden ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokar. İşte bu büyük başarıdır."** (Nisa Sûresi:13)

وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَيَتَعَدَّ حُدُوْدَهٗ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيْهَا ۡ وَلَهٗ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۚ

"Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve onun koyduğu sınırları aşarsa, Allah onu ebedi kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır." (Nisa Sûresi: 14)

Hiç Şüphesiz Kur'ân-ı kerim ayetleri içerisinde Nesh'i kabul eden ayetler vardır. Ancak Peygamberimiz *(Sallallahu Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin vefatı ile ayetleri nesh edecek, nâsih ayetlerin nuzül imkanı ortadan kalktığına göre, nesh'i kabul eden bütün ayetler muhkem olmuştur ve kıyamete kadar asla değiştirilemez, asrı saadette tatbik edildiği şekilde kabullenilir. Ahkam-ı İlâhiyi yaşarsın veya yaşamazsın bu kendini ilgilendirir, neticesine katlanırsın. Ancak bu hükümlerin tarihsel olduğunu iddia etmek, İslâmi kurallarla adeta oynamak anlamına gelir.

Bir gün birileri de çıkar namaz, oruç ve hac'la alakalı hükümlerin de tarihsel olduğunu hatta ilkel bir ibadet olduğunu iddia ederek namazın yerine duayı, orucun yerine diyeti, haccın yerine turizm seyahatini ikame ederse bu kimselere ne diyeceksiniz?.

Namaz hakkında Kur'ân-ı Kerim'de var olan ve oldukça mücmel olan ayetler ve bu ayetlerle sabit olan hükümleri alıp kabul etmek, buna mukabil mirasla ilgili son derece mufassal ve açık beyanlarla anlatılan aynı zamanda matematiksel olarak tafsil edilen ahkam-ı nasıl tarihsel deyip ortadan kaldırma cevazına gidebiliyorsunuz. Yoksa siz birilerinin dediği gibi Kur'ân-ı Kerim'in 235 ayeti Kur'ân'dan çıkarılırsa, gerisi kabul edilir iddiasında mısınız?

Biz mü'minler ise Fatiha Sûresinden Nas Sûresine kadar olan Sureler ve ayetlerin hepsinin Allah *(Celle Celalühü)* kelamı olması itibariyle, hatadan ve isabetsiz beyandan uzak olduğunu kabul ediyoruz. Zira bu kelamullah'ın sahibi olan Yüce Rabbimiz noksanlıklardan münezzeh ve kamalat ile muttasıftır. Yine onların tarihsel dedikleri ayetlerden bir tanesini arz edelim;

اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

"Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüzer değnek vurun. Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dini(nin koymuş olduğu hükmü uygulama) **konusunda onlara acıyacağınız tutmasın. Mü'minlerden bir topluluk da onların cezalandırılmasına şahit olsun."** (Nur Sûresi:2)

Nur Sûresinin 4, 5, 6, 7, 8 ve 9. Ayetle rinde;

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِاَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً اَبَداً وَاُولٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

"Namuslu kadınlara zina isnat edip sonra da dört şahit getiremeyenlere seksen değnek vurun. Artık onların şahitliğini asla kabul etmeyin. İşte bunlar fâsık kimselerdir." (Nur Sûresi: 4)

اِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوا فَاِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"Ancak tövbe edip bundan sonra ıslah olanlar müstesna. Çünkü Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Nur Sûresi: 5)

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ اَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ اِلَّا اَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمْ اَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللهِ اِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ

"Eşlerine zina isnat edip de kendilerinden başka şahitleri olmayanlara gelince, onların her birinin şahitliği; kendisinin doğru söyleyenlerden olduğuna dair, Allah adına dört defa yemin ederek şahitlik etmesi, beşinci defada da; eğer yalancılardan ise, Allah'ın lanetinin kendi üzerine olmasını ifade etmesiyle yerine gelir." (Nur Sûresi: 6-7)

وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللهِ اِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ وَالْخَامِسَةَ اَنَّ غَضَبَ اللهِ عَلَيْهَا اِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ

"Kocasının yalancılardan olduğuna dair Allah'ı dört defa şahit getirmesi (Allah adına yemin etmesi)**, beşinci defada da eğer kocası doğru söyleyenlerden ise Allah'ın gazabının kendi üzerine olmasını dilemesi, kadından cezayı kaldırır."** (Nur Sûresi: 8-9)

Şimdi bütün bunlara tarihsel deyip Kur'ân-ı Kerim'den çıkarmak mı gerekiyor. Eğer biz zina hakkındaki yasaklara tarihsel diyeceksek birileri de çıkıp; "nikâhta ilkeldir ve tarihseldir" derse ne diyeceğiz? Velhasıl biz Müslümanlar olarak Kur'ân'da var olan bilcümle ahkâmı itikaden kabul etmek zorundayız. Bu bizim imanımızın, Mü'min olmamızın gereğidir.

Bunlardan işimize geleni alıp işimize gelmeyeni almamak lüksümüz asla olamaz. İşte geçmişte Kur'ân ayetlerini dinlemedikleri için bir takım milletler kızlara miras hakkı tanımamışlardır. Kur'ânî kuralları tanımamak, cahiliye dönemine dönmeyi özlemek anlamına gelir. Kur'ânî kuralları tatbik mevkiinde olanlar tatbik ederler veya etmezler o başka bir şey, bu bizim sahamızın dışındadır.

Biz ancak Kur'ân ayetleri ile sabit olan ahkamın Hak olduğunu söylemek ve bunu tasdik etmek mecburiyetindeyiz. Bu bizim imanımızın gereğidir. Cenab-ı Hakkın üzerinde ona muhalif beyanda bulunmak yüce Rasûlünün bile haddi değildir.

Öyleyse, hiçbir müfessirin, hiçbir müctehidin ve hiçbir fıkıhçının söylemediğini söylemek kimin haddine. Yüce Allah, Ümmet-i Muhammed'i ahir zamanın fitnesi olan bu mufsitlerden korusun... Âmin...

AYASOFYA, KİN KAPISI, AKDAMAR KİLİSESİ...

ALİ EREN

Son senelerde Van'ın Akdamar Adası'ndaki Ermeni kilisesinde, Kültür Bakanlığı'nın özel izniyle müsaade edilen âyinin 5.si bu sene 7 Eylül 2014'de yapıldı.

Ayine ilk kez Fener Rum Patriği Bartholomeos da katıldı. .

Bartholomeos Türkiye'deki Ortodoksların başıdır. Bu âyine katılmaması düşünülürdü. Çünkü Ermeniler ile birbirlerini ayrı din mensubu gibi görürler. Ama katıldı.

Katıldı, çünkü her mezhepten Hıristiyanlar, şimdiki papa seçilmeden önce, aralarındaki şiddetli anlaşmazlıkları ve farklılıkları bir tarafa bırakıp Müslümanlar karşısında bir olmaya karar verdiler. Bir önceki Papa, bu birleşmeye karşı çıktığı için istifa etmeye mecbur bırakıldı.

Bu seneki âyinin sonunda bir konuşma yapan Türkiye Ermenileri Patrikhanesi Ruhani Meclis Başkanı Başpiskopos Aram Ateşyan'ın, **"Gördüğünüz gibi kiliseler arası sorun yaşamıyoruz"** sözü, var olan anlaşmazlığı gizleme gayretine yönelikti.

Aram Ateşyan **Dinlerarası Diyalog**'a atıf yaparak şöyle demiş.

"Biliyorum ki bir gün de dinlerarası, dini önderler yanyana gelip semavi dinlerin liderleri dünya barışı huzuru için dua ederiz."

Bu söz, kimlerin Dinlerarası Diyalog peşinde olduklarını göstermesi bakımından ibretlik...

Akan bunca Müslüman kanı hakkında şimdiye kadar sesini duymadığımız Aram Ateşyan, Akdamar'da şöyle demiş:

"Bugün biliyorsunuz Suriye'de, İran'da, Irak'ta Gazze'de masum canlar öldürülüyor. Katliam yapılıyor, kanlar akıtılıyor. Bugün dualarımızı hep birlikte tüm dini önderlerimiz ve sizlerin dualarıyla sesimizi tanrıya yüceltip diyoruz ki tanrım ülkemize huzur dünyaya barışı getir."

Ateşyan öyle söylese de onların duâlarının ne olup ne olmadığını Rabbimiz bize şöyle bildiriyor:

"Kâfirlerin duâsı, sapıklık içinde bocalamaktan başka bir şey değildir." (Ra'd, 14)

Değerli okuyucu!

Biz senelerdir var gücümüzle, **"Dinlerarası Diyalogtaki gaye dinleri birleştirmektir"** diye bağırıyorduk. Bizi bu zamana kadar dinlemeyenler, Dinlerarası Diyaloğa atıf yapan Ateşyan'ın şu sözlerine bari dikkat etsinler:

"Tüm dinlerin birliği için ve dünya barışı için hep birlikte dua edelim."

İşte takke düştü kel göründü. Hedefleri anlaşıldı: Dinler çorbası yapmak ...

Yahudiliğin **"YAH"**ını, Hıristiyanlığın **"HİRİS"**ini, İslamın da **"LAM"**ını alsalar, al sana **YAHİRİSLAM** adında yeni bir din.

Böyle bir dini tarihte Ekfer "Büyük kâfir" denilen Ekber Şah yapmak istedi ama beceremedi.

***

Rabbimiz Maide Sûresinin 51. âyetinde bizleri şöyle uyarıyor:

"Ey iman edenler! Yahudi ve Hıristiyanları kendinize dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdır."

Nitekim Yahudi ve Hıristiyanlar birbirlerini kollamakta ve Müslümanlara karşı düşmanlıklarını her zemin ve zamanda ortaya koymaktadırlar. Yıllardır Siyonist İsrail'in Filistin'de Müslümanları katlettiğini görmeyen, Irakta ve Suriye de her gün insanların katledilmesine seyirci kalanlar bunlar değil mi?

Dünyadaki birçok İslam ülkesinde kan ve gözyaşının sebebi olanların Yahudi ve Hıristiyanlar olduğunu nasıl unuturuz!..

Ermenistan'da camileri ahır olarak kullananlar...

Gazze'de ki mâsumları öldürüp, camileri bombalayanlar...

Doğu Türkistan da Müslümanlarının ibâdetlerini yasaklayanlar...

Avrupa'daki Müslümanları fişleyenler, Yahudi-Hıristiyan işbirliği gücüdür.

***

Akdamar'daki âyinin ilki 2010'de yapılmıştı. O sene Akdamar'a sözde âyin için gelen Ermeniler, gösteri sırasında Ermenistan bayrağı açmışlardı.

Bunun üzerinden bir kıyaslama yapalım:

Farzedelim ki Ayasofya'da sadece bayram namazı kılınmasına izin çıktı. Yine farzedelim ki namaza gelenlerden birisi **Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlüllah** yazılı bir bayrak açtı...

Bu durumda ne olacağı belli değil midir?

Yer yerinden oynar.

Çünkü lâiklik elden gitmiştir.

Bu haber aylarca gazete sütunlarını ve televizyon ekranlarını işgal eder.

Cezaevleri doluluktan çatlayacak hale gelir.

Daha neler olabileceğini varın siz düşünün...

Peki, Türkiye sınırları içindeki Akdamar kilisesinde Ermenistan bayrağı açıldığında bunların hiç biri oldu mu?

Genel bir tepki olduğunu hatırlayanınız var mı?

Gazete ve televizyonlar hadisenin üzerinde durup galeyana geldiler mi?

Hayır...

Peki Türkiye sınırları içinde Ermenistan bayrağı açılması az bir şey mi?

Sizlere, Akdamar kilisesinin açılışıyla ilgili küçük bir haber arzedeyim:

"Van'da Akdamar Anıt Müzesi'nin açılışını protesto etmek isteyen ve aralarında Türk Kamu-Sen, Türk Eğitim-Sen ile Türk Sağlık-Sen Şube başkanlarının bulunduğu 5 kişi, gözaltına alındı.

Emniyet Müdürlüğü ekipleri tarafından gözaltına alınan 5 kişi, Gevaş Emniyet Amirliğine getirildi. Soruşturma sürdürülüyor."

Yorumunu siz yapın.

***

Akdamar kilisesi, devlet kesesinden büyük masraflar yapılarak tamir edilip önce anıt müze olarak açılıp, arkasından senede bir defa âyin yapmaları için ermenilerin hizmetine verildi. Yazar Taha Akyol, bu açılıştan "Hayırlı olsun" diye bahsediyordu.

Akdamar kilisesinde, 20 Mayıs 2005 tarihinde başlatılan restorasyon çalışmaları 21 Temmuz 2006'da tamamlandı. 2005-2007 döneminde Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde, Türkiye Ermenileri ve komşu Ermenistan ile ilişkilerin geliştirilmesine yönelik bir adım olarak, 1.5 milyon dolar harcanarak restore edildi.

4 milyon liraya mal olan tarihi kilisenin âyine açılması ve haç takılıp-takılmaması tartışma konusu oldu. Haç takılmasını isteyenlerin Türk tarafı olmadığını söylemeye lüzum olmasa gerek.

Görüşmelerin ardından ne mi oldu?

Haç takılmasını isteyen tarafın isteği kabul edilip sözde "Anıt Müze" olarak açılan kiliseye haç takıldı.

Dedik ya, kilise 29 Mart 2007 tarihinde uluslararası törenle aslında "Anıt Müze" olarak açıldı. Buna rağmen, daha sonra Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, Ermeniler'in yılda 1 kez ayin yapmasına izin verilmekle, Anıt Müze olarak değil aslında kilise olarak açıldığı da ortaya çıkmış oldu.

Nitekim açılıştan 3 senelik bir unutturma süresinden sonra, 19 Eylül 2010 tarihinde Aram Ateşyan yönetiminde ilk olarak bir ayin düzenlendi. Bu, 95 yıl aradan sonra burada düzenlenen ilk ayindir.

Âyin yapılmasına Türkiye yönetiminden izin verilmese, âyin yapılması mümkün mü?

***

Değerli okuyucular!

Mesele âyin yapıldığı değil. Bize ne? Varsın yapsınlar. Bizi ilgilendirmez.

Patrikhanesi'nin kapısında asılmak suretiyle idam edildi.

Sene 1821. Padişah II. Mahmut. İhanet Mektubu'nun ve Mora'nın İsyanı'na ilişkin belgelerin bulunması üzerine yapılan duruşma sonucunda, suçlu bulunarak patrikhanenin orta kapısı önünde asılarak idam edildi.

Patrik Gregorius'tan sonra gizlice toplanan patrikhane yönetimi, aynı yerde bir Türk devlet veya din adamı asılana kadar, kapının kapalı tutulmasına karar verdi.

Bu kapı halen kapalıdır. Günümüzde, Rum Ortodoks Patrikleri, Patrikhane'ye başka kapıdan girip çıkmaktadır.

Eğer soracak gücümüz varsa, Akdamar'daki âyine katılan Bartholomeos'a, bu kapının niçin hâlâ kapalı tutulup açılmadığı sorulmalıdır.

Eğer bir sebebi yoksa buyursun açsın.

Veya Akdamar kilisesini âyine açanlar, kin kapısını da açtırsınlar.

Öyle değil mi?

***

Esas meseleye gelelim.

Ayasofya'nın ibâdete açılmasını milletçe candan ve şiddetle istememize rağmen bir türlü gerçekleşmiyor. Onun içindir ki, senelerimiz hüzünlü ve üzüntülü geçiyor.

Babalarımız bu beklentiyle yaşadı ve bu üzüntü içinde öldüler. Onun için öbür âleme gözleri de açık gitti.

Biz bu dünyadan gözümüz açık gitmek istemiyoruz.

Ayasofya konusunda bizim üzülmemiz bir tarafa, hiç şüphesiz bizden daha çok atamız Fâtih Sultan Mehmed Han üzülüyor. Üzülmek ne kelime, kabrinde dilhûn oluyor.

***

Kiliselerin millet parasıyla restore ettirilip teker teker âyine açılması da, Ayasofya'nın ibâdete açılmamasının verdiği üzüntüden başka, ayrı bir üzüntü sebebi. Bu da üzüntümüzün üzerine tuz biber ekiyor.

Fâtih Kostantîniyye'yi fethetmiş, bu güzel şehirde Hıristiyanlık mağlûp olmuş, İslamın bayrağı dalgalanmaya başlamıştı. Harp hukukuna uygun olarak da Fâtih'in emriyle Ayasofya kiliselikten câmiye çevrilmişti.

Asırlarca sonra, **"Burada, hak-bâtıl, doğru-yanlış hiçbir dinî faaliyet yapılamaz"** denircesine, Ayasofya câmilikten çıkarılıp, bir oldu bittiye getirilerek müze yapılıvermesi kabul edilebilir bir şey mi?..

FATİH'İN BEDDUASI

Yine harp hukukuna göre Ayasofya'nın sahibi olan Fatih Sultan Mehmed'in, bu mâbed hakkında bir vakfiyesi var. O vakfiyede şöyle deniliyor:

"...Kim ki bâtıl (asılsız) **gerekçelerle bu vakfın şartlarından birini değiştirirse ve iptali için gayret gösterirse, vakfın ortadan kalkmasına veya maksat ve gayesinden başka bir gayeye çevrilmesine kastederse, Allah'ın meleklerin ve bütün insanların lâneti üzerlerine olsun.**

Ebediyyen Cehennem'de kalsınlar. Onların azapları asla hafifletilmesin ve onlara ebediyen merhamet olunmasın."

Bu bedduâya rağmen, câmi olarak vakfedilen Ayasofya 1935'de câmilikten çıkarılıp müze yapıldı. Müze yapanlar şimdi hayatta değiller. Onlar toprak altında bu bedduâdan hisselerine düşen azabı çekedursunlar, toprak üstündeki Müslümanlar Ayasofya'nın tekrar câmi olmasını istemeye devam ediyorlar.

Müslümanların bu isteğine karşı, yönetimde olanlar da ne açıkça **"Açıyoruz"** diyor, ne de **"Açmıyoruz, açmayacağız"** diyorlar. Bu konuda 80 senedir oyalanan ve oyalanmaya alışmış olan Müslümanlara şöyle deniliyor:

"İlk önce Sultanahmed Câmii'ni doldurun, ondan sonra Ayasofya'yı ele alabiliriz."

Kalabalıklar bu sözle tekrar taze bir ümide kapıladursunlar, aynı kalabalıktan birçokları, **"Haklı kardeşim! Biz doğru dürüst câmilere, cemaate gitmiyoruz. Daha Sultanahmed'i bile dolduramıyoruz!"** diyerek yine kendilerini suçluyorlar.

Meseleye daha gerçekçi bir mantıkla bakan birçok Müslüman ise şöyle diyor:

"Sultanahmed Câmii'ni doldurun deniliyor ama, hangi namazda doldurmalıyız?

Beş vakit namazda mı, Cuma ve bayram namazlarında mı?

Eğer 5 vakit namazda dolması bekleniyorsa, bu asla mümkün değil.

Çünkü:

Sultanahmed Câmii vakit namazlarında 5 vakit namazında eksiklik yapmayan Osmanlılar zamanında bile dolmuyordu. O zamandan bu zamana nüfus bir hayli artmasına rağmen, 5 vakit namazda bu zamanda da dolmuyor, kıyamete kadar da dolmaz.

Bu durumda, Ayasofya kıyamete kadar ibâdete açılmayacak mı?

Yok eğer Cuma ve bayram namazlarında dolması bekleniyorsa, Sultanahmed Câmii Cuma namazlarında da bayram namazlarında da zaten doluyor...

Öyleyse beklenen ve istenen nedir?

Ezcümle, milletin isteği Ayasofya'nın ibâdete açılması şeklindedir, yöneticiler de bu isteği yerine getirmek durumunadırlar.

Öyleyse niçin bir türlü açılmıyor?

Bir engel mi var?

Varsa ne?

Yoksa Ayasofya'da ibâdet yasağı niçin devam ediyor?

***

Ayasofya'nın ibâdete açılması için Sultanahmed'in doldurulması isteniyorsa o zaman ortaya şöyle bir soru çıkar:

Malumunuz, Çamlıca'ya büyük bir câmi yapılıyor.

Bu yeni yapılan câmi, o civardaki câmiler ve Çamlıca tepesindeki mescid dolduğu için mi yapılıyor?

Tabii ki hayır.

Her semtte olduğu gibi, o civardaki câmi ve mescidlerde de rahatça namaz kılınacak yer her zaman var.

Haaa!... Demek ki mesele câmilerin dolup dolmaması değil.

Eğer öyle olsaydı, Çamlıca tepesine o kadar büyük bir câmi yapılmasına lüzum yoktu.

Bir de şu var. Bu câmi yapılıp bittikten sonra cemaatinin az olduğunu görürsek, câmiyi o kadar büyük yaptığımıza pişman mı olacağız?

Şu halde, Ayasofya'nın ibâdete açılması için Sultanahmed'in dolmasına lüzum yok...

Sultan Ahmed Han'ın, Sultanahmed Câmii'ni niçin yaptırdığını biliyor muyuz?

Cemaat taşıp, Ayasofya cemaate kâfi gelmediği için mi yaptırmıştı?

Hayır!

Bunları bilmemiz lâzım değerli okuyucular.

***

Bir de, Ayasofya'nın ibâdete açılması için Sultanahmed' Câmii'nin dolmasını beklemek, meseleyi bildiği halde tecâhül-i ârifan yapıp bilmezlikten gelmek olmaz mı?

Çünkü:

Dünya âlem biliyor ki, Ayasofya'nın ibâdete açılmasını isteyenler, namaz kılmak için etrafta câmi bulamadıklarından dolayı istiyor değiller.

Bi kere Hazreti Fâtih de Ayasofya da birer semboldürler. İstanbul'un fethinin sembolü.

Sultan Mehmed İstanbul'un **"Fâtih"**i olarak, Ayasofya da **"Câmi"** olarak birer semboldürler.

Eğer İstanbul bizimse ve bu güzel şehri bize Fâtih armağan ettiyse, onun fetihle beraber bize câmi olarak hediye bıraktığı Ayasofya, sahibi olan Fâtih'in vasiyeti gereği câmi olmalıdır.

Câmi olmalıdır ki, Ayasofya'nın bizim olduğunu bilelim.

İstanbul'un fethedildiğini bilelim.

Fethin devam ettiğini bilelim.

Ayasofya'nın ibâdete açılamadığı İstanbul, bizim İstanbulumuz mudur?

O şehir İslambol mudur?

Yoksa İsyanbol mudur?

KURBAN MEŞRU KILINMIŞ BİR İBADETTİR

MEHMET TALU

Yüce dinimizin fakir komşuyla zengin komşu arasındaki dengeyi sağlayan ve sosyal adaletin gerçekleşmesine dayanak olan vecibelerden biri olan Kurban, hicretin ikinci yılında Müslümanlara meşru kılınmıştır. Kurban, mali ibadetlerden birisidir. Bu, Cenab-ı Hakk'ın ihsan buyurduğu varlığa karşı bir şükran borcudur. Meşruiyeti yani dinî dayanağı: Kur'an-ı Kerim, Hadis-i Şerif ve İcma-i Ümmet ile sabittir.

Kurban'ın meşru kılınmış bir ibadet olduğuna dair Kur'an-ı Kerim'de deliller bulunmaktadır. Cenab-ı Hak şöyle buyurur:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

"Rabbin için namaz kıl ve nahr yap, kurban kes!"[1]

Tercih edilen bir tefsire göre; ayet-i kerimede geçen namazdan maksat: Bayram namazı, nahrdan da maksat: Kurban kesmektir. Yukarıda zikrettiğimiz Saffat Sûresi: 107.Ayet-i kerimesinde; Hazreti İbrahim *(Aleyhisselam)*ın oğlu HazretiİsmaiI *(Aleyhisselam)* ın yerine bir koçun, ALLAH tarafından kendilerine fidye, kurban olarak verildiği açıkça bildirilmektedir. Ayrıca diğer bazı ayet-i kerimelerde de kurban ibadeti ile ilgili hususlar mevcuttur. Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor:

فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ

"Onlardan yiyin ve eli dar olana ve yoksula yedirin!"[2]

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ

"Biz, her ümmete, Kurban kesmeye uygun hayvan cinsinden kendilerine rızık olarak verdiklerimiz üzerine ALLAH Teâlâ'nın adını ansınlar diye kurban kesmeyi gerekli kıldık. İmdi, İlâhınız, bir tek İlâh'tır. Öyle ise, O'na teslim olun. Ey Muhammed! O ihlaslı ve mütevazı insanları müjdele!"[3]

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

"Biz büyük baş hayvanları da sizin için ALLAH Teâlâ'nın dininin işaretlerinden, kurban kıldık. Onlarda sizin için hayır vardır. Şu halde onlar, ayakları üzerine dururken üzerlerine ALLAH Teâlâ'nın ismini anınız ve kurban ediniz. Yan üstü yere düştüklerinde ise, artık canı çıktığında onlardan hem kendiniz yiyin, hem de ihtiyacını gizleyen-gizlemeyen fakirlere yedirin. İşte bu hayvanları biz, şükredesiniz diye sizin istifadenize verdik."[4]

لَنْ يَنَالَ اللهَ لُحُومُهَا وَلاَ دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ

"Onların ne etleri ne de kanları ALLAH Teâlâ'ya ulaşır; fakat O'na sadece sizin takvânız ulaşır."[5]

Bu ayet-i kerimelerde zikredilen hayvan kesiminin, et ihtiyacı temini için kesilen hayvanlar olmadığı, bunların ibadet amaçlı birer uygulama oldukları gayet açıktır. Et ve kanların ALLAH Teâlâ'ya ulaşamayacağının, asıl olanın ihlas ve takva olduğunun bizzat ayet-i kerimenin metninde yer alması bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Görülüyor ki: Kurban ibadetinin dini delillerinin Kur'an-ı Kerim'de bulunmadığını iddia etmek ve ALLAH Teâlâ'nın bu çeşit bir emrinin olmadığını ileri sürmek tamamen yanlıştır.

1 *Kevser Sûresi: 2*
2 *Hacc Sûresi: 28*
3 *Hacc Sûresi: 34*
4 *Hacc Sûresi: 36*
5 *Hacc Sûresi: 37*

Kurban ibadeti hicretin ikinci yılında eda edilmeye başlanmış ve Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz de, kurbanı bir ibadet olarak kabul etmiş ve bizzat kendisi de on yıla yakın bir süre hep kurban, udhiyye kesmiştir, hiç terk etmemiştir.

Ebu Bekre *(Radıyallahü anh)* dan rivayete göre: Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz hutbe okudu ve minberden indikten sonra iki koç getirterek kesti.[6]

Enes b. Malik *(Radıyallahü anh)* diyor ki: Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, iki alaca semiz koç kurban kesti. Ayağını yanlarına basarak: "Bismillah" deyip, tekbir aldığını gördüm. Sonra onları kendi elleriyle kesti.[7]

Cabir b. Abdullah *(Radıyallahü anh)* şöyle demiştir: Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz ile beraber açık hava namazgahında kurban bayramı namazında bulundum. Resûl-i Ekrem *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz hutbesini bitirince minberinden indi ve bir koç getirdi. Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, o koçu kendi eliyle kesti ve keserken:

بسم الله والله أكبر هذا عني وعمن لم يضح من أمتي

"Bismillah! Vellahü ekber! Bu koç, benim ve ümmetimden kurban kesemeyenler içindir!" buyurdu.[8]

Celebe b. Sühaym *(Radıyallahü anh)* dan rivayete göre, adamın biri, Abdullah b. Ömer *(Radıyallahü anhüma)*'ya:

- Kurban hakkında vacib, farz mıdır? diye sordu. Abdullah b. Ömer *(Radıyallahü anhüma)*:

- Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz ve Müslümanlar kurban kestiler! dedi. Adam, aynı suali, Abdullah b. Ömer *(Radıyallahü anhüma)* ya tekrar edince, Abdullah b. Ömer *(Radıyallahü anhüma)* şöyle dedi:

- Ne dediğimi anlamıyor musun? Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz ve Müslümanlar kurban kestiler diyorum![9]

Cabir b. Abdullah *(Radıyallahü anh)*dan rivayete göre Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz: Veda haccında Cemre-i Akabe, büyük şeytanı taşladıktan sonra, kurban yerine giderek kendi eliyle altmış üç deve boğazladı. Sonra bıçağı Hazreti Ali *(Radıyallahü anh)*a verdi. Geri kalanını da O boğazladı.[10]

Cabir b. Abdullah *(Radıyallahü anh)* dan rivayete göre: Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, Veda haccında kurban edilmek üzere 100 deve getirtmişti. 63 yaşında olduğu için her bir senesi için birer deve kurban olmak üzere bizzat kendisi kesmiş, geri kalanları da Hazreti Ali *(Radıyallahü anh)*a kestirmiştir. Sonra her bir deveden bir parça alındı. Beraberce pişirildi. Sonra etinden yediler ve çorbasından içtiler.[11]

Hazreti Aişe *(Radıyallahü anha)* validemizden rivayete göre, Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, Kurban bayramında, ALLAH katında en sevimli ibadetin kurban kesmek olduğunu şöyle ifade buyurmuştur:

ما عمل آدمي من عمل يوم النحر أحب إلى الله من إهراق الدم إنها لتأتي يوم القيامة بقرونها وأشعارها وأظلافها وأن الدم ليقع من الله بمكان قبل أن يقع من الأرض فطيبوا بها نفسا

"Adem oğlu, Kurban Bayramı günü ALLAH Teâlâ katında kurban kesmekten daha sevimli hiçbir amel yapmamıştır. Gerçekten o kurbanlık hayvan, kıyamet günü boynuzuyla, tırnaklarıyla ve kıllarıyla birlikte gelir. Kurbandan akan kan daha yere düşmeden ALLAH Teâlâ yanındaki yerini alır. O halde, kurbanın sevabı böyle olunca, kurban kesmekle kendinizi hoş ve müsterih tutun."[12]

Bu hadis-i şerif, kurban bayramı gününde yapılabilecek en kıymetli, en makbul ibadetin kurban kesmek olduğunu belirtmektedir. Ayrıca hadis-i şerifte, kurbanın boynuz, kıl, tırnak v.b. işe yaramaz gibi gözüken kısımlarının bile kıyamet günü ortaya çıkacağının zikredilmesi, kurbandan hâsıl olacak olan sevabın büyüklüğünü belirtmektedir.

Kesilen kurban eksiksiz olarak kıyamet günü geleceğine, yani her bir parçasından sevap hasıl olacağına göre, onun, imkân nisbetinde eksiksiz ve mükemmel olması ve gönül hoşluğu ile, sevinerek kesilmesi gerekir.

6 *Tirmizi, Edahi: 19*
7 *Buhari, Edahi: 9,14; Müslim, Edahi: 17*
8 *Tirmizi, Edahi: 19,20*
9 *Tirmizi, Edahi: 11*
10 *Müslim, Hac: 1218; Ebu Davud, Menasik:56*
11 *İbn-i Hibban, Hac:19, No:3943*
12 *Tirmizi, Edahi:1; İbn-i Mace, Edahi: 3*

Kesilen kurbanın kanının daha yere düşmeden ALLAH Teâlâ katında bir mevkiye ulaşması, ALLAH Teâlâ'nın kurban ibadetinden razı olacağını, kurbanın, ALLAH Teâlâ katında makbul bir ibâdet olduğunu ifade eder.

Öyle ise kulun; böylesine kıymetli bir ibadeti istemeyerek, cimrice düşüncelerle değil, gönül hoşluğu ile, sevinçle yapması kurban emrini yerine getirmek hususunda iştiyak ve heyecan duyması, bayram yapması gerekir. Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz işte bu noktaya irşad buyurmaktadır. Zeyd b. Erkam *(Radıyallahü anh)* şöyle demiştir. Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin ashâbı:

-Yâ Resûlellah! Şu udhiyyeler, yâni bayramda kesilen kurbanlar nedir? dediler. Resûl-i Ekrem *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz:

"سنة أبيكم إبراهيم= **Babanız İbrahim>in sünnetidir**" diye cevab verdi. Sahâbîler:

- Peki, kurbanlarda bizim için ne sevab var? Yâ ResûlELLAH! dediler. Resûl-i Ekrem *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz:

" بكل شعرة حسنة= **Her kıla karşılık bir hasene var**" buyurdu. Sahâbîler:

-Ya yün, yâni kesilen kurban koyun, kuzu olunca sevab nasıl? dediler. Resûl-i Ekrem *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz:

" بكل شعرة من الصوف= **Yünden beher taneye karşılık bir hasene vardır**" buyurdu.[13]

Mihnef b. Süleym *(Radıyallahü anh)*den rivayete göre Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz:

يا أيها الناس على كل أهل بيت في كل عام أضحية

"Ey insanlar! Her sene ev halkına kurban kesmek gereklidir." Buyurdu.[14]

Ebu Hureyre *(Radıyallahü anh)*dan rivayete göre Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz:

من كان له سعة ولم يضح فلا يقربن مصلانا

"Varlıklı, mali durumu kurban kesmeye müsait olup da Kurban Bayramında kurban kesmeyen kimse bizim namaz kıldığımız yere sakın yaklaşmasın!"[15] buyurmuşlardır.

13 *İbn-i Mace, Edahi:3; Ahmed b. Hanbel, 4/368*
14 *Tirmizi, Edahi:18; İbn-i Mace, Edahi:2*
15 *İbn-i Mace, Edahi:2; Ahmed b. Hanbel, 2/321*

Evet kurban kesme imkanı olduğu halde şu veya bu bahanelerle bu görevini yerine getirmeyenler için bu hadis-i şerif tehdit olarak kafidir. Bu, ağır bir uyarıdır. Çünkü Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, ALLAH Teâlâ'nın verdiği mal bolluğu içinde iken, ALLAH Teâlâ'nın yolunda, O'nun rızası için bir kurban kesmemek cimriliğini gösteren kimsenin, İslâm topluluğu içinde yerinin olmadığını beyan etmişlerdir.

Kurban kesmenin meşruiyeti üzerinde bütün müctehid imamlar icma, fikir birliği etmişlerdir. Binaenaleyh Kurban kesmek: Hanefî mezhebince vacib kabul edilmiştir.[16]

Kurban Bayramı günlerinde kurban kesmenin vacip olduğunu kabul edenler, sadece Hanefiler değildir. İmam Evzai, Leys b. Sa'd ve İmam Malik de kurbanın vacip olduğu görüşündedir. Çünkü böyle büyük bir uyarı, ancak vacip olan bir ibadetin terki için yapılır. Yani kurban vacip olmasaydı onu terk eden için Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz böyle buyurmazdı. Mezheplerin çoğuna göre udhiyye kurbanının hükmü sünnettir.

Yukarıda sıralanan ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerden de anlaşılacağı üzere; kurban, hiçbir şekilde vazgeçilmemesi gereken sosyal yönü ağırlıklı bir ibadettir.

HazretiPeygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz, Ashab-ı Selef-i Sâlihîn, 15 asır boyunca her asırda yaşamış olan evliyaullah, fukaha, süleha, kâmil mürşidler Kurban Bayramında kurban kesmişlerdir. Bu konuda büyük bir icma ve tevatür vardır. Milletimizin de, diğer İslâm toplumlarına göre kurban ibadetine çok daha önem verdiği ve bunu bir sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya dönüştürdüğü memnuniyetle müşahede edilmektedir. Bu güzel ibadeti, sonsuza kadar da bu şekilde devam ettireceğine olan inancımız tamdır. Kurban ibadetine yapılan itirazların dinî, aklî, hikemî hiçbir kıymeti yoktur.

Bazı kimselerin dinî konularda, Şeriat ve fıkıh hükümlerine aykırı olarak beyan ettikleri görüşler, yaptıkları bâtıl itikadlar Müslümanları bağlamaz. Çünkü bu kimseler icazetli din âlimi değildir. Onlar Müslüman oryantalistlerdir. Ehl-i Sünnet itikadına sahip olan Şeriat ve fıkıh sınırlarını zorlamayan şahısları tenzih ederiz. Lakin zındıklık yapan,

16 Serahsi, Mebsut, 12/8, Kâsâni, Bedayi, 5/61-62

"İlmihal Müslümanlığı yanlıştır. Peygamber ölmüş ve işi bitmiştir, sünnet din kaynağı değildir..." gibi hezeyanlar sarfeden kimselere kesinlikle kulak verilmemelidir.

Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sünneti İslâm dininin ana kaynaklarındandır. Kur'an-ı Kerim'de tafsilatlı olarak beyan buyurulmamış din hükümleri sünnet ile, mütevatir ve sahih hadîslerle anlaşılır. Mesela Kur'an-ı Kerim'de sabah namazının sünneti hakkında bilgi yoktur, biz Müslümanlar bunu sünnetten öğrenir ve uygularız. Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin sünneti, hadisleri de bir nevi vahiyle gelmiştir. Usûl-i fıkıh kitaplarında bu konuda aydınlatıcı bilgi bulunmaktadır.

Ehliyet, selahiyet ve icazetleri olmadığı halde bâtıl fetvalar verenler, yanlış ictihadlar yapanlar boşuna uğraşmaktadır. Onlar kaybedilmiş dâvaların fuzulî avukatlığını yapıyor.

Halkın, bilhassa çağdaşlaşmış ve yabancılaşmış kesimin dinî kültürü, ilmihal bilgisi yok. Kafa karıştırmak kolay. Kolay da, vebali ağır. Yarın Mahkeme-i Rûz-i Ceza'da, Rabbü'l-alemîn'in huzurunda ne cevap verecekler?

Kur'an-ı Kerim'de yokmuş, vacip değil, sünnetmiş... Falan, filan... Vacib de olsa, sünnet de olsa Müslümanlar kurban ibadetini edaya devam edecektir.

Hazreti Peygamber *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz kurban kesmemiş,.. Doğru değildir bu iddia. O, kesmiştir. Ashab-ı Kiram hazeratı kesmiştir. Tabiîn kesmiştir, Selef-i Sâlihîn kesmiştir, Eimme-i müctehidin, müctehid imamlar kesmiştir, onbeş asır boyunca ulemâ-i âmilin, kâmil mürşidler, evliyaullah hep kesmişlerdir. Bu konuda öyle kuvvetli bir icma ve tevatür vardır ki, bütün reformcular karşı çıksa, hiçbir hükmü olmaz. Biz dinimizi hokkabaz kılıklı reformculardan öğrenecek değiliz. Şeriat, fıkıh, ilmihal kesilecek diyorsa, keseceğiz. Lamı-cimi, kafı-kefi yok...

Kurban ALLAH Teâlâ'nın emridir, Resûlünün emridir, ulemanın ve evliyaullahın emridir. Kestiğimiz kurbanlar, bizim onları ALLAH için kesmemizden razıdırlar. Yarın Rûz-i Ceza'da bize şahitlik edeceklerdir. Kurban ibadetinin, kesilen kurbanların esrarı bulunmaktadır. Zaten her ibadetin esrarı vardır. Kurban keselim, kendimizi ve çoluk çocuğumuzu emniyete alalım.

Müslümanlar kurban vâcibesini eda etmezlerse felaketler, uğursuzluklar, afetler sökün eder. Kurban kanı dökülmezse Allah saklasın başka kanlar dökülür.

Mevrid-i nasta ictihad yapılamaz. Kurban konusunda Kur'an, Sünnet, Şeriat ne diyorsa o mutlaka yapılmalıdır.

Kendimizi, çoluk çocuğumuzu, vatan ve milletimizi felâketlerden ve afetlerden korumak istiyorsak namazı kılalım, kurbanı keselim, zekat farzını doğru ve yerli yerinde eda edelim, azgınlıklardan uzak duralım, lüks ve israftan kaçınalım.

Kurban bayramında ülke kan gölüne dönüyor diyen dinsizler büyük çelişki içindedir. Gitsinler mezbahalardaki duruma baksınlar, zavallı hayvanlar ne kadar acımasız, gaddar bir şekilde kesiliyor, görsünler ve insanlıklarından utansınlar.

Her gün kanlı biftek, pirzola, cızbız köfte, rosto yiyecekler, sonra da Müslümanların kurban kesmesine vahşet diyecekler. Bu kadar insafsızlık olmaz.

Bir kimsenin üzerinde zekât, hac, sadaka-i fıtır, yemin kefareti ve kurban borcu olduğu halde vefat edip bu borçlarının ödenmesi için malının üçte birini vasiyet etse, ki ancak malının üçte birini vasiyet edebilir; malının üçte biri, yeterse borçlarının tamamı ödenir. Ancak malının üçte biri, vasiyet ettiği borçlarını ödemeye yetmediği takdirde önce zekât borcu ödenir.

Çünkü bu borçları içersinde en önemli olanı zekâttır. Bu borcu ödedikten sonra malı artarsa haccı yaptırılır. Bundan sonra fitre borcu ödenir. Daha sonra da yemin keffâreti verilir ve en son malı kalırsa kurban borcu ödenir.

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

GÖZÜN AYDIN EY MEVTÂ!

Cengiz NUMANOĞLU

Gözün aydın ey mevtâ ! Kutlu olsun seferin,
Dilerim ki; cennettir, Allah indinde yerin.
İşte, kurtuldun artık, dünya denen kafesten,
Ve kurtuldun nihâyet, korktuğun son nefesten.

Gözün aydın ey mevtâ ! Bitti artık savaşlar;
Ne bağrında taş kaldı, ne de gözünde yaşlar.
Hayatı, maskelerle oynadın sahnelerde;
İşte şimdi açıldı; gerçek hayata perde...

Bitti artık.. Dünyada, çektiğin o cefâlar;
O yaşlanma korkusu, o kaybolan vefâlar..
Artık sana dert değil, vârislerin kavgası.
Sahte gözyaşlarıyla, sözde üç günlük yası...

Gözün aydın ey mevtâ ! Kurtuldun kaygılardan;
"Çağdaşlık" putlarına, zorâkî saygılardan.
Artık sana dert değil, sokakların bu hâli;
Gözleri tâciz eden, tahriklerin vebâli...

Artık sana dert değil, makam, mevkî, para, pul;
İşte bütün servetin, sırtındaki beyaz çul.
Şimdi açıkça gördün, düşmanını, dostunu;
Nice kuzu bildiğin, aç kurtların postunu.

Gördün artık.. Kimlermiş, gerçek sır ortakların,
Kimlerce gaspedilmiş, vazgeçilmez hakların...
Gördün artık.. Fitneler, özde nasıl yayılmış,
Nice soylu(!) kütükler, nasıl adam sayılmış.

Kürsüleri kuşatmış, bomboş kafatasları,
Ahlak röntgenlerinde, kanser metastazları.
Artık sana dert değil, câhillerin cür'eti,
Seküler âlimlerin, insanlığa külfeti...

Artık seni bağlamaz, beşerin kanunları;
Ruhunu haczedemez, faiz firavunları.
Bu dikenli adâlet, artık sana batamaz;
Korkma.. Seni hiç kimse, mezarından atamaz..

Ey Mevtâ ! Kalktı artık, gözlerinden perdeler;
Şimdi sana mâlûmdur, kimbilir neler neler;
Şu anda, kimler kime, nasıl tuzak kuruyor?
Hangi dost, hangi dostu arkasından vuruyor?

Kimlerce sökülüyor, temellerin taşları?
Neden, niçin bitmiyor, bu kardeş savaşları?
Neden bunca müslüman, bir türlü uyanmıyor?
O Tevhîd meş'alesi, neden, niçin yanmıyor?

Hangi eller, ahlâkı, nasıl bulandırıyor?
Aile kavramını, kimler sulandırıyor?
Kim, niçin, nerde, nasıl, aldatıyor eşini?
Kim, niçin bırakmıyor, ihânetin peşini?

Ey mevtâ ! Biliyorum, sır küpüdür mezarlar;
Bu nedenle onları, biraz derin kazarlar.
Orda temyiz bekleyen, nice dosyalar vardır;
Orda zaman aşımı, kıyamete kadardır...

Gözün aydın ey mevtâ ! Kavuştun Sevgili'ye,
Gıybet edenler etsin.. Dönüp bakma geriye.
Sanma ki; bu dünyada kin ve nefret azalır;
Hasetler ölse bile, hasetlik canlı kalır...

Ey mevtâ ! Şimdi Hak'tan, bir irâde inseydi;
"İsteyenler dünyaya dönebilir" denseydi,
Bir de mührün olsaydı; cihan sultanı diye;
Gerçek Dost'u bırakıp, döner miydin geriye?

TARİH

SİYONİST İSRAİL'İN HAMİSİ ABD'Yİ VERGİYE BAĞLAYAN TEK GÜÇ OSMANLI DEVLETİ

KEMAL ARKUN

Dünya tarihi 1783 yılına adım attığında, Vahşi batının acımasız sömürgeci ülkeleri Osmanlı'nın uzanamadığı bölgelerde kendilerine sömürgeler edinmeye devam ederken **Avrupa standartlarına göre mütevazı da olsa, yeni bir denizci devlet olan ABD, denizlerde tek başına bayrak gezdirmeye ve sömürge aramaya başlamıştı...**

Daha 25 Temmuz 1785'te, Atlantik'te Cadiz açıklarında, bu yeni sömürgeci bayrağı taşıyan ilk gemi Cezayir açıklarında Dünya'ya Nizam veren Osmanlı gemileri tarafından ele geçirildi. Bu gemi, Boston limanına bağlı, Kaptan Isaak Stevens'in idaresindeki Maria idi. Arkasından, Philadelphia limanına bağlı, Kaptan O'Brien'in Dauphin'i de aynı akıbete uğradı. 1793 Ekim ve Kasım aylarında 11 ABD gemisi daha Osmanlı'ların geline geçti...

Kongre, 27 Mart 1794 yılında, Osmanlı denizcilerine karşı koyacak güçte savaş gemileri inşa edilmesi veya satın alınması için, Başkan George Washington'a 700.000 altına yakın harcama yetkisi verdi. Osmanlı'ların oluşturduğu deniz güvenliği sayesinde, emperyalist sömürgeci ülkeler Osmanlı himayesindeki ülkelere yaklaşamıyordu.

Oysa dünyada söz sahibi emperyalist büyük bir gücün doğması için başta İngiltere olmak üzere sömürgeciler anlaşmıştı. Bu güç asrımızda siyonizmin destekçisi ABD idi. Osmanlı ile baş edemeyen İngiltere, Fransa, Portekiz, İspanya vs. gibi acımasız sömürgeci devletler Osmanlı'nın ulaşamayacağını düşündükleri Amerika Kıtasında yeni ve güçlü bir devletin kurulmasını öngörerek tamamen kendi güdümlerinde ABD'yi kurdurmuşlardı. ABD bu acımasız sömürgeci devletlerin teşvikiyle başta Cezayir olmak üzere Osmanlı himayesindeki İslam Ülkelerine saldırmaya kalkınca gemilerini

ve askerlerini Osmanlı Denizcilerine kaptırmıştı. Askerlerini esaretten kurtarmak ve Osmanlı'nın cezalandırmasından korunmak için **5 Eylül 1795'te ABD Osmanlı ile bir antlaşma yapmayı kabul etti. Bu antlaşmaya göre ABD, Cezayir'deki esirlerin iadesi ve gerek Atlantik'te, gerekse Akdeniz'de Osmanlı himayesindeki hiçbir ülkeye ve gemilerine dokunulmaması karşılığında, 642.000 altın ve yılda 12.000 Osmanlı altını ödeyecekti.**

Dili Türkçe olan ve 22 maddeden oluşan antlaşmaya, Başkan George Washington ve Cezayir Beylerbeyi Hasan Dayı imza koydular... Görüldüğü gibi ABD Başkanı Cezayir beylerbeyimiz ile aynı mevkideydi.

Böylece ABD yıllık vergiye bağlanmış oldu. Bu, ABD'nin iki asrı aşkın tarihinde, yabancı bir dille imzalanan tek antlaşma olduğu gibi, yabancı bir devlete vergi ödemeyi kabul eden tek Amerikan belgesidir... ABD tarihinde vergi vermeyi kabul ettiği tek ülke Osmanlı Devleti'dir.

ABD başkanı George Washington Osmanlı Sultanı tarafından muhatap görülmeyip antlaşma Cezayir beylerbeyi tarafından imzalanması dikkate değer bir tarihi gerçektir.

ABD'NİN OSMANLI'YA HARAÇ VERDİĞİ TRABLUS ANTLAŞMASI:

Avrupalı sömürgeci haçlı devletlerinin organize ettiği ABD bandıralı ticaret gemileri 1773 yılından itibaren Akdeniz'de seyretmeye başlamışlardı. O zamanlar tüm Akdeni zve Atlantik Okyanusu Osmanlı Devletinin kontrolündeydi. Bu görevi, Cezayir Beylerbeyimize bağlı filolar sürdürüyor, deniz sularındaki gemi trafiğini onlar denetim altında tutuyor, tanınmayan ve tehlike arzeden yabancı gemileri durdurup hesap soruyorlardı.

Amerika Birleşik Devletleri'nin de, ya da eski arşiv kayıtlarımızda görünen adıyla **"Memâlik-i Müctemia-i Amerika Devleti"**, Osmanlı'ya bağlı Kuzey Afrika'da sömürge faaliyetlerinde bulunurken sömürü faaliyetinde bulunan tüm gemi ve denizcilerini Osmanlı Denizcilerine kaptırmıştı. Cezayir, Tunus ve Trablusgarplı **"Resmî Korsanlarımız"** Akdeniz'de kendileriyle veya doğrudan Osmanlı Devleti'yle vergi anlaşması yapmamış olan veya savaş halinde oldukları devletlerin gemilerini yakalayıp el koyuyor, fidye isteyerek karşı tarafı ekonomik olarak ve moralma nçökertiyorlardı.

Fransa, Akdeniz'deki ticaret gemilerinin güvenliğini sağlamak için Osmanlı'ya yıllık 200.000 İspanyol doları vergi ödemekteydi. Bu miktar İngiltere için de yıllık 280.000 İspanyol doları olarak belirlenmişti. Ancak o yıllarda Amerika'nın Osmanlı Devleti ile imzaladığı bir dostluk anlaşması yoktu. İşte bu yüzden Osmanlı denetim Gemileri bu sularda dolaşan Amerikan gemilerine saldırmaya ve mürettabatını esir etmeye başladılar.

1783 yılında, Avrupa standartlarına göre mütevazı da olsa, yeni bir denizci devlet olan ABD, denizlerde tek başına bayrak gezdirmeye başlamıştı. 25 Temmuz 1785'te, Atlas Okyanusu'nda Cadiz açıklarında, bu yeni bayrağı taşıyan ilk gemi Cezayir açıklarında Osmanlı gemileri tarafından ele geçirildi. Bu gemi, Boston limanına bağlı, Kaptan Isaak Stevens'in idaresindeki Maria idi. Arkasından, Philadelphia limanına bağlı, Kaptan O'Brien'in Dauphin'i de aynı akibete uğradı. 1793 Ekim ve Kasım aylarında 11 ABD gemisi daha Osmanlıların eline geçti. Amerikan Kongresi, 27 Mart 1794 yılında, Osmanlı denizcilerine karşı koyacak güçte savaş gemileri inşa edilmesi veya satın alınması için, Başkan George Washington'a 700.000 altına yakın harcama yetkisi verdi.

Anlaşma fermanları karşılıklı olarak halen İstanbul'daki Deniz Müzesinde ve Washington müzesinde bulunuyor. Anlaşma'nın en ilginç ve hala da tartışılan 11. Maddesi çok dikkat çekicidir: **"ABD yönetimi hiçbir anlamda Hıristiyan dini üzerine kurulmuş olmadığından -ki hükümet kendi içinde hiçbir şekilde Müslüman kanunlarına, dinine ve düzenine düşmanlık beslemez- ve adı geçen Devletler hiçbir zaman bir İslam devleti ile bir savaş ve husumet halinde bulunmadıklarından, ilan ederler ki dini görüşler hiçbir zaman iki ülke arasında hüküm süren uyumun bozulmasına meydan vermeyecektir"** Osmanlu bu madde ile ABD'nin haçlı Avrupa ittifakına dahil olmamasını öngörmüştü.

Bu antlaşma yabancı bir dille imzalanan tek anlaşması olduğu gibi, yabancı bir devlete vergi ödenmesini kabul eden tek ABD belgesidir. ABD, 22 maddelik bu antlaşmaya 1824 yılına kadar bağlı kalıp vergisini itina ile ödemiştir.

ABD'Yİ DİZE GETİREN BÜYÜK GÜÇ

Time Dergisi'nde yayınlanan bir haber Amerika Birleşik Devletleri'nin yıllarca Osmanlı Devleti'ne vergi vermek zorunda kaldığını bir kez daha ortaya koydu Amerikan Yale Üniversitesi Hukuk

Fakültesi'nin başlattığı **"Avalon Projesi"** çerçevesinde yayınlanan tarihi anlaşma metni bir çok yönüyle ilginç ayrıntıları da gözler önüne seriyor. Türkçe Anlaşma Akdeniz'deki Osmanlı Korsan Gemileri'nin saldırılarına maruz kalan Amerika Birleşik Devletleri gemilerni üst üste kaybetmeye başlayınca Osmanlı Devleti ile 22 maddeden oluşan bir anlaşma yaparak bütün Akdeniz'deki faaliyetleri için Osmanlı'ya vergi ödemeye başladı Ayrıca Cezayir'de bulunan esirlerin bırakılması için de 642.500 altın dolar **"Haraç"** ödedi 5 Eylül 1795 yılında imzalanan ve dili Türkçe olan Dostlu kve Barış Anlaşması'na göre Amerika Birleşik Devletleri tarihinde ilk kez bir devlet tarafından haraca bağlanmı şoldu. türk Dili'nde hazırlanan anlaşma aynı zamanda ABD tarihinde imzalanmış bir kaç yabancı dilli anlaşmadan biri olma özelliği taşıyor.

ABD'Yİ HARACA BAĞLAYAN TEK DEVLET

Amerikan gemileri Sömürgeci haçlı ülkelerin teşvikiyle 18 yüzyılın sonlarında Akdeniz ticaretinin getirceği kazancı hesaba katarak Akdeniz'e yönelmişti. Fransa'nın öteden beri Afrika'daki İslam ülkelerinde gözü vardı fakat Osmanlı'dan ödü kopuyor hiçbir İslam Ülkesine yan gözlee bakamadığı gibi Akdeniz'deki ticaret gemilerinin güvenliğini sağlamak için Osmanlı'ya yıllık 200.000 İspanyol doları vergi ödüyordu. Bu miktar aynı konumdaki İngiltere için de yıllık 280.000 İspanyol doları olarak belirlenmişti.

Ancak o yıllarda bu sömürgeci güçlerin piyon olarak kullandıkları Amerika'nın Osmanlı Devleti ile imzaladığı bir dostluk anlaşması yoktu işte bu yüzden Osmanlı Korsan Gemileri bu sularda dolaşan Amerikan gemilerine saldırmaya ve mürettebatını esir etmeye başlamışlardı Ekim ve Kasım aylarında ise tam 11 ABD gemisi Osmanlılar'ın eline geçince ABD kamuoyunda artık iyice büyük bir mesele olmaya başlayan durum karşısında Amerikan Kongresi'nde tedbirler alınması istendi Kongre, Başkan G Washington'a bir korsanlarıyla baş edemeyince ABD yönetimi Osmanlı'ya yıllık vergi ödemek ve Osmanlı himayesine girmek zorunda kaldı 5 Eylül 1795 (21 Sefer 1210) tarihinde, tamamı 22 fasıl ve bir hatimeden mürekkep Dostlu kve Barış Anlaşması'na göre Amerika, Cezayir'de bulunan esirlerin bırakılması için 642.500 altın dolar **"Haraç"** ödeyecek ve her sene 12000 Cezayir altını karşılığı **"Vergi"** verecekti Anlaşma 7 Mart 1796'da Amerikan Kongresi'nce de onaylandı.

Amerika ve Trablusgarp Beylerbeyliği 7 Mart 1796 yılında Osmanlı ile Amerika arasında imzalanan Dostluk ve Barış Anlaşmasına rağmen yer yer karşılıklı çatışmaya ve birbirlerinden gemi ve esir ele geçirmeye devam ettiler Gözü kara bir Paşa olan Trablusgarp Beylerbeyi Yusuf Paşa ülkedeki Amerikan temsilcisini yanına çağırtarak elini öptürüp, yıllık haraç miktarını 225000 dolara çıkardığın ilan etti. Ayrıca çeşitli mallardan oluşan 25000 dolarlık bir miktarın da buna eklenmesini istedi Yusuf Paşa ne kadar kararlı olduğunu göstermek ve gözdağı vermek için de konsolosun gözü önünde Amerikan gemisinin bayrak direğini kestirdi.

Bunun üzerine ABD Başkanı Thomas Jefferson'un emriyle 4 savaş gemisiyle Trablus sahillerine giden Com Dole, tehlikelerle dolu 1200 km uzunluğundaki sahili ngözünü korkutması üzerine savaşmaya c esaret edemeyerek ülkesine geri döndü Bir yıl sonra, Mayıs 1802'de bu defa 6 gemiyle Trablus Limanı açıklarına demirleyen Amerinar Filosu bir Trablus gemisini batırıp sahili de bombaladı.

Aynı yıl Albay Bainbridge, Trablus'u kuşatmak için harekete geçti ise de kendini Trablusgarp Beylerbeyi Yusuf Paşa tarafından kuşatılmış bulunca Amerika'nın ünlü Philadelphia Savaş Gemisi içindeki 307 Amerikalı subay ve erden oluşa nmürettebatıyla birlikte ele geçirildi İki yıl Osmanlı Bayrağı'nın şanlı bir şekilde dalgalandığı Amerikan Gemisi, Stephen Decatur'un bir Türk teknesini ile geçirdikten sonra Osmanlı Askeri süsü verdiği 74 gönüllüsüyle birlikte Trablus Limanı'na gizlice yanaşması sonucu 15 Şubat 1804'te ateşe verilerek yakıldı.

DİREĞİNDE OSMANLI BAYRAĞININ DALGALANDIĞI ABD GEMİLERİ

Philadelphia Gemisi'ni Trablus Limanı'nda yakan 25 yaşındaki Stephen Decatur, göstermiş olduğu bu başarı (!) sonrası Albaylığa atanarak ABD Deniz Kuvvetleri'nin en genç yaşta Kaptanlığa yükselen Deniz Albayı unvanını elde

etti Ünlü İngiliz Amirali Nelson Amerikan Denizcilik Tarihi'nde önemli bir yer tutan bu olayı duyunca bunu **"Çağın En Cesur Eylemi"** olarak ilan etti. Osmanlı deniz akıncıları ise her fırsatta Akdeniz'deki Amerikan gemilerine denizleri dar etmeye devam ettiler. Yaman bir kahraman olan Yusuf Paşa, Amerika ile karşılıklı inatlaşmaya devam etti ve esir edilen Amerikan askerlerini değiş-tokuş etmeye yanaşmadı. Bunun üzerine 3 Eylül 1804'de harekete geçerek Trablus Limanı'nı hedef seçen bir **"Amerikan İntihar Gemisi"** açılan ateş sonucu amacını gerçekleştiremeden patlatılarak batırıldı 7 Mart 1796 yılında Osmanlı ile Amerika arasında imzalanan Dostluk ve Barış Anlmaşması'nın orjinal metninin ilk 3 maddesi işe şöyle:

Bismillahirrahmanirrahim

1. Fasıl İbtida ki fashın kavi u kararı oldur ki işbu 1210 senesinde hala Merikan Ceziresi Eyaletlerine mutasarrıf dostunuz Cor-co Vaşinto (George Washington) her biri zebtinamı Merika hakimi ile ocağımız Mahruse-i Cezair-i Garbta sahib-i devlet olan saadetlü HasanPaşa (Cezayir Dayısı Hasan Paşa) -yesser- ellahü ma ye-zid vema yeşa- Hazretlerinin rey ve as-ker-i mansure Ağası ve kul kethüdası ve sair erbab-ı divan cümle asakir-i mansure ve canibinin reayaları ittifakıyla bu sulh ve selahımı zve metin ve muhkem olub sabit olmuştur. Ba'del yevm sulhümüze muhalif ve mugayir ve fasid idicek bir söz kalmamış.

2. Fasıl İkinci faslı nkavi u kararı oldur ki Merikan hakimi dostumuzun gemileri gerek büyük ve gerek küçük ve kezalik anların hükmünde olan reayasının gemileri mahruse-i Cezayir iskelesi veyahut taht hükmünde olan iskelelere varurlar isee adet,i kadim üzere rızklarından ötürü sattıklarında sair İngiliz ve Felemenk sevid bazerkanlarının vire geldüği ve anlara akdolunan gümriği 100 guruşta beş guru şgümrü kalına. Ziyade taleb olunmaya. Ve bir dahi budur ki satılmayan rızkların yine gemiye koyup götürmek murad ettiklerinde bir kimesne anlardan bir şey talep itmeye. Ve mezkur iskelelerde bir kimesne anları incidüb alıkomalayalar.

3. Fasıl Üçüncü faslı nkavi u karan oldur ki Merihan hakimi dostumuzun gerek korsan ve gerek bazargan ve gerek Ceza-ir'in korsan ve bazargan gemileri ruy-i deryada birbirlerine rastgelüb buluştuklarından aramaktan ve birbirlerin incitmekten beri olup rivayet ve hürmet ile birbirlerinden yollarına gitmeden bir kimesneye mani olmaya. Ve biri dahi budur ki içlerinde herkangı cins olursa olsun yolcu oldukta rızkları ve malları ve eşyalarıyla her ne canibe giderler ise birbirin incidüb bir şeylerin almaya ve bir yere götürmeyeler ve eğtendürmeyele rve hiçbir vecihle birbirlerine zarar-u ziyan itmeyeler.

Vesselam. Tahriren fi 21 Safier 1210 George Washington Vergi dairesi (Bkz empirepic.com/images/hps 1egksi0afıjdwa26n.jpg)

Amerikan Kongresi, Cezayirli Hasan Paşa ile imzalanan **"haraç anlaşması"**nı 1796 yılının 7 Mart'ında onayladığında, Osmanlı devleti'nin de resmen vergi mükellefi olmuştu!

Cezayir, Trablusgarb ve Tunus... Osmanlı'nın **"Garp Ocakları"** adı ile anıldığı bu topraklar, Anadolu'dan, özellikle de Ege bölgesinin yeniçeri ve leventlerini bir mıknatıs gibi kendine çekiyordu. Osmanlı Devleti'ne geniş bir özerklik statüsü olarak bağlanan bu eyaletlerde idari güç, bölgenin en sözü geçen kişisi olan ve **"Dayı"** unvanını taşıyan **"yeniçeri kökenli"** yöneticilerin elindeydi.

Buralarda yapılan korsanlık faaliyeti, çok daha kazançlı ve az riskliydi. Yerli halk kendi halinde yaşar, ama askerler ve leventle, geçimlerini Akdeniz'de korsanlıkla sağlarlardı. Korsanların İstanbul ile ticaret ve Türk denizlerinde dolaşma anlaşması yapmış olan memleketlerin bayrağını taşıyan gemilere saldırması yasak, ama tehlike arzeden diğer gemilerin yağmalanması serbestti.

O günlerde Fransız Devrimi'nin rüzgarları Avrupa'yı sarsarken, bir başka fırtına, Napolyon Bonapart, Avrupa krallıklarını birbiri ardına işgal ediyordu. İspanya, Savoia, Piemonte Avusturya, Prusya ve Polonya bir anda Fransız işgaline uğramıştı. Kısacası, Osmanlı himayesindeki ülkelere yan gözle bakmaya cesaret edemeyen Fransa Avrupa Ülkeleri işgal edince; **Trablusgarb, Cezayir ve Tunus korsanlarının karşısında duracak**

bir donanma kalmamıştı... 18. yüzyılda Akdeni zve dünyanın tek hakimi, hala Osmanlı idi!

"MAKSAT AYAĞINIZ ALŞISIN!"

Bu dönemde pek çok Avrupa devleti, Devleti Aliye'nin himayesi altındaki **"Dayı"**lar ile haraç anlaşmaları yapmışlardı. 1786'da **"Cezayir Dayısı"** ile bir anlaşmaya varılmazken, Amerikalıların **"Barbar Devletler"** olarak andığı devletlerden Fas, 40.000 altına razı oldu. İki ay sonra Faslı korsanlar bir Amerikan gemisini yaktıklarında, anlaşmayı hatırlatmak için gelen Amerikan elçisine Fas beyi **"Gönderilen haracın bittiğini, Amerikalıların lideri George Washington'un gönderilen paraya takviye yapmasını"** söyledi... Korsanlar, 1789'da ABD nin ilk başkanı olacak George Washington'u daha başkan olmasını bile beklemeden haraca bağlamışlardı!

Maksat, Amerikalılarının **"ayağının alışması"ydı... "Memalik-i Osman"**ın topraları sayılan Cezayir, Tunusve Trablusgarb eyaletlerini de devreye girmesiyle Amerika'ya kesilen haracın meblağı da artmaya başladı. 1795 yılına gelindiğinde, sadece Cezayirli Hasan Paşa'nın George Washington'a kestiği **"nakit cinsinden"** haraç, 642.500 altın doları bulmuştu! **"Ödeme"**, Cezayir dayısının 115 denizcisine, uluslararası sularda yapılıyordu. Metin olarak Türkçe kaleme alınan anlaşmadan daha önce Fas ile imzalanan ve Arapça olarak kaleme alınan 1786'daki anlaşmadan sonra, Amerikan tarihinin İngilizce olmayan ikinci metni de Osmanlı ile yapılmıştı.

Amerika, 1796'nın 4 Kasım'ındı Trablusgarb'ın, 1797'nin 28 Ağustos'unda da Tunus'un dayıları ile anlaşmalar imzalamıştı. Trablusgarb ile varılan anlaşma uyarınca Amerikan tarafı Trablusgarb beyi Yusuf Paşa ile **"divan"**ına Amerikalı esirlerin iade edilmeleri karşılığında 40.000 İspanyol doları ödüyor, Trablusgarb'ın iler gelenlerine altın ve gümüş saatler, elmas yüzükler ve pahalı kumaşlardan yapılmış kaftanlar vermeyi taahhüt ediyordu. Yine Türkçe olan bu anlaşmanı nilginç taraflarından biri, besmeleyle başlayan metnin hemen girişinde **"Bu belge dünyanın hakimi, denizlerin ve karaların hükümdarı, kralların efendisi, sultanlar sultanı, imparatorlar imparatoru, Sultan Mustafa Han'ın oğlu Sultan Selim Han'ın dikkati nazarları altında imzalanmıştır. Allah, O'nun hükmünü daimi kılsın"** şeklindeki ifadelerin yer almasıydı ve bu ifadeler, metni Türk tarafının dikte ettirdiğini göstermekteydi.

Bu anlaşmada dikkat çeken bir diğer husus, anlaşmanın 11. maddesinde **"Hiçbir şekilde köklerini Hıristiyanlık dininden almayan, Amerika Birleşik Devletleri"** gibi bir ibarenin kullanılmasıdır! Ertesi yıl anlaşma biraz daha genişletildi. Önceki haraç miktarına ek olarak, 36 toplu Crescent fırkateyni Cezayir Dayısı'na **"hediye"** edildi. 1797 yılının haraç listesinde ise, bir başka fırkateyni, Handullah'ı görüyoruz. Amerika Birleşik Devletleri çaresizlikten, kendilerini haraca bağlayan Türk ve Arap korsanlara **"donanma"** düzmekteydi!

Trablusgarb Beyi'nin hizmetindeki Türk korsanların hayal gücü daha da genişti. 1798 yılı için Amerikalıların vereceği 115.000 dolar haracın dışında, bir küçük madde daha kondu anlaşmaya: Trablusgarb ufuklarında görünen Amerikan gemilerini selamlama kiçin gemi başına bir fıçı barut! Amerikalılar çaresizdi. Dönem, Amerika Birleşik Devletleri'nin kurulduu yıllardı rve yeni kurulan bu ülke Kuzey Afrika'nın Türk ve Arap korsanları ile baş etme kbir yana, kendi sahillerini bile koruyamamaktadır. İnternet üzerinden de kolaylıkla erişebilecek Ulusal Kongre Kütüphanesi kayıtlarına göre, Amerika Birleşik Devletleri'nin 1800 yılı bütçesinde 2.000.000 dolar **"haraç ödemeleri"**ne gitmişti. Bir başka deyişle, o günkü ABD bütçesinin yüzde 20'si Osmanlı'ya gidiyordu!

"SEN BENİM KÖLEMSİN"

Mayıs 1800'de George Washington'ın ünlü amirali Bainbridge, yeni Cezayir dayısı Mustafa Bey'e her zamanki haracını ödedi. Tam ayrılacakken, Cezayir dayısı, bir elçisini padişahın İstanbul'daki sarayına götürmesini istedi. Bainbrigde bu istegi kibarca reddetmeye çalışsa da ve Cezayir dayısı buna emretti: **"Sen bana haraç ödediğinde kölüm oldun demektir. Bu yüzden sana canımın istediği gibi emretmeye hakkım var!"**

Kalenin silahları Bainbridge'in fırkateynine nişan almıştı. Bu yüzden Brainbridge boyun eğdi ve Amerikan bayrağını pruvada, Cezayir bayrağını ise kıçta dalgalandırma şartıyla talebi kabul etti.

Bainbridge Cezayir dayısının elçisini İstanbul'a götürdüğünde, ilk defa ABD bayrağını Osmanlı Devleti'ni gösterme fırsatını da buluyordu. Osmanlı padişahı III. Selim ve maiyeti şaşırdılar. Amerika Birleşik Devletleri'nin vergi veren bir devlet olduğundan haberleri yoktu. Saraylılar Kristof Kolomb hakkında belli belisiz dedikodular duymuşlar Yeni kıtada yerlileri katlettiklerini biliyorlardı.

Bainbrigde, Amerika'nın büyük denizin ötesindeki bir ülke olduğunu ve Kristof Kolomb tarafından keşfedildiğini söyledi. Bainbridge ve Osmanlı Kaptan-ı Deryası sıkı dost oldular. Hatta padişah, Bainbridge'in Cezayir dayısı tarafından rahatsız edilmemesi için bir de ferman verdi! Bainbridge, dönüş yolunda Amerikan Donanma Sekreteri'ne şöyle yazdı: **"Umarım bir daha haraç ödemek için Cezayir'e yollanmam; en azından beni toplarımızın namlusuna koyup ateşleyerek, haracı teslim etme görevini vermediğiniz sürece!"**

JEFFERSON'DAN "CULÜS BAHŞİŞİ" İSTEYEN PAŞA

George Washington'nun ardından John Adams, o günlerde yeni bir devlet olan Amerika Birleşik Devletleri'nin ikinci başkanı olur. Yeni başkanın **"gelenek görenek"** konusunda pek bilgili olmadığına kanaat getiren Trablusgarb beyi Yusuf Paşa, 1799 yılında dostunu uyarmayı uygun bulur. Yusuf Paşa, **"Ölen yüksek makam sahibi adına o makama gelen yeni başkanın Trablus Krallığı'na bir hediye sunması"** gerektiğini, Adams'a bir ferman yazarak, lisanS,ı münasip ile anlattı. Tüm bunlara ek olarak, **"hediye"** miktarının 10.000 dolar olduğunu belirtmeyi de ihmat etmedi.

10.000 altın dolarından haber alamayan ve sabırsızlığı üst seviyeye ulaşan Yusuf Paşa, aradığı fırsata 1801 yılında kavuştu. Adams yerini Thomas Jefferson'a bırakmıştı. Garb Ocakları'nın yönetiminde yer alan tüm yöneticiler gibi **"yeniçeri kökenli"** olan Yusuf Paşa, yeni başka Jefferson'dan 225.000 dolarlık **"culus bahşişi"**ni talep etti. Jefferson kızgınlıkla bu talebi reddetti.! **"GELİN ELİMİ ÖPÜN!** Trablusgarb beyi Yusuf Paşa da kızgındı. Paşa, derhal Amerikan temsilcilerinin huzuruna çıkmaları ve hatalarını kabul ederek el öpmelerini emretti! 225.000 altın dolarlık culus bahşişinin yanı sıra, Yusuf Paşa'nın seçeceği türden 25.000 altın dolarlık malın **"hediyesi"**ni uygun buldu! İlk mesaj netti: **Ya "hediye"ya da savaş!**

Savaş çıktı. Trablusgarb dayısı Yusuf Paşa, Amerikan tarihine **"First Barbary War"** adıyla geçecek olan savaşı, 10 Mayıs 1801 tarihinde başlattı.

Trablusgarb paşasının ABD'ye savaş ilan etmesi üzerine Jefferson, Amerikan donanmasını Akdeniz'e gönderdi. Tunus ve Cezayir savaştan hemen çekilirken, Trablusgarb ve Fas, aralıklarla 1815'e dek sürecek olan zorlu bir mücadeleye giriştiler. 1803" Ekim'inde Trabalusgarb dayısı, Amerikan donanmasının en iyi fırkateynlerinden biri olan Philadelphia'yı ele geçirerek, gemi kaptanı amiral William Bainbridge ve tüm mürettebatını esir aldı. Philadelphia'nın kaptırılması, Amerikalıların küçük düşmesine neden oldu.

Bunun üzerine, 16 Şubat 1804 tarihinde Amerina donanması tarafından alınan ilginç ve radikal bir uygulanmaya kondu. Enterprise'ın kaptanı olan genç teğmen Stephen Decatur, Trablusgarb limanına girerek, bir zamanlar Amerikan donanmasının en iyi gemilerinden biri olan Philadelphia'yi ateşe verdi ve ülkesine bir kahraman olarak döndü! (bkz Umida Salih ve Ali Işıngör Focus Dergisi)

Sevgili Okuyucularım bu makaleyi yazarkan ABD'nin kayıtsız şartsız desteklediği Siyonist İsrail Gazze'de çoluk çocuk katliamına devam ediyordu. Gaflet içindeki dünya insanlığının bu vurdumduymazlığı karşısında ancak tarihimizle teselli buluyoruz. Osmanlı'nın yıkılmadan bir asır öncesine kadar Akdeni zve Atlantik'e hakim olduğunu bu milletin çocuklarına niçin öğretmediklerini ABD, İngiltere ve Fransa'nın haraca bağlandıklarını ders kitaplarına niçin koymadıklarının yorumunu sizlere bırakıyorum.

HAZRET-İ ALİYYÜL MÜRTEZA (7)

(Radıyallahu Anh)

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI
İSLAM ALİMLERİ ANSİKLOPEDİSİ GİBİ BAZI
MUTEBER ESERLERDEN ALINTIDIR.

Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)*, Basra'ya yakın bir yerde ordugâh kurdu. Bir elçi gönderip, Hazreti Aişe (Radıyallahü anhâ)'nın ictihâdını kabul etmiş olan Basralılarla anlaştı. İki taraf da ümmetin birliğinin bozulmaması, barışın tahakkuku ve fitnenin yok edilmesi konusunda hemfikirdi. Zaten Hazreti Ali'nin Basra'ya gelişi, barışın gerçekleşmesine yönelik bir hareket olarak telakki edilmiş, herkes bundan son derece memnun olmuştu. Her iki taraf da bu anlaşmanın neticesinde çadırlarına çekilmişler, huzurlu bir şekilde ve rahatça uykuya dalmışlardı.

Ne var ki, Hazreti Osman *(Radıyallahu anh)*'ın evini kuşatan ve Onun şehadetiyle neticelenen o fitnede bulunan münafıklar, Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* ile Hazreti Aişe *(Radıyallahu anhâ)*'nın anlaşması halinde kendilerinin infazından korktular ve yeni bir fitne hazırladılar. Fitnenin ve yılanın başı olan Abdullah bin Sebe yahudisi, gecenin karanlığında gelip grubu ile birlikte baskın yaptı. İki tarafa da kuşatma düzenleyip bunu diğer tarafın yaptığını yaydılar. Gece karanlığında hiç kimse bu saldıranların Abdullah bin Sebe haini ve taraftarları olduğunu anlayamadı. İki taraf ta kendilerini karşı diğer grup tarafından hücum edildiğini zannetmişlerdi.

Müslümanlar arasındaki çıkan ilk iç savaş; "Cemel Vak'ası"

Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* her tarafa adamlarını gönderip neler olduğunu anlamaya çalışıyordu. Diğer taraftan Hazreti Âişe *(Radıyallahu anhâ)*, devesine binerek çarpışmaların başladığı yere gelmişti. Hazreti Ali kendi tarafını savaşmaktan alıkoymaya çalışıyor, Hazreti Âişe ise kendi tarafını teskin etmeye uğraşıyordu. Ama ok yaydan çıkmıştı bir kere. Fitnecilerin bu hilesi sebebiyle ortalık kızıştı ve savaş başladı.

Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* kendi taraftarlarına buyurdu ki:

"Eğer galip gelirseniz kaçanın peşine gitmeyin, mallarını ganimet saymayın, bu bir cihad değil nefs-i müdafaadır. Karşımızdakiler, kafir ya da fasıklar değil, kardeşlerimizdir!"

Vuruşmanın en hararetli anında Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* atını sürerek savaş meydanının ortasına geldi. Karşı saflarda yer alan ve Aşere-i Mübeşşere'den olan Hazreti Zübeyr *(Radıyallahu anh)*'ı çağırıp, ona Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in:

"Bir gün Ali ile Zübeyr arasında bir ihtilafın meydana geleceğini ve bu ihtilafta Zübeyr'in haksız olacağını" söylediğini hatırlattı. Bunun üzerine Hazreti Zübeyr *(Radıyallahu anh)*:

"Vallahi sen bana unuttuğumu hatırlattın, ben bu savaşta yokum!" dedi ve derhal savaştan geri çekildi.

Yine Aşere-i Mübeşşere'den olan Hazreti Talha *(Radıyallahu anh)*'da Zübeyr *(Radıyallahu anh)*'ın bu davranışı üzerine savaşmayı bıraktı ve çatışma alanından çekilmek istedi. Savaş alanından uzaklaşırken, kendisine zehirli bir ok atıldı ve bu ok, büyük sahabi Hazreti Talha *(Radıyallahu anh)*'ın şehadetine sebep oldu.

Yine savaş sonrası bir adam, Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)*'a gelip Hazreti Zübeyr *(Radıyallahu anh)*'ı öldürdüğünü söyleyerek güya müjde verdi ve onun kılıcını getirdi. Adam belki de büyük bir mükafat alacağını zannederken, Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* adama hiddetle bağırdı:

"Ben size kaçanın arkasına düşmeyin demedim mi? O kılıç Rasulullah'ı kaç oktan korudu biliyor musun? Vallahi Rasulullah'tan: 'Safiyye'nin oğlunu (Zübeyr'i) **öldüren Cehennem'dedir"** buyurduğunu bizzat işittim. Cehennem sana müjde olsun!"

Bu olay müslümanlar arasındaki çıkan ilk iç savaştır ve **"Şia"** görüşünün ilk fitnelerinden biri olarak tarihe geçmiştir. **"Cemel"** deve anlamına gelmektedir. Bu olay, Hazreti Aişe *(Radıyallahu anhâ)*'nın devesi etrafında gerçekleştiğinden **"Cemel Vak'ası"** adını almıştır. Üç gün süren savaş sonunda her iki taraftan da on bin kişi kadar şehîd verildi.

Hazreti Aişe *(Radıyallahu anhâ)* Cemel Vakası'ndan sonra hevdeç içerisinde Hazreti Ali'ye getirilir. Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)*, Hazreti Aişe *(Radıyallahu anhâ)*'ya, bir zarar görüp görmediğini sordu. Ve Resulullah'ın emrettiği gibi ona ihsan ve ikramlarda bulunup birkaç günlük istirahatten sonra, kendi askerleri arasında bulunan kardeşi Muhammed bin Ebî Bekir ile birlikte, ayrıca (Basra'nın ileri gelen ailelerine mensup) kırk tane kadın olmak üzere birçok refakatçiyi de yanlarına katarak Medine'ye yolladı.

Bu olaydan sonra Hazreti Ali de, Hazreti Aişe'de aralarında hiçbir sorun olmadığını dile getirmişlerdir. Nitekim Hazreti Âişe *(Radıyallahu anhâ)* Basra'dan ayrılırken, kendisi ile Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* arasındaki mücadelenin yanlış anlaşılmadan ileri geldiğini söyledi. Hazreti Ali'de Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in muhterem haremine her türlü tazim ve hürmeti göstermenin bir görev olduğunu ifade etti.

Hazreti Ali bu vak'adan sonra, Basra'ya bir vali tayin ederek oradan ayrıldı. Bir daha Medine'ye dönmeyip, Kûfe'ye gitti. İslâm devletinin merkezini de Kûfe olarak tesbit etti.

Cemel vak'asından bir sene sonra Sıffîn denilen yerde Hazreti Muaviye *(Radıyallahu anh)*'ın ordusu ile yüz günde doksan meydan muharebesi yaptı. Askerlerinden yirmi beş bin, karşı taraftan ise kırk beş bin kişi şehîd oldu. Karşı taraftan gelen sulh teklifini kabul edince, ordusundan yedi bin kişi ayrıldı. Bunlara **"Hârici"** denildi. Hazreti Ali bunların üzerine yürüyüp onları perişan etti.

Hicretin kırkıncı yılının Ramazan-ı şerîf ayının on yedinci Cuma Günü sabah namazına giderken İbni Mülcem adlı bir harici tarafından başına zehirli bir kılıçla vurularak yaralandı. İki gün sonra altmış üç yaşında iken, şehîd oldu. Techiz ve tekfini, oğlu Hazreti Hasan *(Radıyallahu anh)* tarafından yapılmış ve namazı eda olunduktan sonra Kûfe'nin kabristanı sayılan Necef'e defnedilmiştir.

Amr İbni zi-Mürr el-Hemadânî söyle rivâyet ediyor.

Hazreti Ali, Kûfe'de kılıç darbesini aldıktan sonra huzuruna girdim. Başını bir şey ile sarmıştı. Dedim ki: "Ey mü'minlerin emiri! Yarayı bana gösterir misin?" Hemen sargıyı açtı, baktım. "Bir şey yok, hafif bir yaradan ibaret", dedim. Hazreti Ali: "Evet sizden ayrılmaktayım" dedi. Bunu duyan kerîmesi Ümmü Gülsüm perde arkasından ağlamaya başladı.

Hazreti Ali: "Kızım sükut et! Eğer benim gördüklerimi görecek olsan ağlamazsın" dedi. Ben merak edip: "Yâ Emir-el-Mü'mimîn, ne görüyorsun?" diye sordum. Buyurdu ki: "İşte bunlar meleklerle nebîler cemaati; işte bu da Hazreti Muhammed (Aleyhisselâm). Bana; 'Yâ Ali, müjde sana, teveccüh etmekte bulunduğun hâl, şu içinde bulunduğun halden daha hayırlıdır' diye bu yuruyor."

Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)*, halifeliği devrinde zuhûr eden fesatçılarla mücadelede bulunduğundan, beş sene süren hilafet süresince sükûn ve huzur bulamamış, hükümet idaresinde Hazreti Ömer *(Radıyallahu anh)*'ın yolunu tutmuştur. Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)* memurları murakabe eder, her işin emniyet ve istikamet dairesinde yapılmasını ister, halka karşı şefkat gösterirdi. Yoksulları Beytü'l-Mâl'dan geçindirirdi. Her tarafta askeri birer merkez vücuda getirdi. Beytü'l-Mâl'ı muhafaza yolunda gerekli teşkilâtı kurdu. Hazreti Ali *(Radıyallahu anh)*'ın İslâmiyetin yayılmasındaki hizmeti çok büyüktür.

KISSADAN HİSSELER

ALLAH'A İŞİN DÜŞMEYECEKSE

Gazneliler Devleti'nin kıymetli hükümdarlarından biri olan Gazneli Sultan Mahmud, İslamı yaymak için Hindistan'a pek çok seferler düzenlemişti. İşte bu seferlerden birinde çok şiddetli bir direnişle karşılaşmış, bu müthiş çarpışma esnasında son derece zor bir durumda kaldığı vakit Allah'a bir söz vermişti:

Ya Rabbi! Eğer bu savaştan galip çıkarsam, aldığım bütün ganimetlerin hepsini yoksullara dağıtacağım!

Neticede Sultan Mahmud savaştan zaferle ayrıldı. Ve bu savaş neticesinde çok kıymetli ganimetlere sahip oldu. Gazne'ye döndükle rinde Allah'a verdiği sözü yerine getirip, elde ettikleri bütün ganimetleri yoksul ve muhtaçlara dağıtmaya başladı. Fakat bazı vezir ve komutanlar araya girip:

Sultanım ne yapıyorsunuz? Bunca değerli ganimetler, altınlar, inciler, hepsi halka dağıtılır mı, onlar bunların kıymetini nereden bilecekler? Üstelik devletin hazinesinin bu ganimetlere çok ihtiyacı var, diyorlardı.

Tabi Sultan Mahmut ganimetleri fakir-fukaraya dağıtmaya devam etti. Bunu Allah'a verdiği sözün bir gereği olarak yaptığını söyledi. Ama bazı vezirler ve komutanlar yine Sultan Mahmud'u vazgeçirmek için devreye girdiler:

Sultanım! Zaten ganimetin bir kısmını halka dağıttınız. Böylece Allah'a verdiğiniz sözü de yerine getirmiş oldunuz. Bu ganimetlere bü tün memleketin ihtiyacı var, ganimetler ha zineye kalınca zaten bundan yine halk istifade edecek, diyerek Sultan Mahmud'un kafasını karıştırdılar.

Bunun üzerine Gazneli Mahmud, bu meseleyi Ehlüllahtan olan âlim ve fâzıl bir zata sordu. Durumu anlatıp ne yapması gerektiği hakkında onun fikrini almak istedi.

O büyük zat şöyle dedi:

Sultanım bunda kararsızlığa düşecek bir şey yok. Eğer Allah'a bir daha işiniz düşmeyecekse, adamlarınızın dediğini yapın ve ganimetleri hazineye koyun. Ama Allah'a tekrar işiniz düşecekse O'na verdiğiniz sözü tutun, adağınızı yerine getirin ve tüm ganimetleri yoksullara dağıtın!..

RÜYÂDAKİ PADİŞAHLIK

Padişahın biri birkaç yardımcısıyla beraber kırlara gezmeye çıkar. Dolaşırlarken bir ağacın altında uyuyan bir derviş görürler. Padişah yanındakilere:

Şu garibi uyandırın, yılan falan zarar verebilir, der.

Dervişi uyandırırlar. Uyanan derviş karşısında padişah ve adamlarını görünce onlara sitem ederek söylenmeye başlar:

Beni niye uyandırdınız! Rüyamda ne güzel padişahlık yapıyordum. Saraylarım, ordularım, etrafımda bir sürü hizmet edenlerim vardı. Onlara şöyle emrediyordum, böyle hükmediyordum, deyince padişah gülerek der ki:

İyi ama rüyadaki padişahlığın ne kıymeti var, bak gözünü açınca bitti.

Bunun üzerine derviş padişaha şu ibretlik cevabı verir:

Efendim, benim padişahlığım gözümü açınca bitti, sizinki de gözünüzü kapatınca bitecek...

KURU TEMİZLEME SİSTEMİYLE YAPILAN TEMİZLİĞİN HÜKMÜ

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKIH KURULU

Gökten tertemiz su indiren Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd, söz ve fiiliyle bizlere temizliğin kemalini öğreten Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'ya ve al ve ashabına salât ve selam olsun.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ

"Orada öyle erler vardır ki, onlar iyice temizlenmeyi severler. Allah da çokça temizlenenleri sever"[1]

عَنْ جُرَيِّ النَّهْدِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ قَالَ قال رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الطُّهُورُ نِصْفُ الْإِيمَانِ

Curey en-Nehdî›nin Beni Süleym kabilesine mensup olan birinden yaptığı rivayete göre Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **Temizlik imanın yarısıdır.**[2]

عَنْ عَلِيٍّ رضى الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم مِفْتَاحُ الصَّلاَةِ الطُّهُورُ

Hazreti Ali (Allah Ondan Razı Olsun)›den rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **Namazın anahtarı temizliktir.**[3]

1 Tövbe/108

2 Müsned-i Ahmet bin Hanbel no: 18287

3 Ebu Davud No:618 1/238

Bu ve emsali ayet ve hadis-i şeriflerden de anlaşılacağı üzere dinimiz taharete/temizliye büyük önem atfetmiştir. Akıl ve baliğ her Müslümana, namazdan önce, hadesten (abdest veya boy abdesti dediğimiz manevi pislikten temizlik) ve necasetten (beden, elbise ve namaz kılınacak mekânın dinen pis sayılan şeylerden) temizliği şart koşmuştur. Dinin direği olan namazı, bu iki temizlik yapılmadan geçerli saymamıştır.

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler beraberinde temizlik alanında da bir takım yenilikleri getirmiştir. Kuru temizleme sistemiyle yapılan temizlik de bu yeniliklerden biridir. Durum böyle olunca bu sistemle yapılan temizlik dinen temizlik midir, bu şekilde temizlenen elbiseyle namaz kılınabilir mi? suâllerine cevap arama ihtiyacı doğmuştur.

Makalemizde öncelikle; kuru temizlemenin ne olduğu, tarihi seyri ve nasıl uygulandığından bahsedeceğiz. Daha sonradan gücümüz nispetince bu temizliğin fıkhî değerlendirilmesini yapacağız. Muvaffakiyet Allah'tandır.

Yaptığımız araştırmaya göre bu sistemle yapılan temizliğe her he kadar kuru temizleme dense de hakikatte bu temizleme işleminde sıvı kullanılmaktadır. Fakat su değil de farklı sıvılar kullanıldığı göz önüne alındığından kuru temizleme diye anılmıştır.

Kuru temizleme; ilk olarak benzin, gazyağı emsali yanıcı maddelerle yapılan tehlikeli bir işlem olduğundan pek ilgi görmemiş, 1930'larda perkloholoroethylene/yanıcı olmayan solvent kullanıldıktan sonra tehlikeli olmaktan çıkmış ve dünyada itibar gören bir sektör haline gelmiştir.

Kuru temizleme sisteminin ilk doğuşu hakkında farklı şeyler söylense de petrol içerikli bir sıvının makine yağı bulaşmış bir elbisenin üzerine dökülüp buharlaşması sonucu lekenin giderilmesi bu sektörün doğuşuna etken olduğu ağırlık kazanmıştır. Araştırmacıların ifadelerine göre ilk kuru temizleme 1840'da Paris'te açılmış ve ardından diğer bölgelere yayılmıştır.

Sistemin Uygulanışı

Kuru temizleme makinesi, hem yıkama hem de kurutma işini yapar.

Şöyle ki; giysiler sepet veya tambur diye adlandırılan yıkama bölmesine, perk denilen çözücü ise yıkama bölmesini çevreleyen dış bölmeye konur. Yıkama esnasında, tambur diye adlandırılan bölüme yaklaşık 1/3 miktarında çözücü doldurulur ve bu bölüm dönerek çamaşırları altüst eder. İlk temizleme işlemi bittikten sonra çözücü, bir arıtma kazanı ile yoğuşturma ünitesine gönderilir. Buhar sebebiyle yoğuştuma esnasında su oluşur. Yoğuşturulan çözelti bir ayırma ünitesine gönderilir, ünitede kalan su, kuru temizleme çözücüsünden ayrılır ve sudan ayrılan kuru temizleme çözücüsü "temiz çözücü" tankına gönderilir.

Yıkama çevriminin sonunda, makina bir durulama çevrimi başlatır ve kuru temizleme makinesindeki giysiler temiz çözücü tankından gelen arıtılmış çözücüyle durulanır. Bu temiz çözücüyle yapılan durulama, kirlerin "kirli çözücüden" tekrar giysilerin yüzeyine emilmesinin yapacağı renk atmasını engeller. Yoğuşturularak temizlenen bu çözelti aynı işlem ile farklı elbiselerin temizliğinde defalarca kullanılır.

Kuru temizleme makinası, durulama çevriminden sonra santrifüj işlemini başlatır. Bu işlemde, tekrar kullanılmak üzere kuru temizleme makinaları, kullanılan çözücünün yaklaşık olarak % 99.99'unu geri kazanır. Santrifüj işlemi; yıkama bölgesindeki çözücünün boşaltılması ve sepetin dakikada 350-450 devir hızla döndürülmesiyle yapılır. Bunun sonunda, çözücünün büyük bölümü santrifüj sırasında kumaştan ayrılır. Daha sonra kuru temizleme makinası, kurutma işlemine girer.

Giysiler, kurutma işleminde sepetin içinde devir daim yapan sıcak hava akımında altüst edilir ve santrifüj çeviriminden sonra kalmış olan kuru temizleme çözücüleri buharlaştırılır. Daha sonra makinadan atılan sıcak hava bir soğutma ünitesinden geçer. Bu ünitede, kuru temizleme çözücüsü buharlaştırılıp yoğuşturularak tekrar arıtılmış çözücü tankına geri döndürülür.

Kurutma işlemi tamamlandıktan sonra giysilerdeki sıcaklık havalandırma çevrimiyle giderilir.

Sistemi şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Perkloroetilen çözücüsü ile yıkama işlemi

2. İlk yıkamadan sonra arıtma ünitesine gönderilip buharlaştırılıp yoğuşturulduktan sonra

temiz olduğu iddia edilen çözücü ile durulama işlemi

3. Santrifüj işlemi

4. Kurutma işlemi

5. Havalandırma işlemi

Konunun fıkhi boyutuna geçmeden önce şu bilgiyi paylaşmak isteriz. Kuru temizleme işleminin nasıl yapıldığını yerinde görmek için birkaç firmaya gözlemci olarak arkadaşlarımızı gönderdik. Verdikleri bilgiye göre giysileri kuru temizleme makinasına atmadan önce keten, pamuk, polyester bazlı şalvar, pantolon, gömlek ve emsali giysileri çamaşır makinasında yıkandığını ancak cübbe, ceket emsali vatkalı ve bazı yün ve ipek bazlı giysileri zarar görmesin diye yıkanamadığını söylediler.

Ayrıca gözlemci olarak giden arkadaşlarımız kuru temizlemede kullanılan "perk" maddesinin idrar, içki, kusmuk gibi su içerikli maddeleri çıkaramadığını ve bunu da elbiseleri ütülerken üzerinde beliren lekelerden anlaşıldığını aktardılar.

Fıkhî Değerlendirme

Bu sistemi Hanefi fıkhına göre üç başlıkta inceleyeceğiz.

1. Temizliğin yapılabildiği sıvı maddeler

2. Temizliğin şartları

3. Necis bir maddeden çıkan buharın temiz olup, olmadığı

Temizlik Yapılabilen Sıvı Maddeler

Kaynaklarımıza baktığımızda bu konuda farklı iki görüş vardır.

1. İmam Muhammed ve İmam Züfer (Allah onlara rahmet etsin)'e göre temizlik, sadece su ile yapılır. Su dışındaki sıvı maddelerle temizlik yapılmaz.

Bu görüş sahibi İmamlarımızın delilleri; suyun temizleyici olması, kıyasa aykırı olarak dinen bilinmiştir. Zira kıyasın gereği; su, necis/pis bir maddeye ilk temasıyla pis olur ve pis bir maddeyle temizlik sağlanamaz. Normal şartlarda suyla yapılan temizlik, bir nesnenin pis suyla veya şarapla yıkanmasına benzer.

Ancak şer'i şerif suyun kullanım esnasında necis/pis olmasına itibar etmemiş genel kıyasın gereğine aykırı olarak o suyu temiz saymıştır. Suyun temizleyici olması kıyasın gereğine aykırı olduğundan ve "kıyasa aykırı olarak sabit olan şeye bir başka şey kıyas edilemez" kuralından dolayı hiçbir sıvı, suya kıyas edilerek temizleyici sayılamaz. Bu yüzden abdestsizlik veya cünüplüğü gidermede sudan başka bir sıvının kullanılamaması da bundan dolayıdır.

2. İmamı Ebu Hanife ve İmam Ebu Yusuf (Allah onlara rahmet etsin)'a göre zahiri temizlik, sıkılabilen her temiz sıvı ile yapılabilir. Buna göre sıkılamayan bal, susam, zeytinyağı ve emsali sıvılarla temizlik yapılamayacağı gibi temiz olmayan sıvılarla da temizlik yapılamaz.[4] İmam Ebu Yusuf (Allah ona rahmet etsin)'tan yapılan diğer bir rivayete göre; sudan başka sıvılarla bedendeki necaset temizlenemez.

Bu görüş sahipleri delil sadedinde şöyle derler: Gerekli olan temizliktir. Temizleme hususunda bu emsal sıvılar su gibidirler. Zira ince bir sıvı olan su, elbisenin içine nüfuz eder, yoğun haldeki necaseti inceltir ve sıkma vasıtasıyla da onu çıkartır. Su inceliğinde olan diğer sıvılar da nüfuz etme ve yoğunluğu inceltme hususunda su gibi olduğuna göre onlarla da temizlik gerçekleşir.

Necasete ilk temasıyla suyun necis/pis olması, ancak necis mahaldeki necaseti giderdikten sonra düşünülebilir. Çünkü Allah Teâlâ bize temizliği emretmiştir; hâlbuki sıvı, necasetle ilk temasında necis olsa, temizliğin tasavvur edilmesi mümkün olamayacak ve temizlik teklifi abes kalacaktır. Allah Teâlâ bundan münezzehtir.

Hanefi mezhebinde tercih edilen görüş İmamı Ebu Hanife ve İmam Ebu Yusuf (Allah onlara rahmet etsin)'un görüşüdür.

Gelecek sayıda inşallah devam edecektir.

4 Ekmeluddin Muhammed b. Muhammed el-Bâbertî, el-İnâye 1/194

Hikmetli Sözler

Câhiller susarsa ihtilaf biter.
İmâm-ı Şâfî (Rahimehüllah)

Ölmek, felâket değildir. Öldükten sonra, başına gelecekleri bilmemek felâkettir.
İmâm-ı Rabbânî (Kuddise Sirruhû)

Bir kimse bütün ilimleri kendinde toplasa, Allahü Teâlâ'nın rızâsına uygun hareket etmedikçe kurtulamaz.
Molla Câmî (Kuddise Sirruhû)

Halkı rencide eden âlemde,
Kendi rencide olur son demde.
Şeyhülislam Yahyâ

İlim yolunda bulunmak büyük cihattır.
İlim ile amel etmek ondan büyük cihattır.
İhlas ile amel etmek ondan daha büyük cihattır.
Cenab-ı Hakk cümlesini ihsan etsin.
Mahmut USTAOSMANOĞLU (Kuddise Sirruhû)

Dostlarınızı sık sık ziyaret ediniz.
Çünkü üzerinde yürünmeyen yolları dikenler kaplar.
Şeyh Sâdi ŞİRÂZİ

İnsana sadâkat yaraşır görse de ikrah,
Yardımcısıdır doğruların Hazreti Allah.
Ziya Paşa

AMELDE RİYA GİZLİ ŞİRKTİR

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

İslam'ın son derece önem verdiği hususlardan biri de **niyettir.** Kişinin yaptığı işler ve ameller niyetine göre önem kazanır. Nasıl ki altın madeninde bir kaç gram altın elde etmek için belki tonlarca toprak elenip elden geçirilir ve altın alınıp toprak atılırsa; aynı şekilde bütün amellerimiz de elden geçirilip elenir. Allah için yapılanlar alınıp kabul edilir, riya ve gösteriş için olanlar ise atılır. Onun için kişi her yaptığı işte Allah'ın rızasını gözetmeli, amelini yalnızca Ona has kılmalıdır. İşte bunu gaye edinmeye de **ihlas** denir. Ameller ihlas ile yapılırsa Allah katında kabule şâyan olur, faziletine ve sevabına nail olunur. Zaten kul, ibadet ve taatini yalnızca Allah rızası için yapmakla mükelleftir. Nitekim Rabbimiz:

"Dikkat edin! Halis Din yalnız Allah içindir." (Zümer: 3) buyurmaktadır.

Şayet yapılan ibadetler, Allah'ın rızasını kazanmak için değil de, başka maksatlar ve gayeler taşıyorsa mesela; ticaret için, siyaset için yada dünyevi bir menfaat veya insanların takdirini kazanmak gibi başka gayeler içinse, bu **riya** olur.

İmamı Gazâlî *(Rahmetullahi aleyh)* riyayı tarif ederken; "iyi görünerek insanların kalbinde yer almak istemektir." demiştir. Bir diğer tarifinde ise; "riya, Allah'a yaptığı ibadet ile kulları kastetmektir." şeklinde tarif etmiştir.

Dolayısıyla riyakar kişinin ibadetindeki maksat, Mevla Teâla'nın rızasını kazanmaktan daha çok kulların beğenisini kazanmak, onların övgüsüne mazhar olmaktır. Riya, kişiyi yaptığı ibadetin fazilet ve sevabından mahrum bırakır, ihlâstan uzaklaştırır ve gizli şirke düşürür. Zira amellerdeki riyaya Efendimiz **gizli şirk** buyurmuştur. Allah'ın emrettiği bir

emri yerine getiriyorken buna bir takım dünyevi menfaatleri de katmak, Allah'ın rızasından başka şeyleri de bu ibadete ortak etmek, şirk değil midir?..

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

"Ümmetimin şirke düşmesinden korkuyorum. Gerçi onlar puta tapacak değiller. Güneşe, aya veya taşa da tapacak değiller. Fakat amellerinde riyakârlık yaparlar (Allah için işlemezler)"

Allah için yapılmayan, Mevla Teala'nın rızasını düşünmeden yapılan her iş, her amel çirkindir. Onun için niyetlerimizi güzel yapmalıyız. Her ne kadar ibadetlere başlarken "niyet ettim Allah rızası için" diyorsak da, esas mesele bu niyetin dille değil, kalp ile yapılmasıdır. Çünkü riya için, desinler için yapılan ibadetin kişiye hiçbir faydası olmaz, ahirette de alacağı hiçbir mükafat yoktur. Nitekim bir hadis-i kudsî'de Mevla Teâla şöyle buyuruyor:

"Ben ortakların şirkten en müstağni olanıyım. Kim bir amel yapar, buna Benden başkasını da ortak kılarsa, onu ortağıyla baş başa bırakırım."

Niyet edilmeden yapılan ameller ibâdet olmaz, bu sıradan bir iş olur. Onun için niyetsiz hiç bir iş yapmamak lazımdır. Yerken, içerken, yatarken, kalkarken, hatta alış veriş yaparken bile güzelce niyet etmelidir. Çünkü kişinin yaptığı işler ve ameller onun niyetine göre değerlendirilir ve önem kazanır. Ulemadan bir zat buyuruyor ki:

"Amel etmeyi öğrenmekten önce, o amel için niyet etmeyi öğren. Çünkü hayrı niyet ettiğin müddetçe hayır üzeresin."

"Ameller ancak niyetlere göredir"

Niyetin ehemmiyeti ile alakalı olarak muteber hadis kitaplarının hemen hemen hepsinde yer alan meşhur bir hadisi şerif vardır. Hazreti Ömer *(Radıyallahü anh)*'dan rivayet edilen bu hadisi şerifte Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyuruyor:

"Ameller ancak niyetlere göredir. Herkesin niyeti neyse eline geçecek odur. Öyleyse kimin hicreti Allah'a ve Rasûlüne ise, onun hicreti Allah'a ve Resûlünedir. Kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya nikâhlanacağı bir kadına ise, onun hicreti de o hicret ettiği şeyedir."

Bu hadisi şerifin rivayet edilmesine sebep olarak bazı kaynaklarda, Medine'ye hicret edilirken yaşanan ilginç bir olay anlatılır:

Malumunuz, Ashabı kiram Mekke müşriklerinin baskı ve işkencelerinden kurtulmak, dinlerini rahatça yaşayıp Allah'a daha güzel kulluk yapabilmek için mallarını, mülklerini her şeylerini bırakıp vatanlarından ayrıldılar ve Mekke'den Medine'ye hicret ettiler.

Allah ve Resûlü için hicret edenlerden bir tanesi de "Ümmü Kays" adında bir kadındı. Mekke'deyken bu kadına aşık olan ve onunla evlenmek isteyen bir adam vardı. O adam Ümmü Kays'a evlenme teklif edince o da; **"hicret etmezsen kesinlikle seninle evlenmem"** diyerek, evlilik için hicret etmeyi şart koştu. Aslında o adam hicret etmek niyetinde değildi ama kadına olan aşkı onu hicret etmeye sevk etti. "Şayet o giderse ben buralarda onsuz yaşayamam" deyip, Ümmü Kays'la evlenmek için o da hicret etti. Yani ancak Allah için katlanılabilecek olan bu meşakkat ve sıkıntıya, o bir kadına olan aşkı için katlandı. Ve herkes Allah ve Rasûlü için hicret ederken, o Ümmü Kays ile evlenmek için Medine yolunu tuttu.

Bu durumu bütün sahabe bildiği için o adama; "Muhâciru Ümmü Kays/Ümmü Kays'ın muhaciri" lakabını takmışlardı. Tabi bu arada ashab-ı kiram kendi arasında; "bu adam hicret sevabı kazandı mı, kazanmadı mı?" meselesini tartışmaya başladılar. İşte o zaman Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bu meseleye açıklık getirdi ve az önce zikrettiğimiz hadis-i şerifi buyurup, herkesin niyetine göre sevap kazanacağını beyan etti.

Bu hadisi şerif her ne kadar bu olaya binâen vârid olmuşsa da, **"Sebebin husûsiyeti, hükmün umûmiyetine mani değildir."** kaidesince, bu hadisi şerifin hükmü de umûmidir, herkese ve her amele şâmildir. Yani sadece Ümmü Kays için yapılan hicret değil, bütün ameller kişinin niyetine göredir. Dolayısıyla bir işe hangi niyetle başlanırsa o iş, o amel yapılan niyete göre itibar görür ve ona göre değer kazanır, ahirette de karşısına o çıkar.

"Ameller ancak niyetlere göredir..." diye başlayan hadisi şerifin ihtiva ettiği hüküm, ulema tarafından son derece benimsenmiştir. Hatta bazı alimler önemine binâen bu hadisi şerifin İslam'ın **üçte birini,** bazıları ise **dörtte birini** teşkil ettiğini söylemişlerdir.

Hatta İslam müelliflerinin çoğu, eserlerini bu hadis-i şerifle başlatmayı uygun görmüşler ve bunu adet edinmişlerdir. Böylece Kur'an'ı kerim'deki Fatiha'nın mevkiî ne ise, kendi kitaplarındaki bu hadisin mevkiî de odur.

Kuzman Hadisesi

Uhud Savaşı sırasında düşman saflarını birbirine katan ve savaş esnasında büyük maharetler gösteren biri vardı **Kuzman...**

Onun bu cengaverliğini haber verdiklerinde Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"İnsanlardan bazıları vardır ki, dışardan görünüşe göre cennet ehline yaraşan hayırlı işler yaparlar. Halbuki onlar (niyetleri sebebiyle) **cehennemliktirler."**

Tabi Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in, onun cehennemlik olacağına işaret etmesine sahabe-i kiram şaşırmıştı. İslam ordusu safında yer alan, müşrik ordularını adeta darmadağın eden bu adam acaba niçin cehennemlikti? Mutlaka Efendimizin bir bildiği vardı, O boşuna söz söylemezdi...

Savaş tüm hızıyla devam ederken bir ara Kuzman kolundan bir yara alıp yere yığıldı. Yarası ağırdı ve ölmek üzereydi. Onun aldığı böyle yaralar, umumiyetle insana çok acı verir ve ne zaman öleceği de bilinmezdi. Kuzman'da bunu çok iyi biliyor ve kurtulma ümidinin kalmadığını düşünüyordu.

Onun yere yıkıldığını gören Katade b. Numan *(Radıyallahü anh)*, hemen onun yanına geldi ve dedi ki:

- Ne mutlu sana Kuzman! Cennete gideceksin. Allah yolunda şehid oluyorsun!

Kuzman Katade b. Numan'a şöyle bir baktı ve:

- Şehadet mi dedin?! Benim maksadım o değil ki, dedi.

Katade b. Numan *(Radıyallahü anh)*, onun bu sözüne çok şaşırmıştı. Bu adam neler

söylüyordu böyle. İslamın var olma mücadelesinin verildiği böyle bir ortamda, şayet Din için değilse ya ne için savaşmıştı bu adam?.. Hidayetten nasipsiz Kuzman şöyle devam etti:

- Ben savaşırken İslam Dini'nin muhafazası aklımdan bile geçmedi. Fakat Kureyş taifesinin Medine'de hurmalıklarıma zarar vermemesi için sizlerle aynı safta savaşıyorum!

Katade b. Numan *(Radıyallahü anh)*, bunları duyunca Kuzman'dan öylesine nefret etti ki, hayretler içinde yerinden kalktı ve onu kaderiyle baş başa bırakarak oradan ayrıldı. Bu arada Kuzman'ın yarasının ağrısı gittikçe artıyordu, daha fazla sabredemedi ve kılıcıyla kendi karnını deşti ve elim bir akıbetle öldü gitti.

Resûlüllah'ın haber vermesi ve diğer mücahitlerin müşâhedesiyle hayatını cehennemliklere yaraşır şekilde sona erdirmişti Kuzman. Dolayısıyla Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in onun hakkında söylemiş olduğu sözlerin sebebi hikmeti de böylece anlaşılmış oldu.

Bu mesele çok önemlidir, çok iyi düşünüp dersler çıkarmak ve ibret almak lazımdır. Ne acayip bir durumdur ki, Kuzman denen adam müslümanların safında bulunmasına, müşrik ordusuyla da kıran kırana savaşmasına rağmen cehenneme gidiyordu. Oysa hemen yanıbaşında, kendisiyle aynı safta savaşan İslam mücahidi ise şehit olmuş adeta kanat çırparak cennetlere uçuyordu. Halbuki ikisinin de safları, yaptıkları mücadele aynıydı, fakat gittikleri yer tamamen farklıydı... Biri Cennete, diğeri Cehenneme...

İşte aralarındaki bu korkunç fark onların **niyetleri** sebebiyledir. Birinin niyeti, İslam Dini'nin yücelmesi ve muhafazası iken, nasipsiz Kuzman'ın niyeti, İslam'ı değil bağını bahçesini korumaktı. İmanından dolayı değil, mal hırsından dolayı savaşıyordu...

Yapılan iş ne kadar iyi olursa olsun, kalpteki niyet, o işten çok daha fazla önem arz ediyor. Yani bulunduğun saf, ortam, içinde bulunduğun cemaat, kurum veya kuruluş elbette önemli ama ne niyetle orada bulunduğun, yaptıklarını hangi maksat ve niyetle yaptığın daha da önemli! Çünkü aynı işi yapan iki kişinin niyetleri farklı olunca, ecirleri de farklı oluyor. Hatta niyetindeki samimiyetsizlik sebebiyle, kişi sevaba değil azaba müstehak oluyor. Onun için sülehâdan bir zat şöyle demiştir:

"Nice küçük amel vardır ki niyet onu büyütür; nice büyük amel de vardır ki niyet onu küçültür"

Aynı işi yapan ama niyetleri sebebiyle akıbetleri farklı olan iki kişiye bir misal daha verelim.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* Bir hadisi şerifte şöyle buyuruyor:

"**Kim Allah için koku sürerse, kıyamet gününde kokusu miskten daha hoş olduğu halde haşredilir. Kim de Allah'tan başkası için koku sürerse kıyamet gününde huzura, kokusu leşten daha kötü olduğu halde gelir.**"

Aslında koku sürünmek mübah bir iştir. Fakat kişi, koku sürerken yaptığı niyete göre ahirette muamele görecektir. Şayet kişi onunla Peygamber Efendimizin sünnetine uymayı niyet ederse, camiye giderken güzel koku sürünüp bununla Allahın evine tâzim etmeyi, saygı göstermeyi kastederse veya namazdayken etrafında bulunan cemaat bu güzel kokuyla ferahlık duysun niyetiyle koku sürerse, bu gibi niyetler onun kıyamet gününde çok güzel hoş bir kokuyla haşredilmesine vesile olacaktır.

Fakat kişinin koku sürünmekteki maksadı, etrafındaki insanların kendisine özenmesi veya malının çokluğu ile böbürlenmek, yada yabancı kadınların (veya erkeklerin) hoşuna gitmesi için olursa veyahut bununla dikkat çekmek, riyakârlık yapmak istemişse, işte tüm bunlar koku sürünmeyi günaha çevirir. Ve hadisi şerifte beyan edildiği üzere, kötü niyetlerle koku sürünen kıyamet günü leşten daha pis kokacaktır.

Dolayısıyla burada da, yapılan iş aynıdır ama niyetlerindeki farktan dolayı akıbetleri farklıdır.

Bir hadisi şerifte Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

Allahü Teala, sizin suretlerinize, mallarınıza, bakmaz. Kalplerinize ve amellerinize bakar" buyurmuştur:

Allahü teala insanın kaşına-gözüne-endamına, parasına-puluna, makam-mevki ve rütbesine bakarak sevap vermez. Yaptığı işi hangi düşünceyle, ne niyetle yaptığına bakarak sevap veya azap verir. Hadisi şerifte **"kalplerinize bakar"** buyuruldu. Niçin? Çünkü kalp niyetin yeridir. Allah onun için kalbe bakar. Yani niyet, kişinin diliyle niyet ettim demesi değil, kişinin kalben bir işe kastetmesidir. Bundan maksadı ne ise, hüküm de ona göredir.

"Kul güzel ameller işlediğinde melekler onları mühürlü sayfalar içinde yükseltip götürürler ve Allah'ın huzuruna koyarlar. Bunun üzerine Allah-u Teâlâ şöyle buyurur:

- **Şu sayfayı atınız! Zira içindeki amelle Benim rızam kastedilmemiştir.** Sonra

meleklere seslenir: "(Bu amelin yerine) O kul için, şunu şunu yazınız! Melekler:

- Ey Rabbimiz! O bunların hiç birini işlemedi ki.

- İşlemedi, fakat niyet etti!

- Olayların zahirine bakarak belki; "filancanın ne çok ameli var" diyorsun. Ama o kişi

bu ameli Mevla için mi yapmış yoksa Leyla için mi? Bunu bilemiyorsun. Öyle ya, kimin ne niyetle amel ettiğini biz nerden bilelim. Hatta bunu melekler dahi bilemiyor. Onlar da zahire bakarak bunu güzel amel zannedip Mevla Teala'ya arzediyorlar. İşte ak ile kara o zaman belli oluyor.

Cüneydi Bağdâdî hazretleri buyuruyor ki:

"İhlas, Allah ile kul arasında bir sırdır. Onu melek bilmez ki yazsın, şeytan bilmez ki bozsun."

Rabbim bizlere ihlasla amel etmek nasib eylesin. Yaptığımız güzel amelleri, bozuk niyetlerle zayi etmekten muhafaza buyursun.

"Niyetler ruhlar menzilesinde, ameller ise ceset menzilesindedir."

Bir beden için ruh ne ise, ameller için de niyet odur. Ruhsuz beden bir işe yarar mı? Mesela koskocaman iri bir aslan düşünün. Ama eğer onun canı olmasa, ruhu yoksa o aslan neye yarar. Bu takdirde o koca beden koskoca bir hiçtir. Ama küçücük bir kedi düşünün, şayet canlı ise, ruhu bedende ise, ölü aslandan daha iyi iş görür. Dolayısıyla ameller ne kadar büyük olursa olsun, eğer niyet Allah rızası değilse, o amelin ruhu yoktur ve koskocaman bir hiçtir.

Yani **patlamayan top olmaktansa, patlayan mantar tabancası olmak daha iyidir.**

Rabbim bizlere riyadan ve gösterişten uzak, samimi ve halis bir niyetle amel etmek nasip eylesin.

Fi Emanillah!

HADÎS-İ ŞERİFLER

Hazreti Aişe *(Radıyallahü Anha)* validemizden rivayete göre, Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Ademoğlu Kurban Bayramı günü, Allâh-u Teâlâ katında kurban kesmekten daha sevimli hiçbir amel yapmamıştır. Gerçekten o kurbanlık hayvan kıyamet günü boynuzuyla, tırnaklarıyla ve kıllarıyla birlikte gelir. Kurbandan akan kan daha yere düşmeden Allâh-u Teâlâ yanındaki yerini alır.

O halde, kurbanın sevabı böyle olunca, kurban kesmekle kendinizi hoş ve müsterih tutun." (Tirmizi, Edahi:1; İbn-i Mace, Edahi: 3)

Hazreti Ömer *(Radıyallahü anh)*'dan rivayete göre; Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Ameller ancak niyetlere göredir. Herkesin niyeti ne ise eline geçecek olan da ancak odur. Her kimin hicreti Allah'a ve Rasûlüne ise, onun hicreti Allah'a ve Resûlü'nedir.

Her kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya nikâhlanacağı bir kadından dolayı ise, onun hicreti de, o hicret ettiği şeyedir."

(Buhârî, İmân 22, Nikâh 5, Menâkıbu'l-ensâr 45; Müslim, İmâret 155; Ebû Dâvûd, Talâk 11, Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd 16; Nesâî, Tahâret 60, Talâk 24, İmân 19; İbn Mâce, Zühd 26)

Abdullah b. Amr b. As (*Radıyallahü anh*)'dan rivayete göre, Resûlullah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

"İyi Müslüman, dilinden ve elinden Müslümanların emin olduğu, zarar görmediği kişidir. Asıl muhacir de Allah'ın yasakladıklarını terk edendir"

(Buhari, İman: 4-5, Rikak: 26, Müslim, İman: 64-65, Tirmizi: Kıyamet: 52, İman- 12, Nesai, İman: 8-9-11

Numan b. Beşir *(Radıyallahü anh)*'dan rivayete göre Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Şüphesiz helâl belli, haram da bellidir. Ama ikisi arasında (helâl mi haram mı belli olmayan) **birtakım şüpheli şeyler vardır ki, onları insanlardan bir çoğu bilmez. Şimdi bu şüpheli şeylerden her kim sakınırsa ırzını** (haysiyetini) **de dinini de kurtarmış, korumuş olur. Her kim de bu şüpheli şeylere dalarsa,** (girilmesi yasak olan) **koru etrafında** (davarlarını) **otlatan bir çobanın** (davarlarını) **oraya kaçırması çok yakın olduğu gibi,** (her an) **harama düşebilir.**

Dikkat edin! Haberiniz olsun ki: Her padişahın kendisine mahsus bir korusu vardır. Dikkat edin! Allah'ın yeryüzündeki korusu da haram ettiği şeylerdir. Dikkat edin, agâh olun! Bedende bir et parçası vardır ki, bu parça islah olursa bütün beden iyi olur.

Eğer ifsad olursa, bütün beden bozulur. Dikkat edin! İşte o (et parçası) **kalptir."**

(Buhari, İman, 39, Büyû; 2 Müslim, Müsakat: 107,108, Ebû Davut, Büyû; 3, Tirmizi, Büyû; 1 Nesai, Büyû; 2 Kudat 1, İbn-i Mace, Fiten 14)

Ebu Zer *(Radıyallâhü Anh)* der ki: Resûlullah *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* bana şöyle buyurdu:

"Nerede ve nasıl olursan ol, ALLAH Teâlâ'dan kork, takva sahibi ol! İşlediğin kötülüğün, haramın hemen arkasından iyilik yap, tevbe-istiğfar et ki, o kötülüğü yok etsin, silip süpürsün! İnsanlarla da güzel geçin, insanlara iyi ahlakla muamele et."

(Tirmizi, Birr: 55, No: 1987)

HİZMET İNSANI NASIL OLMALIDIR?

ADEM ŞENER

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. اَلْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ. يَا اَللهُ يَا مُعِينُ، يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ، يَا كَرِيمُ يَا غَفَّارُ، يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ.

Aziz kardeşlerim! Allahü Teala *(Celle Celaluhu)* Zariyat Suresi 56. ayet-i kerimesinde

وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلاَّ لِيَعْبُدُونِ

"Ben insanları ve cinleri ancak bana kulluk etsinler diye yarattım" buyurmak-tadır. Bu ifadenin ışığı altında biz insanların en önemli vasfı "kulluk"tur. Bu vasıf, canlılar içerisinde biz "insanoğluna" bahşedilmiş ve diğer canlılardan (cemâdât-nebâtât-hayvanât) ayıran seçkin bir özelliğimiz olmuştur.

Şehadet aleminde belli bir süre içinde görevini sürdürecek olan "insan" her şeyden önce "kulluk şuurunu" hissetmek ve bu şuur doğrultusunda yaşamına yön vermek mecburiyetindedir. "Kul" olarak şehadet alemine gönderilen her insan önce kendisini yaratan "Halıkına", sonra kendi nefsine karşı ve sonrasında da çevresine karşı (ailesi, arkadaşları, içinde yaşadığı toplum, fiziksel çevresindeki nebâtât-hayvanât gibi her canlı) değişik sorumluluklar içerisindedir.

İşte DİN insanların bu sorumlulukları-nın sınırlarını tespit eden, yapması ve yapmaması gerekenleri ifade eden, bunun sonucunda da hem bu dünyasını, hem de ahiretini kazanmasına neden olacak bir SİSTEM olmuştur. Peygamber-ler de bu sistemi açıklamak üzere gönde-rilmiş "seçkin kullardır".

Din, son pey-gamber Hazreti Muhammed Mustafa *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*ile kemal bulmuş ve Efendimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*ahir zaman peygamberi olarak diğer peygamberlerin üstün ve seçkini olma vasfı ile "HABİBULLAH" şerefine nail olmuştur. Salât ve selam O'na ve ashabına, ehl-i beytine ve onun yolunda olan tüm insanların üzerine olsun...

Din, her şeyden bir şey değildir. DİN her şeydir. Din, hayatın bir bölümünde uygulanan bir anlayış değil, HAYATIN KENDİSİDİR... Öyleyse insanın sorumlulukları hangi sosyal statüde olduğuna göre önem arzeder. Ailemizde "baba" olarak sorumluluklarımızın yanı sıra "komşu" olarak etrafımıza sorumlulukları-mız, "hoca" olarak öğrencilere ve velilere sorumluluklarımız hep "kulluk" kapsamın-daki sorumluluklarımız çerçevesindedir.

Öyleyse öncelikle sorumluluklarımızın farkına varmak, sonra da bunların gereğini yerine getirmek en önemli görevimizdir. Sorumluluklarının farkına varan ve bunu uygulamaya başlayan her insanın HEDEFLERİ olmalıdır. 1- Uzun vadeli hedefleri. 2- Kısa vadeli hedefleri.

Uzun vadeli hedefleri: Ölüm anı gelinceye kadar ihlasını kaybetmeden Allah'ın *(Celle Celaluhu)* bana verdiği potansiyelleri-mi en yüksek düzeyde nasıl kullanabi-lirim? Talebe yetiştireceksem en iyi verimi nasıl alabilirim? Vekil isem insanlara hizmetimde ne gibi yaklaşımlar sergileye-rek onlara en iyi hizmeti verebilirim?... gibi.

Kısa vadeli hedefleri: Bunlar ise uzun vadeli hedeflerin günlük-haftalık-aylık programı ve uygulaması şeklinde olmalıdır. Örnek: Uzun vadeli hedefim şu, şu vasıflarda öğrenciyi şu kadar senede yetiştirmek, kısa vadeli hedefim bu vasıflara ulaşabilmesi için bugün, bu hafta veya bu ay hangi

çalışmaları yapmalıyım, hangi metotlarla daha fazla verim sağlayabilirim, aksaklıklar varsa bunları nasıl düzeltebilirim gibi hedeflerin konul-ması ve uygulanması gerekir.

Bu değerlendirmeler esnasında zaman zaman aynı görevi üstlenen meslektaşları-mızla bir araya gelerek mesleki deneyim-lerimizi paylaşmak, onlarla istişare ederek düzgün giden ve aksayan konularda fikir alışverişinde bulunmak da hizmetimizde verimin yükselmesine sebep olacaktır.

Ubeydullah Ahrar *(Kuddise Sirruhu)* buyurdu ki: **"Biz bu yoldaki mesafeleri sadece tasavvuf kitaplarını okuyarak değil, okuduklarımızı imkan nispetinde tatbik etmek ve halka hizmette katettik. Herkesi bir yoldan götürürler, bizi de hizmet yolundan götürdüler."**

Aziz kardeşim!

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

"Sana yakin (ölüm) **gelinceye kadar Rabbine kulluğa devam et."** (Hicr Suresi: 99) ayet-i kerimesi gereğince her mü'min gözünü açıp kapayacak kadar kudrete sahip olduğu sürece kulluk gereği olan hizmetlere devam etmekle mükelleftir. Öyleyse hizmet ehli üç yönden kendini disipline etmelidir:

A) Şahsiyeti yönünden

B) Gelişen ve değişen şartlar altında bulunan dünyayı ve insanları doğru olarak değerlendirme yönünden

C) Kullandığı metotlar yönünden

D) Bunlara kısaca değinecek olursak:

A) ŞAHSİYETİ YÖNÜYLE HİZMET İNSANI NASIL OLMALIDIR?

1- HİZMETİN ÖNEMİNİ İDRAK ETMİŞ OLMALIDIR: Hizmet ehli her şeyden önce hizmetin kendisi için büyük bir ganimet ve lütuf olduğunu düşünmeli ve bunu ailesi ile her daim paylaşmalıdır. Hizmette "ben" kavramı önemli olduğu gibi "biz" kavramı son derece önemlidir. "Ben" görevimi hakkıyla yapmazsam hizmet aksar diye düşünen kişi "biz" bu görevde bir bütünüz ve Allah *(Celle Celaluhu)* rızası doğrultusunda tüm gücümüz ile çalışmalıyız prensibini benimsediğinde Allah'ın *(Celle Celaluhu)* izni ile aşılamayacak engel yoktur. Ailesi, hizmet arkadaşları ile bütünleşen bir insan çalışmalarında daha başarılı olacaktır. Unutulmamalıdır ki, hizmet etme fırsatı herkese nasip olmaz. Çok kimseler vardır ki, her hususta hizmet kabiliyetleri olduğu halde zaman ve mekan müsait olmadığından hizmet etmekten nasipleri yoktur. Hizmet edenler hizmeti bir nimet bilip tevazularını arttırmalı ve hatta bu nimete vesile oldukları için hizmet edilenlere teşekkür edası içinde bulunmalıdırlar.

İmam-ı Rabbani Hazretleri *(Kuddise Sirruhu)* buyurdu ki: **"Nasıl ki bir kişi çok kimselerin kemalat elde etmesine sebep olabiliyorsa, bir çok kimselerin de bir kimsenin kemalat elde etmesine sebep olması mümkündür. Zira her ne kadar bir üstad talebelerinin kemalatına sebep oluyorsa da onların da karşılıklı in'ikas netice-sinde üstadlarının kemalatına birer sebep olduğu muhakkaktır."**

Yüce Rabbimiz *(Celle Celaluhu)*

لاَ يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا اِلاَّ وُسْعَهَا

"Allah *(Celle Celaluhu)***, her bir kişiyi ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef tutar."** (Bakara Suresi: 286) buyurmuş-tur. Bu yüzden mü'mine düşen, hizmetleri yeterli görmeyip "daha başka neler yapabilirim" düşüncesi ile sürekli hizmet iştiyakı içinde olmalıdır. Hizmet ehli zayıflık ve imkansızlıklara bakarak ye's, gaflet ve rehavete kapılmamalıdır. Hiçbir zaman Allah *(Celle Celaluhu)* yolunda yapabileceği hizmetlerin sona erdiğini düşünmeme-lidir. Ömrünün sonuna kadar devamlı artan bir hizmet ve mücahede içinde yaşamalıdır.

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

"Sana yakin (ölüm) **gelinceye kadar Rabbine kulluğa devam et."** (Hicr Suresi: 99) ayet-i kerimesi gereğince hizmetine devam etme sorumluluğu taşımalıdır.

2- KALBİ MANEVİ ÖZELLİKLER İLE ZİNETLENDİRMELİDİR: Hizmette bulunanların gönülleri feyiz ve ruhaniyetle dolu olmalıdır. Gönül feyzinden mahrum bir hizmet, çöle dökülen bir kova su gibidir. Kurak bir toprağa atılan bir tohum tarla farelerinin kursağında yok olmaya mahkumdur. Bu nedenle hizmet insanı, şahsi hayatının manevi gıdasına dikkat etmek zorundadır. İbadetlerde ruhaniyete, ahlak ve muame-latta incelik, zerafet ve diğergamlığa önem verip ruhen olgunluğa kavuşma-lıdır.

Hizmet eden kişinin gönlü mümbit bir toprak gibi olmalıdır. Toprağın üzerinde gezen canlılar onu çiğner ve cürufunu da oraya dökerler. Ama toprak bu cürufun hepsini temizler ve sonra çeşit çeşit güzellikte nebatlar bitirerek üzerinde dolaşan bütün mahluku besler. Hizmet ehlinin gönlü de böyle mümbit bir toprak gibi olmalıdır. Bunun sağlanması ise şu esaslara dikkat etmeye bağlıdır:

a) Kalbin daimi surette Allah *(Celle Celaluhu)* ile beraber olması

b) Kalbin Allah *(Celle Celaluhu)* ve Rasulünün *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*muhabbeti ile dolu olması

c) Kalbin din kardeşlerine muhabbet ile dolu olması

d) Kalbin Halıktan ötürü mahlukata sevgi, şefkat ve merhamet ile dolu olması

3- İHLAS VE İSTİKAMETİ MUHA-FAZA ETMELİDİR: İhlas ve istikamet, hizmet ehlinin vazgeçilmez iki temel vasfı olmalıdır. Gerçek bir hizmet ehli olabilmek, Allah'ın *(Celle Celaluhu)* kuluna yüce bir lütfudur. Bu yüce lütfun kadrini iyi bilmeli ve yapılan her işte istikamet üzere olmaya çalışılmalıdır.

İmam-ı Rabbani Hazretleri *(Kuddise Sirruhu)* kulluğun formülünü verirken üç unsuru belirtir: 1- İlim. 2- Amel. 3- İhlas. "İlim ve amel ihlasın temininde gerekli temeller-dir" der. Öyleyse ihlasın temini için ilmimizi arttırmaya her daim devam etmek, sonra da ilmimizi amel noktasında uygulayarak teoriden pratiğe dönüştür-mek ihlasın temini için son derece önemlidir.

Şunu hep hatırlamalıyız: "Cenab-ı Hak hizmetlerimize ihlasımız nispetinde bereket ihsan eder."

İhlasla hizmet edenler şeytan ve avanesinin hile ve desiselerine karşı ilahi teminat altındadırlar. Bu gerçek şu ayet-i kerime ile ifade edilmiştir:

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ، إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ

"(İblis Cenab-ı Hakk'a hitaben dedi ki) **Senin izzet ve azametine yemin ederim ki, kullarının hepsini mutla-ka azdıracağım. Ancak onlardan ih-lasa erdirdiklerim müstesna."** (Sad Suresi: 82-83) İhlas, hizmetin sıhhatinin en büyük şartıdır. İhlasın olduğu yerde tefrika, benlik ve ihtiraslar kaybolur. Nefse pay çıkarma yolu tıkanmış olur.

4- HİZMET EHLİ İLMEN VE AHLA-KEN KENDİNİ SÜREKLİ GELİŞTİRME-LİDİR: Hizmet insanı verimli olabilmesi için kendi gelişimini de ihmal etmeme-lidir. Sürekli bir tekamül (olgunlaşma) gayreti içinde olmalıdır.

5- HİZMET SIRASINDA OLUMSUZ-LUKLAR YAŞANACAĞI GÖZ ÖNÜNE ALINMALIDIR: Hizmet ehli hizmeti sıra-sında pek çok olumsuzluklarla karşılaşa-cağını unutmamalı. Ama güçlüklerin bu yolda onlara verilen Allah'ın *(Celle Celaluhu)* cilveleri olduğu gerçeği unutulmamalıdır. "Belanın en şiddetlisi peygamberlere, sonra velilere ve sıra ile diğer insanlara gelmiştir" ifadesi sürekli hatırlanmalıdır.

6- Hizmet insanı etrafına güven veren, olumsuz olaylar karşısında soğuk-kanlı hareket edebilen, güzel ahlaklı ve sağlam karakterlidir. Ahde vefalıdır. Yapamayacağı sözler vermez, verdiği sözleri ise yerine getirir.

B) HİZMET İNSANININ DEĞİŞEN VE GELİŞEN ŞARTLAR ALTINDA BULUNAN DÜNYAYI VE İNSANLARI DOĞRU OLARAK DEĞERLENDİRME YÖNÜNDEN ÖZELLİKLERİ:

Aziz kardeşlerim! Bu yönü ile hizmet insanının tarihi geçmişini çok iyi bilmesi gerekir.

"Dününü doğru değerlendireme-yenin bugünü ve yarını tehlike altındadır." Geçmiş yaşantıları ve bugünü değerlendirebilmek için "tarihten" ibret alabilmeli ve bugünümüzü de iyi tespit edebilmeliyiz. Hizmet insanı gerek olayları değerlendirmede, gerekse insanları tanımada aktif olmalıdır. Hazreti Mevlana'nın *(Kuddise Sirruhu)* buyurduğu gibi; **"Sizin anlatacaklarınız, karşınızda-kinin anlayabileceği kadardır."** Öyleyse insanların anlayış seviyelerini, fıtratlarını, bizden beklentilerini çok iyi kavramak gerekir. Bunun sonucu hizmetimiz arz talep şeklinde gerçekleşebilsin. İnsanlarla diyalogları-mıza son derece dikkat etmeliyiz.

C) HİZMET EHLİNİN KULLANACAĞI METOTLAR:

a) Sevgi ve saygı temeline dayalı bir anlayışa sahip olmalıdır. Kalp kazanmada bu anlayış en önemli unsurdur. Günümüzde elinden tutulmaya, tatlı tatlı anlatılıp düşündürülmeye ve hidayete erdirilmeye muhtaç pek çok insan vardır. Hizmet ehlinin kullandığı metodun sert olması, muhatabına "kaldığın yerde kal" demekle eş anlamlı olur. Ayet-i kerimede Hazreti Musa'ya *(Aleyhisselam)*Firavun karşısında bile yumuşak sözlü olması emredilmiştir. (Taha Suresi: 44) Efendimize *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Uhud savaşından sonra inen ayette

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

"Allah'ın *(Celle Celaluhu)* **rahmeti sebebi iledir ki, Sen onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın etrafından dağılıp giderlerdi."** (Âl-i İmran Suresi: 159) buyurul-muştur.

b) Alimlerin de belirttiği gibi Muhabbet + Meh mamet + Hürmet insanlar arası ilişkilerde gerekli olan temel özelliktir. Görüşü ve görünüşü her ne olursa olsun, karşımızdakine gösterece-ğimiz muhabbet, sonra merhamet ve hürmet bizim temel vasfımız olmalıdır. Hizmete muhtaç insanlar yaralı bir kuş gibidirler. Onlara göstereceğimiz muhabbet ve şefkat "yaratılanı severim Yaratandan ötürü" anlayışının bir göstergesidir.

c) Hizmet ehli affedici olmalıdır. Ayet-i kerimede

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَ اَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

"(Ey Rasulüm!) **Affedici ol.** (Aklen ve şer'an) **iyi ve güzel olan şeyleri emret.** (Delil kabul etmeyen ısrarcı) **cahillerden yüz çevir."** (A'raf Suresi: 199) buyuruluyor. Affetmek Allah'ı *(Celle Celaluhu)* sevip O'nun ahlakı ile ahlaklanmanın doğal sonucudur. Halık'ın nazarı ile mahlukata bakış affın zeminini hazırlar.

d) Hizmet ehli, insanların ayıplarını araştıran değil, ayıp ve kusurları örten olmalıdır. Problem çıktığında problemi üretici değil, çözücü nitelikte olmalıdır. İşi söze ve tenkide döküp eksik ve gedik aramak yerine olaylara yapıcı bir ruh ile müspet yaklaşabilmelidir.

e) Sıkıntılar karşısında tıkanıp karamsarlığa düşmek, yılgınlık gösterip kenara çekilmek hizmet insanına uygun olmaz. Hizmet ehli kimseler Pey gamber Efendimiz'in *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*şu sözünü gönülden çıkarmamalıdırlar: **"Ey Rabbim! Aciz-likten, tembellikten, korkaklıktan, eli kolu dökülür derece takatsizlik-ten Sana sığınırım..."** (Buhari, Deavât: 38)

Hizmette başarının anahtarı sabır ve sebattır. Allah *(Celle Celaluhu)*

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَ صَابِرُوا وَ رَابِطُوا وَاتَّقُوا اللهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"Ey iman edenler! Sabredin, sebat gösterin, hazırlıklı ve uyanık olun. Allah'tan *(Celle Celaluhu)* **korkun ki başarıya erişesiniz."** (Âl-i İmran Suresi: 200) buyurmaktadır. Yine bir diğer ayette

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَوةِ اِنَّ اللهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"Ey iman edenler! Allah'tan *(Celle Celaluhu)* sabır ve namaz ile yardım dileyin. Şüphesiz ki Allah *(Celle Celaluhu)* sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi: 153)

f) Hizmet ehli insanların zaman zaman bir araya gelip istişare etmeleri, birbirlerinin düşünce ve tecrübelerinden faydalanmaları hizmet açısından

olduğu kadar aynı görevi paylaşan insanların birbirleri ile hemhal olmaları ve kaynaşmaları açısından önemlidir.

HİZMET EHLİNİN EŞLERİ NASIL OLMALIDIR?

1- Hizmet ehli hizmetinden sorumlu olduğu kadar eşi de kendisine destek olma ve motive etmede ne denli etkili olduğu bilincine sahip olmalı ve hizmeti "biz" anlayışı çerçevesi içerisinde değerlendirmelidir.

2- Cemaat içinde kendisini tanıyan ve tanımayan herkese aynı ilgi ve hürmeti göstermeli, toplum içinde sevecenliği, güler yüzlülüğü, insanlara saygı ve hürmeti, ahlak ve edebi ile örnek olmalıdır.

3- Eşinin eksik ve hatalı olduğu noktalarda bunu kendisi ile paylaşabilmeli ve karşılıklı diyalog ile hizmetin daha verimli olması için çaba sarfetmelidir.

4- Eşinin görevi nedeni ile kendisi de değişik anlayışta, yaşantıda ve fıtratta insanlarla karşılaşacağı için insanları tanımak ve anlamak için çaba sarfetmelidir.

5- Toplumun içinde veya görev alan kişilerin eksik ve hatalarını gördüğünde ikaz etmesi gerekiyorsa onları kırmadan ve yalnız bir ortamda bunu yapmalıdır.

6- Hizmet ehli kadar eşi de fedakarlık ruhuna sahip olabilmelidir. Bir çiçeği bile yetiştirirken emek, zaman ve sabır gerektiği gibi, topluma hizmet eden kişinin yoğun çalışma temposunun arttığı dönemlerde eşinin "topluma hizmet ettiğini, bunun ise halka hizmet Hakk'a hizmettir" anlayışından kaynaklandığını idrak edip anlayışlı ve sabırlı olmalıdır.

Hizmet gelip geçici bir sevda değildir. Son nefese kadar aşk ve sabırla ifade edilmesi gereken yüce bir vazifedir. Hazreti Mevlana'nın *(Kuddise Sirruhu)* buyurduğu gibi; "ZAFER=AŞK+SABIR" formülün-den ibarettir. Başarı aşk ve sabırla elde edileceğine göre bu iki özelliğimizi her daim uyanık, aktif tutmak çabamız olmalıdır.

Şu üç özellikteki insan Allah'tan *(Celle Celaluhu)* **uzaktır:**

1- Rahatını düşünerek hizmetten kaçanlar.

2- Hassas olduklarını bahane ederek "içim kaldırmıyor" diyerek sefalet sahnelerinden ve matemlerin civarından uzakta kalanlar.

3- Sefih ve fasıklarla hemhal olanlar.

Hayatın lezzeti ise şu üç yerde zuhur eder:

1- Aşk ile birleşen imanda.

2- Vecd ve huşu ile eda edilen ibadette.

3- Meftun edici davranış ve güzellikleriyle yapılan hizmette.

Aziz kardeşlerim! Hizmet ehli kimselerin sahip olması gereken özellikleri sizlerle paylaştıktan sonra son söz olarak belirtmek isterim ki; **"İnsanlara hak ve hakikati anlatırken bize düşen ancak tebliğdir.** (Maide Suresi: 59) **Hatırlatır, nasihat eder, ama zorla-mayız.** (Ğaşiye Suresi: 21) **Sevdiğimizi bile ne kadar yürekten istesek de hidayet edemez** (Kasas Suresi: 52)**, ancak Allah'ın** *(Celle Celaluhu)* **lütfu ile hidayetine vesile olabiliriz.** (Şura Suresi: 52)"

Allah *(Celle Celaluhu)* gayretlerimizi daim, hizmetlerimizi makbul ve hepimizi

سَمِعْنَا وَ اَطَعْنَا

"İşittik ve itaat ettik." (Bakara Suresi: 285) diyerek hüsn-ü hatime sahibi eylesin. (Amin!)

VAAZ-U NASİHAT

SÜNNETE UYMAKTA BULUNAN "KAFİRLERE BENZEMEME" HİKMETİ

ALİ ULVİ UZUNLAR

Bismillahirrahmanirrahim

Cenab-ı hak ve Feyyazı mutlak cümlemizi sıratı müstakimde daim eylesin, sevdiği ve razı olduğu kulların zümresine ilhak eylesin, yaşadığımız müddetçe iman ve islam üzere yaşamaya ve son nefesimizde de hüsnü hatime ile çene kapamaya rabbim cümlemizi muvaffak eylesin.

Kıymetli okurlarım

Cenab-ı hak celle ve ala hazretleri Ankebut suresi son ayeti kerimelerinde biz müminlere bazı gerçekleri net bir şekilde anlatıyor. İnsanlar mükellef olarak ve Allah'ın kulları olarak onun karşısında ikiye ayrılıyorlar.

Bir iman edenler bir de iman etmeyenler. Allah-u Teala iman edenleri, dostları kabul ediyor ve onlar için sonsuz cennetler hazırladığını söylüyor. Dünya hayatının fani geçici olduğunu, insanların dünyada imtihan için durduğunu, her insanının mutlaka sınavda ve imtihanda olduğunu, varlıkta olan insanların varlığıyla, darlıkta olan insanların darlığıyla, genç olan insanların gençliğiyle, ihtiyar olan insanların ihtiyarlığıyla imtihanda olduğunu haber veriyor. İmtihanda olmayan hiçbir insan yoktur. Aklı başında mükellef olan her varlık, hangi hal ve şartlar içerisindeyse o hal ve şartlar içerisinde imtihan oluyor. Elbette imtihan sonuçlarında kazananlar ve kaybedenler diye iki sonuç çıkacaktır. Rabbim her birimizi kazananlardan ilan eylesin.

İman edip ameli salih işleyenler, inanılması gerekenlere önce inananlar ondan sonra tavır ve davranışlarını da inançlarına göre tertip ve tanzim ederler.

Kıymetli okurlarım Allah *(Celle celalühü)*'ya karşı iki tane görevimiz vardır. Bunlardan birisi kalbe taalluk eder, diğeri de organlara taalluk eder. Kalbe taalluk eden kısım evvela inanmaktır. Rabbim bizleri kelime-i şehadetten ve bu kelime-i şehadet ehlinden Rabbim dünyada ve ahirette bizleri ayırmasın.

İnsanın Allaha karşı ilk görevi kalpte başlar, kalpteki görev tamamlanmadıktan sonra organların hiçbir ameli geçerli değildir. Yani bir insanının kalbinde iman olmadıktan sonra havada kuş kapsa, fakirleri yedirip giydirse, yolsuzlara yol yapsa, köprüsüzlere köprü yapsa bunların hiç birisinin Allah nezdinde değeri olmaz, bir amelin değerlendirilebilmesi için evvela sahibinin iman etmiş olması lazım, iman ettikten sonra zerre kadar iyilikler amel defterine yansır.

Bir insan Peygamber Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in sünnetidir diye, onun tavsiyesidir diye öğle ikindi arası yarım saat-kırk beş dakika, bilemedin bir saat bir uyusa, bunun adı kaylûledir. Gece kalkıp ibadet yapmaya kuvvetlenmek niyetiyle, öğle ikindi arası istirahat etmek, dinlenmek ve uyumak sünnettir, buna kaylûle denir. Bu uyku bile yarın ahirette ibadet olarak yansıyacaktır ve ondan çok şeyler kazanmış olacaktır. Ama kalpte iman olmadıktan sonra büyük büyük yaptığı ameller de hiçbir işe yaramayacaktır. İman olduğu zaman uyku bile bir işe yarıyor.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bir gün tırnaklarını keserken sırayla kesiyormuş, orada buluna Yahudi bir çocuk Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in tırnaklarını kesmesini seyrediyor. Yahudi çocuk şaşırarak diyor ki; "benim dedem de tırnaklarını böyle keserdi" yani sırayla keserdi. Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*, madem deden böyle kesiyordu ben değiştirteyim diyor. Bir tırnağını kesiyor diğerini atlıyor, öbürünü kesiyor diğerini atlıyor, sırayla yapacak yerde Yahudi çocuğun dedesine benzemesin diye, ona muhalefet olsun diye, tırnaklarını birer parmak atlayarak kesiyor.

Şimdi tırnak kesmek tırnak kesmektir. Yahudi ye benzememek için efendimizin yapmış olduğu bu tırnak kesim şeklini, sende Efendimiz bu usulüne uyarak hassasiyet gösterdiğin zaman ahirette bundan dolayı mükafat alırsın. Kalpte iman olduktan sonra bu kadar bir oynama bu duyguyla, düşünceyle yapılanlar ahirete yansıyacaktır. Ama kalpte iman olmadıktan sonra Köprüsüz yerlere köprü yapsanız, yolsuz yerlere yol yapsanız, ahirette bundan dolayı bir bardak suyu iman ile ikram edenin aldığını alamazsınız. Çünkü Cenab-ı hak celle ve ala hazretleri amellerin değerlendirilmesini iman şartına bağlamıştır.

Nur suresinde Mevlamız; "kafirler, inançsız insanlar amellerini bir şey zannederler, halbuki çöldeki

serap gibidir." Ne demek çöldeki serap gibidir? Çölde susamış olan insanın uzaktan gördüğü çöle çökmüş olan dumanı göl zanneder, orda kocaman bir göl vardır zannederek koşa koşa gider ve bir damla su bulamaz. Çöle çöken bu dumana susamış biri uzaktan baktığında su buldum diyerek sevinip suya koşması ve sonucunda bir avuç su bulamamasına benzer. İşte kafirler de bir şeyler yaptık zannederler ama ahirete vardıklarında önlerinde hazır hiçbir şey bulamazlar. Çünkü Allah *(Celle celalühü)* onların amellerini siliyor, yok ediyor bir amelin değerlendirilmesi imana bağlıdır.

Kıymetli okurlarım!

Bir insan mümin olduktan sonra yeniden inançtaki bir sıkıntı veya sözdeki bir sıkıntı sebebiyle dinden çıkmayı gerektirecek bir yanlış yapsa, buna dini literatürde irtidat denir. İrtidat dine girdikten sonra dinden çıkmak demektir. Bir insan küfrü gerektirecek bir cümle ağzından çıkarsa dinden çıkmış olur. Bir insan küfrü gerektirecek bir amel ortaya koyarsa dinden çıkmış olur. Bir insan irtidat ettikten sonra (böyle bir yanlıştan Allaha sığınırız), dinden çıktığı andan itibaren nikah gider, bütün ameller gider, hac yapmış beş tane hepsi gider, amel defterindeki bütün iyilikler sıfırlanır.

Bu kişi yeniden iman edecek olsa, yeniden kelime-i şehadet getirecek olsa imana girer mi? Girer... Peki bu ameller geriye döner mi? Bu ameller geriye dönmez. Hac yapmış mı, yapmış hem de beş tane, yeniden hac yapması lazım, hac gitti. Bu kişinin nikâhı vardı nikâhı gitti, yeniden tazelemesi lazım, yeniden şahitler huzurunda nikah kıyması lazım. Ne kadar mehir verdiyse yeniden mehir verecek, yani hanım köşeyi dönecek ikinci bir mehir almış olacak. Allah muhafaza eylesin kadında dinden çıkmış olsa nikah gider, erkekte dinden çıkmış olsa nikah gider. Sadece nikah gitmiyor, hac yapmış hac gidiyor, ibadet yapmış ibadetler gidiyor. Çünkü Allah *(Celle celalühü)* küfür sebebiyle bütün amelleri sileceğini söylüyor.

Onun için el-fâzı küfür, küfrü gerektiren cümleler var. Konuyla ilgili kitaplarda özel bir bahis vardır, özellikle bu konuda yazılmış Türkçe eserlerde vardır. Şimdi adam birisine kızıyor ve ondan hırsını alacak yerde haşa Allaha, Peygamberine, Kitabına küfrediyor. Kardeşim sen Müslüman değil misin? Sen adamın Allahına, Peygamberine, Kitabına nasıl küfredersin?.. Ne din kalır, ne de iman kalır hiç bir şey kalmaz, bütün amellerin hepsi gider. Yeniden iman tazelemesi lazım, tevbe etmesi lazım, ağlaması lazım, gözyaşı dökmesi lazım.
Konuyu şöyle bir toparlamak gerekirse, Allah celle ve ala hazretleri bizim imanımız varsa değerlendiriyor, imanımız yoksa değerlendirmez, imanı olmayan hiç biri insanın ameli artı olarak yazılmaz. Allah celle ve ala hazretleri dünyada verdiği nimetlerin karşılığı olarak sayar onları. "Yarabbi ben köprü yaptım" "Bende sana tırnak verdim, parmak verdim, ayak verdim. Yıllarca bu ayağı kullandın, azalarını çalıştırdım, kulağını çalıştırdım, gözünü çalıştırdım." Yani Cenab-ı hakkın sadece verdiği bir nimetin bile karşılığı olmaz yapabilecekleri ahirette bir şey bulamaz.

Kıymetli Okurlarım

Bizler mümin olarak herbirimiz oturduk sofraya, elimizi yıkadık sünnettir diye, besmelemizi çektik, sağ elimizle yedik, önümüzden yedik, israf etmedik, yemekten sonrada şükrettik, ellerimizi kaldırıp elhamdülillah deyip yemek duası yaptık.

Bir başkası, inançsız olan bir insan oturdu yemeğe, el yıkama diye bir derdi yok çünkü sünnet diye örnek alacağı bir önderi yok, bir Muhammed Mustafa *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* yok, sağ el - sol el hiç önemli değildir. Besmele zaten çekmez, yemekten sonrada bu yemekleri veren Allah'a şükredelim demez. Bir inancı, bir duygusu yok, şimdi o insan da karnını doyurmuş oldu, bu insanda karnını doyurmuş oldu. Allah *(Celle celalühü)* bu ikisine de nimetleri verdi. Birisi başlarken ortasında ve sonunda hep kriterlere uydu, yaratanı takdir etti. İşte bu şekilde yemek yiyen insan, oruç tutan bir kimse nasıl sevap alıyorsa, bu insan da yediği yemekten dolayı sevap alıyor. Birde kriterlere uyması sebebiyle vermiş olduğu nimetlerin şükrünü ödemiş kabul ederek cennetini de müjdeliyor.

Aynı yemeği yiyen inançsız insana diyor ki Allah *(Celle celalühü)*; Ben sana bu nimetleri verdim. Sen ne yaptın? Ne inandın, ne sünnettir diye şunu bunu yaptın, ne de sonunda şükrettin, hiç birini yapmadın. Öyleyse sen birisine bir iyilik yaparsan bir fakire yardımcı olursan, ben sana su vermiştim ya onun karşılığı sayarım, yemek vermiştim ya onun karşılığı sayarım ve ahirette Benden bir şey bekleyemezsin. Ben ahirette sana bir şey vermem. Kime veriyor ahrette? İnancı olan insanlara, bu konuda çok şanslıyız elhamdülillah.

Allah buyuruyor ki; iman etti birinci görevini yaptı, imanla kalple yapılan görevidir. Salih ameller, güzel ameller gerçekleştirdi buda davranışlarla alakalıdır. Ahlak kalple alakalı bir şeydir. Ahlak insanın kabindeki bir olgunluktur, cömertlik insanın kalbinde olur ve cimrilik oda insanın kalbinde olur, gazap insanın kalbinde olur, yumuşaklık insanın kalbinde olur. İnsanların kalbinde olan bu huylar amellere yansır. Ahlak kalpte olup amellere yansır.

SAĞLIKLI HAYAT

TANSİYON VE TANSİYON DÜŞÜRÜCÜ BİTKİLER

Havuç

Havuçta sekiz farklı tansiyon düşürücü etkiye sahiptir.

Kereviz

Kereviz Çin de asırlardır geleneksel tansiyon düşürücü ilaç olarak kabul görmektedir. Ve yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlarda bunu desteklemektedir. Bir parça kereviz sapı yenilerek bu rahatlıkla belli eder. Bir de kereviz, idrar sökücü olarak ta etki gösterir. Bundan dolayı da tansiyon düşürücü etkiye sahiptir. Kereviz tohumu prostat için kullanılır.

Muz

Yüksek miktarda karbonhidrat içerir. Zengin bir potasyum kaynağıdır. Bu mineral, kalbin düzenli olarak çalışmasını ve tansiyonun düzenli olmasını sağlar.

Rezene

İçerdiği potasyum sayesinde tansiyonu düzenler. Sağlıklı kan hücreleri için gerekli olan folik asidi de bol miktarda bulundurur. Rezene çayı sindirim için iyidir.

Soğan

Çok eski çağlardan beri bilinen bir besindir. Anayurdunun Güneydoğu Asya olduğu sanılmaktadır. Besin olarak bitkinin yeşil yaprakları ve kök yumrusu kullanılır. 1. yıl kök kısmında kuru soğan olarak bilinen bir yumru oluşur. 2. yıl sonunda ise ortada yükselen bir gövdenin üstünde, üzerinde çiçekler olan topuz şeklinde bir baş verir. Soğan tohumlarından önce arpacık soğanı denilen küçük soğanlar üretilir. Bunlar sökülüp tekrar ekilerek yeşil ve kuru soğan üretilir.

Soğanın bileşiminde uçucu ve sabit yağlar, sakaroz, glikoz ve früktoz gibi şekerler, fermentler, aminoasitler, demir, A, B ve bol miktarda C vitamini (portakal ve limondan fazla C vitamini içerir) bulunur. Uçucu yağının içinde bulunan propil alilin maddesi kükürtlü bir bileşiktir, gözleri yakar ve yaşartır.

Soğan, virüsler ve mikroplara karşı etkili bir doğal antibiyotiktir, damar sertliğine ve koroner kalp hastalıklarına iyi geldiği öne sürülmektedir.

İdrar söktürücü olduğundan böbrek kumu ve taşlarının dökülmesine yardımcı olur. Bağışıklık sistemini güçlendirdiği için soğuk algınlığı ve grip için de yararlıdır. Afrodizyak (cinsel gücü arttırıcı) özelliği vardır, fiziksel yorgunluğu giderir.

Balgam söktürücü olduğundan bronşit gibi akciğer hastalıklarındaki öksürüğe iyi gelir.

Böcek ve arı sokmalarına karşı, soğan özsuyu dıştan uygulanır, Pişirilerek çıbanların üzerine konursa, çıbanın olgunlaşıp, cerahatin boşalmasını sağlar.

Yara iyileşmesini hızlandırır. Soğanın çiğ olanı daha şifalıdır, ancak pişmiş soğan da yararlıdır. Soğanın kötü yanı, mideyi tahriş edici olması ve kötü kokusudur. Mide problemi olanlar çiğ soğan yememelidir. Soğan yendikten sonra kereviz veya sedefotu yenirse, kötü kokusu gider.

HACAMAT

DR.SUAT ARUSAN

HACAMAT NEDİR?

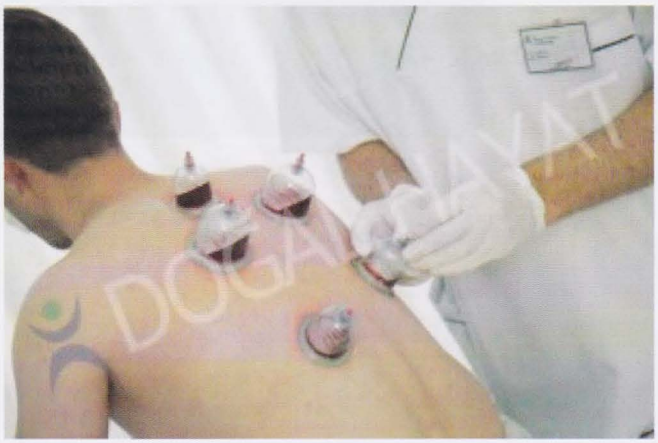

Hacamat kısaca deri altında birikmiş , vücutta hastalıklara neden olan toksik kanın vakumlanarak dışarı alınması işlemidir. Hacamat , Rasulallah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* Efendimizin şiddetle tavsiye buyurduğu ve bizzat kendilerinin de uyguladığı sünnet olan çok önemli bir tedavi metodudur.

Deri altında birikmiş olan kan , kan özelliğini yitirmiş koyu renkli pelte kıvamındadır ve bağışıklık sistemimizi olumsuz yönde etkileyerek birçok hastalığa kapı aralamaktadır.

Hacamat ağrısız, acısız, yatak istirahatsiz, iş gücü kaybı olmadan tatbik olunan bir tedavi metodu olup , hastalıklardan korunmanın ve sağlıklı yaşamanın en kolay yoludur.

'Hacamat' kelimesi Arapça 'emmek, normal formuna getirmek' anlamlarını taşır. Hacamat uygun zaman dilimlerinde belli aralıklarla usulüne uygun olarak yapılırsa , vücudun dışarıya atamadığı ağır metaller, toksinler, serbest radikaller, kullanılan ilaçların ve hormonlu gıdaların vücutta bıraktığı kalıntılar emilerek bedenimizin normal formuna gelmesi sağlanmış olur.

Hacamat İslam ülkelerinde çok yaygın olmakla birlikte Avrupa ülkeleri dahil tüm dünyada uygulanan bir tedavi metodudur. Geleneksel olarak boynuzla yapılan hacamat, günümüzde cam kupalar veya vakum setleri yardımıyla yapılmaktadır. Çizme işlemi ise genelde jilet yardımı ile yapılırken kliniğimizde hijyenik olması açısından bistüri ile yapılmaktadır. Kullanılan tüm malzemenin, tek kullanımlık olmasına da çok dikkat edilmelidir.

HACAMATIN FAYDALARI

Hacamat her şeyden önce bir kan verme eylemi olduğundan kan vermenin tıbbi faydaları başlığında bütün faydalara haizdir. Hacamat bağışıklık sistemine bağlı tüm kronik hastalıklara karşı tedavi edici özelliğe sahip olduğu gibi hastalıklardan korunmak adına da yapılır.

- Bağışıklık sistemini kuvvetlendirir, vücuda direnç kazandırarak hastalıklardan korur.
- Kanda birikmiş ağır metal ve toksinlerin atılmasını sağlar.
- Kan üretimi ile görevli organları uyarır, kan dolaşımını ve metabolizmayı düzenler.
- Ağrıların giderilmesi ve ödem çözülmesinde etkilidir.
- Migren, bel-boyun fıtıkları, eklem ağrıları, karaciğer sorunları, kalp hastalıkları, psikolojik hastalıklar, unutkanlık, göz problemleri, kronik yorgunluk, tansiyon gibi bağışıklık sistemine bağlı tüm kronik hastalıkların tedavisinde başarıyla uygulanır.

HACAMAT NASIL YAPILIR ?

Hacamat tedavisi bir nevi cerrahi müdahaledir. Kime ve nasıl yapılacağı tüm tedavi metodlarında olduğu gibi doktor tarafından belirlenmelidir. Uygulamayı, doktorun yada doktor kontrolünde sağlık personellerinin yapması gereklidir.

HACAMAT NE ZAMAN YAPILIR ?

Herhangi bir rahatsızlık yoksa , detoks amaçlı, hastalıklardan korunmaya yönelik yaptırılacaksa, sünnet olan, tavsiye edilen mevsim , ay ve hafta günlerine riayet etmek hacamatın faydasını arttırma anlamında önemlidir.

Hacamat ,mevsim olarak ilkbahar ve sonbahar da ,ay günleri olarak hicri ay' ın 14 – 28 arasındaki tekli günlerde (15, 17 19, 21, 23, 25 gibi..) yaptırılması daha uygun olur. Herhangi bir rahatsızlık açısından yaptırılıyor ise mevsim veya ay günlerine bakılmaksızın en kısa zamanda yapılması gerekir. Bu konuda sadece hafta günlerine dikkat edilebilir. Hacamat, ilkbahar ve sonbaharda olmak üzere yılda iki sefer yaptırılması tavsiye edilir.

HACAMAT VÜCUDUN HANGİ BÖLGELERİNE YAPILIR ?

Genelde sırt bölgesinden uygulama yapılsa da, yaptıran kişinin hastalığına, şikayetine göre baş bölgesi ve vücudun diğer akupunktur noktalarına da uygulanabilir. Ancak uygulama yapılacak bölge doktor tarafından belirlenmelidir.

HACAMAT KİMLERE YAPILMAZ ?

Kalp yetmezliği, Hemofili, Kansızlık, Hipotansiyon durumlarında ve hamilelerde uygulanmaz.

Ayrıca, hacamat olacak kişilerin kan sulandırıcı ilaç, aspirin kullanmıyor olması gereklidir. Tedaviye gireceklerin çok aç veya çok tok olması da uygun değildir. Tedavi sonrası 24 saat ağır gıdalardan kaçınmak ve bol sıvı tüketmek tavsiye edilir.

İLGİLİ HADİS-İ ŞERİFLER

Peygamberimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*'in yaptığı ve yapılmasını tavsiye ettiği işlerin şüphesiz bir anlamı ve hikmeti vardır. Onun hayatı bizim için örnektir: "And olsun Allah'ın Resulü' nde sizin için Allah'ı ve ahireti arzu eden ve Allah'ı çok anan kimseler için (uyulacak) en güzel bir örnek vardır" *(el-Ahzâb, 33/21).*

Peygamberimiz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* , "Üç şeyde şifa vardır , bal şerbeti içmekte, kan aldırmakta ve dağlama yaptırmakta. Fakat ben dağlama yaptırmayı sevmem." (8) buyurmuşlardır. HazretiPeygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* bizzat kendisi Ebû Taybe adında bir Haccâm'a hacamat yaptırmış ve başından kan aldırıp haccâma ücretini ödemiş ve şöyle buyurmuştur: "Kan aldırma yollarının en güzeli hacamattır." (Buhâri, Tıb 13; Müslim, Musakat 62, 63; Ebû Dâvûd Nikâh 26, Tıb 3).

Hazreti Peygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ihramlı iken hacamat yaptırmıştır .(Buhârî, Savm, 22; Müslim, Hac 87, 88; Ebû Dâvûd Menâsik 35).

İhramlı iken saç kestirmemek şartıyla hacamatın caiz olduğu hususunda âlimler arasında görüş birliği vardır. Aynı şekilde HazretiPeygamber *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* oruçlu iken de hacamat yaptırmıştır. (Buhârî, Tıb II; Ebû Davûd, Siyâm 29).

Resulallah *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki: "Miraç gecesi hangi melek topluluğuna rastladıysam bana ," Ey Muhammed , kan aldırmaya devam et , ümmetine de bunu emret " dediler." buyurmuştur. (Tirmizi , İbni Mace , Ahmed bin Hanbel)

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

ZÜLHICCENİN İLK ON GECESİNİN VE GÜNÜNÜN NAMAZLARI

İlk On Gecesindeki Cuma Gecesi (2 ekim perşembeyi 3 ekim cumaya bağlayan gece) **veya Günü** (3 ekim cuma günü) üç selamla altı rekat kılınır, her rekatta on kere İhlas Sûresi okunup selamdan sonra:

«يَا نُورُ تَنَوَّرْتَ بِالنُّورِ فِي نُورِ نُورِكَ يَا نُورُ.»

"Ey Nûr! Sen Yüce Zâtına has olan nûrunla nurlar içerisinde nursun. Yâ Nûr!" diye dua edilir. *(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:63)*

On Gecenin Her Birinde Kılınabilecek Mühim Bir Namaz (ki 24 eylül çarşamba gecesi ile 4 ekim cumartesi gecelerinden her gece kılınabilir)**:**

Hüseyn ibni Ali *(Radıyallâhu Anhümâ)*nın babası **Ali** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayetine göre, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Zülhıccenin onu girdiği zaman ibadette gayretli olun, çünkü o günler Allâh-u Te'âlâ'nın faziletli kıldığı ve gecesinin hürmetini gündüzünün hürmetine eş yaptığı günlerdir. Her kim on gecelerden birinde, gecenin son üçte biri kaldığında dört rekat kılar, her rekatta bir Fâtiha, birer Felak, Nas, üç kere İhlas sûresi ve sonra da Âyete'l-Kürsî okur ve bunu her rekatta tekrar eder, namazını bitirince ellerini kaldırarak:

«سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْجَبَرُوتِ، سُبْحَانَ ذِي الْقُدْرَةِ وَالْمَلَكُوتِ، سُبْحَانَ اللهِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، سُبْحَانَ اللهِ رَبِّ الْعِبَادِ وَالْبِلَادِ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا عَلٰى كُلِّ حَالٍ، اَللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، رَبُّنَا جَلَّ جَلَالُهُ وَقُدْرَتُهُ بِكُلِّ مَكَانٍ.»

'İzzet ve ceberût (ululuk ve büyüklük) **sahibini tesbîh ederim. Kudret ve melekût** (güç ve eşsiz mülk) **sahibini tesbîh ederim. Hiç ölmeyecek diri olan Allâh'ı tesbîh ederim. O'ndan başka ilah yoktur, O diriltir ve öldürür. Kendisi hiç ölmeyecek tek diridir. Kulların ve yurtların Rabbi olan Allâh'ı tesbîh ederim.**

Her hâlükârda bol, tertemiz ve bereketli tüm hamdler Allâh'a mahsustur. Allâh her şeyden çokça büyüktür. Rabbimizin celâli ve kudreti(nin eserleri) **her mekanda** (meydana çıkmakta)**dır' der, daha sonra dilediği şeyle dua ederse şüphesiz bu kimseye haram olan Beytullâh'ı haccetmiş, Nebî** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)***in kabrini ziyaret etmiş ve Allâh yolunda cihad etmiş kimseler kadar sevap ihsan edilir.**

Bu kişi Allâh-u Te'âlâ'dan ne isterse mutlaka kendisine verilir. Bu namazı on gecenin her birinde kılarsa Allâh-u Te'âlâ onu Firdevs-i Âlâ'ya yerleştirir, Kendisinden her günahı siler ve ona (bir münâdî tarafından)**: '**(Geçmiş günahların silindi) **amel işlemeye yeniden başla' denilir.**

Arefe günü olduğunda gündüzü oruca niyet eder, gecesinde de (bu sene 13 ekim pazarı 14 ekim pazartesiye bağlayan gece de) **bu namazı kılar, bu duayı yapar ve Allâh-u Te'âlâ'nın huzurunda çokça yalvarış-yakarışta bulunursa Allâh-u Te'âlâ: 'Ey meleklerim! Şahid**

olun ki gerçekten Ben bu kulumu bağışladım ve onu Beytim'i hac yapanlara ortak ettim' buyurur. Bunun üzerine melekler namazı ve duası sayesinde Allâh-u Te'âlâ'nın bu kuluna verdiği nimetlerden dolayı çokça sevinirler." *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/40-41)*

Terviye Günü olarak adlandırılan sekizinci gün (2 ekim perşembe günü) **Namazı:** Dört rekat ve ardından iki rekat olmak üzere altı rekat kılınır. Kılınacak bu dört rekatın birincisinde bir kere Asr Sûresi, ikincisinde Kureyş Sûresi, üçüncüsünde Nasr Sûresi, dördüncüsünde ise üç kere İhlas Sûresi okunur. Ardından kılacağı iki rekatın her bir rekatında üç kere İhlas Sûresi okunur. İşte böyle yapan kişi terviye gününün ve o gün Mina'da zikredenlerin sevabını bulur.

Arefe Gecesi (2 ekim perşembeyi 3 ekim cumaya bağlayan gece) **Namazı:** Beş selamla on rekat kılınır, her rekatta beş kere Kureyş Sûresi okunur. Ayrıca o gece bir önceki sayfada ("On Gecenin Her Birinde Kılınabilecek Mühim Bir Namaz" başlığı altında) zikredilen namazı kılarsa hadîs-i şerifte bildirilen tüm müjdelere nâil olur.

AREFE GÜNÜ NAMAZLARI

(3 ekim cuma günü)

1) Arefe günü dört rekat kılınır. Bu namazı kılacak kişi her rekatta üç kere Kadr Sûresi, yirmi bir kere de İhlas Sûresi okur. Namazın sonunda:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ.»

"Ey **Allâh! Efendimiz Muhammed** *(Aleyhisselâm)*a ve âline salât et, (üzerlerine) bereketler yağdır ve onlara selam et" diyerek yetmiş kere salevât-ı şerîfe okur, sonra yine yetmiş kere:

«أَسْتَغْفِرُ اللهَ لِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.»

"**Allâh-u Te'âlâ**'dan kendim için ve erkek-kadın tüm müminler için af talep ediyorum" diye istiğfar eder. *(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:63-64)*

2) Ebû Hureyre *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَلّٰى يَوْمَ عَرَفَةَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً، وَ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ﴾ خَمْسِينَ مَرَّةً كُتِبَ لَهُ أَلْفُ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَرُفِعَ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ فِي الْقُرْآنِ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ، وَيُزَوِّجُهُ اللهُ بِكُلِّ حَرْفٍ فِي الْقُرْآنِ سَبْعِينَ حَوْرَاءَ، مَعَ كُلِّ حَوْرَاءَ سَبْعُونَ أَلْفَ مَائِدَةٍ مِنَ الدُّرِّ وَالْيَاقُوتِ، عَلٰى كُلِّ مَائِدَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ لَوْنٍ مِنْ لَحْمِ طَيْرٍ خُضْرٍ، بَرْدُهُ بَرْدُ الثَّلْجِ وَحَلَاوَتُهُ حَلَاوَةُ الْعَسَلِ وَرِيحُهُ رِيحُ الْمِسْكِ لَمْ تَمَسَّهُ نَارٌ وَلَا حَدِيدٌ، يَجِدُ لِآخِرِهِ طَعْمًا كَمَا يَجِدُ لِأَوَّلِهِ، ثُمَّ يَأْتِيهِمْ طَائِرٌ جَنَاحَاهُ مِنْ يَاقُوتَتَيْنِ حَمْرَاوَيْنِ وَمِنْقَارُهُ مِنْ ذَهَبٍ، لَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ جَنَاحٍ، فَيُنَادِي بِصَوْتٍ لَذِيذٍ لَمْ يَسْمَعِ السَّامِعُونَ بِمِثْلِهِ؛ مَرْحَبًا بِأَهْلِ عَرَفَةَ! وَيَسْقُطُ ذٰلِكَ الطَّيْرُ فِي صَفْحَةِ الرَّجُلِ مِنْهُمْ، فَيَخْرُجُ مِنْ تَحْتِ كُلِّ جَنَاحٍ مِنْ أَجْنِحَتِهِ سَبْعُونَ لَوْنًا مِنَ الطَّعَامِ فَيَأْكُلُ مِنْهَا، وَيَنْتَفِضُ فَيَطِيرُ فَإِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ أَضَاءَ لَهُ بِكُلِّ حَرْفٍ فِي الْقُرْآنِ نُورٌ حَتّٰى يَرَى الطَّائِفِينَ حَوْلَ الْبَيْتِ، وَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، ثُمَّ يَقُولُ عِنْدَ ذٰلِكَ،؛ رَبِّ أَقِمِ السَّاعَةَ، رَبِّ أَقِمِ السَّاعَةَ، مِمَّا يَرٰى مِنَ الثَّوَابِ وَالْكَرَامَةِ.»

"Her kim Arefe günü öğlenle ikindi arasında dört rekat kılar ve her rekatta bir Fâtiha, elli Kul huvellâhu ehad okursa, bu kişiye bir milyon hasene (sevap) **yazılır. Kur'ân-ı Kerîm'deki her harfe mukābil cennette bir derecesi yükseltilir ki, her iki derece arası beş yüz senelik mesafedir.**

Allâh-u Te'âlâ Kur'ân-ı Kerîm'deki her harfe mukabil yetmiş huriyle evlendirir; her huriyle birlikte inciden ve yakuttan yapılma yetmiş bin sofra vardır ki, her sofranın üzerinde yeşil kuş etlerinden yetmiş bin çeşit vardır. Yemeklerin serinliği karın serinliği, tadı balın tadı, kokusu da misk kokusudur. O yemeklere ne ateş ne de demir (tencere) **değmemiştir.** (Yiyen kişi) **son yediği yemeğin tadını ilk yediğinde hissettiği lezzet kadar hissedecektir.**

Sonra onlara (bu namazı kılan kullara cennette) **iki kanadı kırmızı yakuttan ve gagası altından olup yetmiş bin kanadı bulunan büyü bir kuş gelir de işitenlerin mislini duymadığı derecede zevk veren bir sesle: 'Arefe ehline** (o mübarek günü ibadetle ve bu namazla geçirerek onun ehli olmayı hak etmiş kişilere) **merhaba!' diye nida eder ve böylece o kuş o** (namazı kıla)**nlardan her bir adamın** (yemek) **çanağının içine düşer de, kanatlarından her bir kanadın altından yetmiş çeşit yemek çıkar. Sonra o kuş silkelenip uçar.**

(Bu namazı dünyadayken kılmış olan kul) **kabrine konulduğu zaman Kur'ân-ı Kerîm'de bulunan her harfe mukabil kendisi için bir nur parlar ki** (o nurun kuvveti sayesinde) **Kâbe'nin etrafında tavaf edenleri bile görür.**

Ve neticede kendisine cennet kapılarından bir kapı açılır. İşte tam o anda, gördüğü sevap ve ikram(lara bir an evvel kavuşma arzusun)**dan dolayı: 'Yâ Rabbi! Kıyameti çabuk kopar! Ey Rabbim! Kıyameti kâim eyle' demeye başlar."** *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/60)*

3) **Ali ibni Ebî Tâlib** ve **Abdullâh ibni Mes'ûd** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَعَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَلَّى يَوْمَ عَرَفَةَ رَكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فِي كُلِّ مَرَّةٍ يَبْدَأُ بِبِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، وَيَخْتِمُهَا بِآمِينَ، ثُمَّ يَقْرَأُ ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ﴾ مِائَةَ مَرَّةٍ، يَبْدَأُ فِي كُلِّ مَرَّةٍ بِبِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ إِلَّا قَالَ اللهُ تَعَالَى: اِشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ ذُنُوبَهُ.»

"Her kim Arefe günü iki rekat kılar, her rekatta her birinin başında besmele çekip sonunda 'Âmîn' diyerek üç Fâtiha okur, sonra üç kere Kâfirûn Sûresi okur, sonra da her birinin başında besmele çekerek yüz kere İhlâs Sûresi okursa mutlaka Allâh-u Te'âlâ: 'Şahid olun ki Ben bu kulumun bütün günahlarını bağışladım' buyurur." *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/60; el-İthâf, 5/207)*

KURBAN BAYRAMI GECESİ NAMAZI

(3 ekim cumayı 4 ekim cumartesiye bağlayan gece)

Rivayet olunduğuna göre bu mübarek gecede iki rekat kılınır. Her rekatta on beş Fâtiha, on beş İhlâs, on beş Felak ve on beş Nâs Sûresi okunur, selamdan sonra üç kere Âyete'l-Kürsî okunup on beş defa istiğfar edilir. Sonra kişi dünya ve âhiret hayırlarından dilediği şeyleri ister(se dualarn kabulu kesin olan bayram gecesinde mutlaka hayırlı muratlarını elde eder). *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/79)*

KURBAN BAYRAMI GÜNÜ NAMAZLARI

(4 ekim cumartesi günü)

1) Rivayet olunduğu vechile; bayram namazından ve hutbesinden sonra) bir selamla dört rekat namaz kılıp, birinci rekatta E'lâ (Sebbihisme Rabbike) Sûresi, ikinci rekatta Şems Sûresi, üçüncü rekatta Duhâ Sûresi, dördüncü rekatta ise İhlas Sûresi okuyanın **Allâh-u Te'âlâ** elli senelik günahını mahveder. *(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:63)*

2) Rivayet edildiği üzere; bayram namazından sonra evine girince iki rekat namaz kılar, her rekatta Fâtiha'dan sonra üç kere Kevser Sûresi okur, böyle yapan fakir bir kimse ise kurban kesmiş sevabı kazanır, yok eğer zengin ise o zaman kurban keser ve akabinde:

«إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ، اَللّٰهُمَّ هٰذَا فِدَائِي لَحْمُهَا بِلَحْمِي وَدَمُهَا بِدَمِي وَعَظْمُهَا بِعَظْمِي إِلٰهِي تَقَبَّلْ مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَ مِنْ خَلِيلِكَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.»

"Şüphesiz namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allâh'a âittir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum. Ben Müslümanların ilkiyim. Ey Allâh! Bu benim (cehennemden kurtuluş) **fidyemdir, eti etime, kanı kanıma, kemiği kemiğime karşı gelsin. İlâhî! Dostun İbrâhîm** *(Aleyhisselâm)***dan** (kurbanını) **kabul ettiğin gibi benden de kabul eyle"** diye dua eder. *(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:63-64)*

ZÜLHICCENİN İLK DOKUZ GÜNÜNÜN ORUCU

(25 eylül perşembe - 3 ekim cuma)

Ebû Hureyre *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ أَيَّامٍ أَحَبُّ إِلَى اللهِ أَنْ يُتَعَبَّدَ لَهُ فِيهَا مِنْ عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ، يَعْدِلُ صِيَامُ كُلِّ يَوْمٍ مِنْهَا بِصِيَامِ سَنَةٍ وَقِيَامُ كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْهَا بِقِيَامِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ.»

"Zülhıccenin (ilk) **onundan ziyade Allâh hiçbir günde kendisine ibadet olunmasını sevmez. Onlardan her bir günün orucu, bir senenin orucuna, her bir gecenin kıyâmı da, kadir gecesinin kıyâmına** (ihyâsına) **denktir."** *(Tirmizî, Savm:52, no:758, 3/131)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan gelen bir rivayete göre: **"Zülhıccenin her bir gün orucuna karşı, yüz köle âzâdı, yüz deve kurbanı ve Allâh yolunda cihada yüz at bağışı sevabı vardır."** *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/39)*

Hafsa *(Radıyallâhu Anhâ)* vâlidemizin şöyle söylediği rivayet edilmiştir: **"Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* **dört şeyi hiç terk etmezdi; zülhıccenin ilk on gününün orucu, Âşûrâ orucu, her aydan üç gün orucu ve sabahın iki rekat sünneti."** *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/39)*

Câbir *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ أَيَّامَ الْعَشْرِ كَتَبَ اللهُ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ صَوْمَ سَنَةٍ.»

"Zülhıccenin on gününü oruçla geçirene Allâh-u Te'âlâ her bir gün karşılığında bir sene oruç yazar." *(Ali el-Muttakî, Kenzü'l-ummâl, no:24265; İbni Adiyy, el-Kâmil, 6/472)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edildiğine göre: **"Bu on günden bir gün dahi oruç tutan kişi, sanki geri kalan senenin tümünde Allâh-u Te'âlâ'ya ibadet etmiş gibi olur."** *(Geylânî, el-Ğunye, 2/40)*

Süfyân-ı Sevrî *(Radıyallâhu Anh)* bu on gecelerde kabristanı ziyaret etmişti. Bir adamın kabrinde nur parladığını görünce onun ne amel işleyerek bunu kazandığını düşünürken kendisine: "Ey **Süfyan**! Bu on günlerin orucuna devam et ki sana da böyle nur verilsin" diye yüksek sesle nida edildi. *(Hobevî, Dürretü'l-Vâ'izîn, sh:263)*

TERVİYE GÜNÜ ORUCU (2 ekim perşembe)

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «صَوْمُ يَوْمِ التَّرْوِيَةِ كَفَّارَةُ سَنَةٍ وَصَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ كَفَّارَةُ سَنَتَيْنِ.»

"Terviye (zülhıccenin sekizinci) **gününün orucu bir seneye, Arefe gününün orucu ise iki seneye** (onlarda işlenilen günahlara) **keffârettir."** *(Ebu'ş-Şeyh, İbni Neccâr, Nebhânî, el-Fethu'l-Kebîr, no:7294)*

Hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ صَامَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ أَعْطَاهُ اللهُ ثَوَابَ أَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى بَلَائِهِ.»

"Her kim terviye günü oruç tutarsa Allâh-u Te'âlâ ona Eyyûb *(Aleyhisselâm)***ın belasına karşı sabretmesinin sevabını verir."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/152)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan gelen bir rivayete göre: **"Terviye günü orucuna karşı bin köle âzâdı, bin deve kurbanı ve Allâh yolunda cihada bin at bağışı sevabı vardır."** *(el-Geylânî, el-Ğunye, 2/39)*

AREFE GÜNÜ ORUCU (3 ekim cuma)

Arefe günü zülhıccenin dokuzuncu günüdür. Bu günde oruç tutmak müstehaptır. **Ebû Katâde** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in:

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ يُكَفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ وَالْبَاقِيَةَ.»

'Arefe günü orucu geçen seneye de, gelecek seneye de keffârettir' buyurduğunu işittim." *(Müslim, Sıyâm:36, no:2804, 3/167)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كُلُّ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ الْعَشْرِ يَعْدِلُ صَوْمُهُ سَنَةً، وَعَرَفَةَ سَنَتَيْنِ، وَعَاشُورَاءَ سَنَةً.»

"(Zülhıccenin) **on gün**(ün)**den her birinin orucu bir senelik oruca denktir. Arefe gününün orucu iki seneye, Âşûrâ gününün orucu ise bir seneye denktir."** *(İsbahânî, et-Terğîb, no:369, 1/246)*

Ebu'd-Derdâ *(Radıyallâhu Anh)*ın şöyle dediği rivayet olunmuştur:

رُوِيَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: «عَلَيْكُمْ بِصَوْمِ أَيَّامِ الْعَشْرِ، وَإِكْثَارِ الدُّعَاءِ وَالْاِسْتِغْفَارِ وَالصَّدَقَةِ فِيهَا، فَإِنِّي سَمِعْتُ نَبِيَّكُمْ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اَلْوَيْلُ لِمَنْ حُرِمَ خَيْرَ أَيَّامِ الْعَشْرِ، عَلَيْكُمْ بِصَوْمِ التَّاسِعِ خَاصَّةً، فَإِنَّ فِيهِ مِنَ الْخَيْرَاتِ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُحْصِيَهَا الْعَادُّونَ.»

"On günlerde oruca devam edin. Duayı, istiğfar ve sadakayı çok yapın, zira ben Peygamberiniz *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i: **'On günlerin hayrından mahrum olanların vay haline. Özellikle dokuzuncu gün**(ü olan Arefe günün)**ün orucunu bırakmayın, zira şüphesiz onda sayma bilenlerin sayıp bitiremeyceği kadar hayırlar vardır'** buyururken işittim." *(Ebu'l-Leys es-Semerkandî, Tenbîhü'l-ğâfilîn, no:470, sh:327)*

Ebû Hureyre *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ كَتَبَ اللهُ لَهُ بِعَدَدِ مَنْ صَامَ ذٰلِكَ الْيَوْمَ، وَبِعَدَدِ مَنْ لَمْ يَصُمْهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ثَوَابًا، وَيَتْبَعُهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ إِلَى الْمَوْقِفِ، وَعِنْدَ نَصْبِ الْمِيزَانِ مِنَ الْمَوْقِفِ إِلَى الصِّرَاطِ، وَمِنَ الصِّرَاطِ إِلَى الْجَنَّةِ، وَيُبَشِّرُونَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا مَرْكُوبُهُ بِبِشَارَةٍ جَدِيدَةٍ.»

"Her kim Arefe günü oruç tutarsa Allâh-u Te'âlâ ona Müslümanlardan o gün oruç tutanların adedince ve tutmayanların sayısınca sevap yazar. (Kabrinden kalkarken) **mahşere kadar, mahşerde mizanların konulduğu yerden Sırat'a kadar, Sırat'dan da Cennet'e kadar yetmiş bin melek ona eşlik eder ve onlar bineğinin attığı her adımda onu yeni bir müjde ile tebşîr ederler."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/152)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)* şöyle anlatmıştır: "Bir kere **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ فِي الْجَنَّةِ قُصُورًا مِنْ دُرٍّ وَيَاقُوتٍ وَزَبَرْجَدٍ وَذَهَبٍ وَفِضَّةٍ»، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ! لِمَنْ هِيَ؟ قَالَ: «لِمَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ يَا عَائِشَةُ! مَنْ أَصْبَحَ صَائِمًا يَوْمَ عَرَفَةَ فَتَحَ اللهُ عَلَيْهِ ثَلَاثِينَ بَابًا مِنَ الْخَيْرِ وَأَغْلَقَ عِنْهُ ثَلَاثِينَ بَابًا مِنَ الشَّرِّ، فَإِذَا أَفْطَرَ وَشَرِبَ الْمَاءَ، اِسْتَغْفَرَ لَهُ كُلُّ عِرْقٍ فِي جِسْمِهِ.»

'Şüphesiz cennette inci, yakut, zebercet, altın ve gümüşten yapılma köşkler vardır' buyurdu. O zaman ben: 'Yâ **Rasûellâh**! Onlar kimin içindir?' diye sorunca: **'Arefe gününü oruçlu geçirenler içindir. Ey Âişe! Her kim Arefe günü oruca niyet etmiş olarak sabahlarsa Allâh-u Te'âlâ ona otuz tane hayır kapısı açar, otuz tane şer kapısını ona kitler. Bu kişi oruç açarken su içtiği zaman cisminde bulunan her damar onun** (bağışlanması) **için istiğfar eder'** buyurdular." *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/153)*

Hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَرَفَةَ أَعْطَاهُ اللهُ ثَوَابًا مِثْلَ ثَوَابِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ.»

"Her kim arefe günü oruç tutarsa Allâh-u Te'âlâ ona Îsâ *(Aleyhisselâm)***ın sevabı gibi sevap ihsan eder."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/152)*

Ümmü Seleme *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: نِعْمَ الْيَوْمُ يَوْمُ عَرَفَةَ؛ يَوْمُ خَيْرٍ وَبَرَكَةٍ وَيَوْمُ رَحْمَةٍ وَمَغْفِرَةٍ، فَمَنْ صَامَهُ جَعَلَ اللهُ لَهُ نَصِيبًا فِي ثَوَابِ مَنْ حَضَرَ الْمَوْقِفَ وَبَاعَدَهُ اللهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا.»

"Arefe günü ne güzel bir gündür; hayır ve bereket günüdür, rahmet ve mağfiret günüdür. Her kim o gün oruç tutarsa Allâh-u Te'âlâ ona Arafat'ta bulunanların sevabından bir nasib verir ve Allâh-u Te'âlâ onu cehennemden yetmiş sene uzak eder." *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/153)*

Arefe günü orucunun müstehap olduğunu beyan eden bu mealde birçok hadîs-i şerîf vârid olmuştur. Orucu müstehap olan birçok gün varsa da bugünün diğer günlerden üstünlüğü vardır. Nitekim **Âişe** *(Radıyallâhu Anhâ)* şöyle demiştir:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ: «مَا مِنَ السَّنَةِ يَوْمٌ أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ أَصُومَهُ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ.»

"Sene içinde Arefe gününden ziyade oruçlu geçirmek istediğim hiçbir gün yoktur." *(İbni Ebî Şeybe, el-Musannef, no:9809, 3/96)*

Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfe göre: **"Arefe gününün orucuna karşı, iki bin köle âzâdı, iki bin deve kurbanı ve Allâh yolunda cihada iki bin at bağışı sevabı vardır, ayrıca bir önceki ve bir sonraki senenin** (tüm ibadetlerinin) **ecri** (kadar sevap) **vardır."** *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/39)*

İmran ibni Süleyman *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "**İbni Ömer** *(Radıyallâhu Anhümâ)*ya Arefe gününün orucundan sorduğumda, o bana: 'Ramazandan sonra oruç tutulan günlerin en faziletlisidir' diye cevap verdi." *(İbni Ebî Sağar, el-Meşyeha, sh:154)*

Bu anlatılanlar hac vazifesinde olmayanlar içindir. Hac vazifesini yapanlar, Arefe günü oruç tutmaları halinde Arafat'ta vakfe ve dua gibi amellerden zayıf düşecek olurlarsa oruç tutmazlar, tutarlarsa mekruh olur. Nitekim **Ikrime** *(Radıyallâhu Anh)*dan nakledilen:

عَنْ عِكْرِمَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي بَيْتِهِ فَحَدَّثَنَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ بِعَرَفَةَ.»

"Bir kere biz **Ebû Hureyre**'nin evinde otururken bize **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in Arefe günü Arafat'ta oruç tutmayı yasakladığını haber verdi" *(Ebû Dâvûd, Savm:64, no:2442, 2/301)* şeklindeki rivayet bu kişiler hakkındadır. Lâkin zayıf düşmezlerse iki ibadet arasını cemetmek gibi bir fazilete nâil olacakları için oruç tutabilirler.

Fakat şunu da belirtelim ki bir insan Arafat vakfesinde olmasa bile, Arefe günü oruç tutması halinde o günün namaz ve dualarından zayıf düşeceğini biliyorsa duaya kuvvet niyetiyle oruç tutmasa, bu niyetinden dolayı orucun sevabından mahrum olmaz.

Nitekim **Süfyân-ı Sevrî** ve **Urve** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayete göre **Atâ** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "Her kim duaya kuvvet bulabilmek için Arefe günü oruç tutmazsa, o kişiye oruçlunun ecrinin bir misli ihsan edilir." *(Taberî, Tehzîbü'l-âsâr, 1/202; Abdürrezzâk, el-Musannef, 4/284; Fethu'l-Bârî, 4/280)*

ZÜLHİCCENİN ON GÜNÜNÜN ZİKİR VE DUALARI

(25 eylül perşembe - 4 ekim cumartesi)

Ebû Mûsâ Eş'arî *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet olunduğuna göre: "(Hac Sûresi'nin 28. âyet-i kerîmesinde **Allâh-u Te'âlâ**'nın kendilerinde zikredilmesi emir buyrulan) Eyyâm-ı mâlûmât (bilinen günler) kurban bayramı günü hâriç zülhıcce ayının ilk dokuz günüdür ve bugünlerde yapılan dua asla geri çevrilmez." *(İbni Receb, Letâifü'l-me'ârif, sh:472; İbni Nâsiriddîn ed-Dimeşkî, Fazlu 'aşri zilhıcce, sh:24)*

Hâfız Dimeşkî *(Rahimehullâh)*ın beyanı vechile; bugünlerde duanın reddedilmemesinin en önemli sebebi içlerinde dünya günlerinin en faziletlisi olduğu rivayet edilen Arefe gününün bulunmasıdır. Nitekim **İbni Hibbân** *(Radıyallâhu Anh)* ***"Sahîh"***inde **Câbir** *(Radıyallâhu Anh)*dan naklen bu konuda bir hadîs-i şerîf tahric etmiştir. *(el-İhsân, no:3853; Ebû Ya'lâ, no:2090)*

1) **İbni Abbâs** *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا مِنْ أَيَّامٍ أَفْضَلُ عِنْدَ اللهِ وَلَا الْعَمَلُ فِيهِنَّ أَحَبُّ إِلَى اللهِ مِنْ هٰذِهِ الْأَيَّامِ الْعَشْرِ، فَأَكْثِرُوا فِيهِنَّ مِنَ التَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ وَذِكْرِ اللهِ، فَإِنَّهَا أَيَّامُ التَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ وَذِكْرِ اللهِ، وَإِنَّ صِيَامَ يَوْمٍ مِنْهَا يَعْدِلُ بِصِيَامِ سَنَةٍ، وَالْعَمَلَ فِيهِنَّ يُضَاعَفُ سَبْعَ مِائَةِ ضِعْفٍ.»

"Allâh-u Te'âlâ indinde bu (zülhıccenin ilk) **on gün**(ün)**den daha üstün bir gün yoktur ve hiçbir günde işlenen amel, şu on gündeki kadar Allâh-u Te'âlâ'ya sevimli** (O'nun rızasını celbedici) **değildir.**

O günlerde tehlîl ('Lâ ilâhe illallâh' zikrin)**i, tekbîr** ('Allâh-u Ekber' demey)**i ve Allâh-u Te'âlâ'nın zikrini çokça yapın. Çünkü o günler; tehlîl, tekbîr ve zikir günleridir. Elbette ki o günlerden bir günün orucu bir senelik oruca denktir. O günlerdeki** (sâir) **ameller de yedi yüz kat katlanır."** *(Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, no:3481, Fezâilü'l-evkāt, no:172, İbnü'l-Cevzî, Müsîru'l-'azmi's-sâkin, 1/232)*

Aynı kaynaklarda bu hadîs-i şerîfin akabinde **Sa'îd ibni Cübeyr** *(Radıyallâhu Anh)*ın, bu on günler başladığında bütün vakitlerini ibadet etmeye ayırdığı ve kimsenin güç getiremeyeceği kadar fazla amel ettiği zikredilmektedir. Bu hadîs-i şeriften anlaşıldığı üzere bugünlerde çokça yapmamız emredilen en büyük zikir "Lâ ilâhe illâllâh ve Allâh-u ekber" zikirleridir.

2) Haberde rivayet edildiğine göre:

وَفِي الْخَبَرِ: «إِنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: يَا رَبِّ! دَعَوْتُ فَلَمْ تُجِبْ دَعْوَتِي، فَعَلِّمْنِي شَيْئًا أَدْعُوكَ بِهِ، فَأَوْحَى اللهُ تَعَالَى إِلَيْهِ: يَا مُوسَى! إِذَا دَخَلَ أَيَّامُ الْعَشْرِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ قُلْ: لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ، أَقْضِ حَاجَتَكَ، قَالَ: يَا رَبِّ! كُلُّ عِبَادِكَ يَقُولُهَا، قَالَ: يَا مُوسَى! مَنْ قَالَ: لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ، فِي هٰذِهِ الْأَيَّامِ مَرَّةً، لَوْ وُضِعَتِ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرَضُونَ السَّبْعُ فِي كِفَّةِ الْمِيزَانِ، وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ فِي الْكِفَّةِ الْأُخْرَى لَثَقُلَتْ وَرَجُحَتْ هٰذِهِ الْمَقَالَةُ عَلَيْهِنَّ جَمِيعًا.»

"Şüphesiz **Mûsâ** *(Aleyhisselâm)*: 'Yâ **Rabb**i! Dua ettim, duamı kabul etmedin. Öyleyse bana bir şey öğret de onunla Sana dua edeyim' dedi.

Allâh-u Te'âlâ da ona: **'Ey Mûsâ! Zülhicce'nin on günü girdiği zaman: 'Lâ ilâhe illâllâh' de ki, Ben de senin isteğini yerine getireyim'** buyurdu.

Mûsâ *(Aleyhisselâm)*: 'Yâ **Rabbi**! (Zaten) bütün kulların bunu söylüyor (ben bana özel bir zikir istiyorum)' dedi. **Allâh-u Te'âlâ: 'Ey Mûsâ! Her kim bu on günde bir kere** (bile)**: 'Lâ ilâhe illâllâh' derse, yedi kat gökler ve yedi kat yerler mîzanın bir kefesine, 'Lâ ilâhe illâllâh'** (kelime-i tayyibesi de) **diğer kefesine konacak olsa, elbette bu söz onların hepsinden ağır ve hepsine baskın gelir'** buyurdu." *(Osmân el-Hobevî, Dürretü'n-nâsihîn, sh:262; Hâkim, el-Müstedrek, no:1936, 1/710)*

3) Bu günlerde **Îsâ** *(Aleyhisselâm)*a **Cibril** *(Aleyhisselâm)* tarafından hediye getirilen beş dua vardır ki bunların her biri yüzer kere okunulacaktır. Bu kelimelerin sevapları milyon hasenelere tekâbul edip milyon günahı sildirmeye ve cennette on bin derece kazandırmaya yeterli olacak, sahibini bu zikirleri yaptığı gün dünya ehli içerisindeki en ibadetli kişi olma vasfına mâlik kılacak, yetmiş bin meleği semâdan indirip kendisine dua yaptıracak, en mühimmi de **Allâh-u Te'âlâ**'nın kendisine rahmetle nazar etmesine ve artık bir daha bedbahtlık yüzü görmemesine mazhar kılacak niteliktedir.

Yerimiz yeterli gelmediğinden bu beş zikrin her birinin Arapça metinlerini, Türkçe manalarını ve ayrı ayrı Fazîletlerini okuyup amel etmeniz için sizleri 17. risalemiz olan ***"Kurban Risalesi"***nin 148-152 sayfalarına havale ediyoruz.

4) **İmâm-ı Nâfi'** *(Rahimehullâh)*ın nakline göre **İbni Ömer** *(Radıyallâhu Anhümâ)* on günlerin tamamında oturduğu yattığı her yerde tekbîr getirirdi. **Atâ ibni Ebî Rabâh** *(Radıyallâhu Anh)* da bu on günde yollarda ve pazarlarda sürekli tekbîr getirirdi.

Câfer ibni Süleyman *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "(Tâbi'înin ulularından olan) **Sâbit el-Bünânî** *(Radıyallâhu Anh)*ın bu on günlerde zikir ve ilim meclislerinde sohbet aralarında sözünü keserek tekbîr getirdiğine ve: 'Bu günler zikir günleridir, geçmiş büyükler böyle yaparlardı' dediğine şahit oldum. Ayrıca **Mâlik ibni Dînar** *(Rahimehullâh)*ın da böyle yaptığını gördüm."

Fakih **Ebu'l-Leys** *(Rahimehullâh)* şöyle demiştir. Bu günlerde kişi tekbirleri sessizce içinden getirse daha efdal olur. Lakin şeriatı açığa çıkarmak ve insanlara zikri hatırlatmak niyetiyle yüksek sesle tekbîr getirirse bunda bir mahzur yoktur nitekim bu konuda da bir rivayet vârid olmuştur. *(Ebu'l-Leys es-Semerkandî, Tenbîhu'l-ğâfilîn, no:471, sh:328)*

AREFE GECESİNİN DUALARI (2 ekim perşembeyi, 3 ekime bağlayan gece)

İbni Mes'ûd *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَالَ هٰؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ لَيْلَةَ عَرَفَةَ أَلْفَ مَرَّةٍ لَمْ يَسْأَلِ اللهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ، لَيْسَ فِيهِ إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةُ رَحِمٍ؛ سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْأَرْضِ مَوْطِئُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْبَحْرِ سَبِيلُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْجَنَّةِ رَحْمَتُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي النَّارِ سُلْطَانُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْهَوَاءِ رَحْمَتُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي وَضَعَ الْأَرْضَ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي لَا مَنْجَا مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ.»

"Her kim Arefe gecesi şu kelimeleri bin kere söylerse içinde bir günah veya akrabayla ilişkiyi kesme mâhiyetinde bir istek bulunmaması şartıyla o kişi Allâh-u Te'âlâ'dan ne isterse, mutlaka onu kendisine verir. (O kelimeler de şunlardır:)

«سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْأَرْضِ مَوْطِئُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْبَحْرِ سَبِيلُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْجَنَّةِ رَحْمَتُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي النَّارِ سُلْطَانُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْهَوَاءِ رَحْمَتُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي فِي الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي وَضَعَ الْأَرْضَ، سُبْحَانَ اللهِ الَّذِي لَا مَنْجَا مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ»

"Arş'ı semâda olan Allâh'ı tesbîh ederim. Kudreti(nin eserleri) **yerde olan Allâh'ı tesbîh ederim. Denizde yolu olan Allâh'ı tesbîh ederim. Rahmeti cennette olan Allâh'ı tesbîh ederim. Kahir saltanatı** (ezici gücü) **ateşte olan Allâh'ı tesbîh ederim.**

Rahmeti (yağmuru ve rızkı) **havada olan Allâh'ı tesbîh ederim. Hükmü** (ölüm fermanı) **kabirlerde** (açığa çıkmış) **olan Allâh'ı tesbîh ederim. Semâyı** (direksiz) **yükseltmiş olan Allâh'ı tesbîh ederim. Yeri döşemiş olan Allâh'ı tesbîh ederim. Kendisinden kurtuluş** (için kaçış) **yine ancak Kendisine olan Allâh'ı tesbîh ederim."** *(İbni Ebî Şeybe, el-Musannef, no:30442, 15/386 -Avvame Tahkîki;- Buhârî, et-Târîhu'l-kebîr, 7/300; Ebû Ya'lâ, el-Müsned, no:3564, 3576; Taberânî, el-Kebîr, no:10554, 10/227)*

AREFE (3 ekim cuma) GÜNÜNÜN ZİKİR VE DUALARI

1) Arefe Sabahı (3 ekim cuma) Sabah Namazından Sonra Başlayıp Bayramın Son Günü (7 ekim salı) İkindi Namazından Sonra Bitecek Teşrîk Tekbirleri

Teşrîk tekbiri, kurban bayramı günlerinde farz namazlardan sonra getirilen tekbirlerdir. Kurban bayramının ilk gününe "Yevm-i nahr", diğer üç gününe ise "Eyyâmü't-teşrîk (teşrîk günleri)" denir. Bayramdan bir gün önceki güne de "Arefe günü" denir.

Arefe günü sabah namazından itibaren bayramın dördüncü gününün ikindi namazına kadar, yirmi üç farz namazının arkasından birer defa:

«اَللهُ أَكْبَرُ اَللهُ أَكْبَرُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ اَللهُ أَكْبَرُ وَلِلهِ الْحَمْدُ.»

"Allâh en büyüktür, Allâh en yücedir. Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh her şeyden daha büyüktür. (O) **Allâh en büyüktür. Bütün hamdler Allâh'a mahsustur"** diye tekbîr getirilir ki, buna "Teşrîk tekbiri" denir.

Teşrîk tekbirlerinin başlangıcı **İbrâhîm** *(Aleyhisselâm)*ın oğlu **İsmâ'il** *(Aleyhisselâm)*ı kurban etme olayına kadar uzanır. **İbrâhîm** *(Aleyhisselâm)* gördüğü sahih rüya üzerine oğlunu **Allâh-u Te'âlâ** yolunda kurban etmeye karar verir. Kurban hazırlıkları sırasında **Cebrâîl** *(Aleyhisselâm)* gökten buna bedel olarak bir koç getirir. Dünya semasına ulaştığında **Cebrâîl** *(Aleyhisselâm)*: "Allâh-u ekber Allâh-u ekber" diyerek tekbîr getirir. **İbrâhîm** *(Aleyhisselâm)* bu sesi işitince başını gökyüzüne çevirir ve onun bir koçla geldiğini görünce: "Lâ ilâhe illâllâhu vallâhu ekber" diye cevap verir.

Bu tekbîr ve tevhîd kelimelerini işiten ve kurban edilmeyi bekleyen **İsmâ'îl** *(Aleyhisselâm)* da: "Allâh-u ekber ve lillâhi'l-hamd" der. Böylece kıyamet gününe kadar sürecek büyük bir sünnet başlatılmış olur *(el-Mevsılî, el-İhtiyâr li ta'lîli'l-Muhtâr, 1/87-88)*

İmâm-ı Âzam *(Rahimehullâh)*a göre; bu tekbirler arefe sabahından başlayıp, bayramın birinci günü ikindiden sonra biter ki, buna göre sekiz vakit okunur.

Tekbirlerin yirmi üç vakit okunması ise **İmâm-ı Ebû Yûsuf** ile **İmâm-ı Muhammed** *(Rahimehumellâh)*a göredir. Fetva da buna göre verilmiştir.

Teşrîk tekbirleri birçok fakîhe göre vaciptir. Bazılarına göre ise sünnettir. **İmâm-ı Ebû Yûsuf** ile **İmâm-ı Muhammed** *(Rahimehumellâh)*a göre farz namazları kılmakla yükümlü olanlara bu tekbirler vaciptir. Bir hadîs-i şerifte şöyle vârit olmuştur:

قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَكْثِرُوا مِنَ التَّكْبِيرِ لَيْلَةَ عِيدِ النَّحْرِ إِلَى آخِرِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ خَلْفَ كُلِّ الصَّلَاةِ ثَلَاثًا، فَإِنَّهُ يَهْدِمُ الذُّنُوبَ هَدْمًا.»

"Kurban bayramı gecesinden itibaren teşrik (bayram) **günlerinin sonuna kadar namazların ardından 3 kere tekbîr getirin, zira o günahları tamamen göçük altında bırakır."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/154)*

Tekbîr getirmek 3 kere en azından: «اَللهُ أَكْبَرُ» "Allâh-u ekber (Allâh-u Te'âlâ her şeyden yücedir)" demek sûretiyle olur. Ama **Yezîd ibni Ebî Ziyad** *(Radıyallâhu Anh)*ın nakline göre; **Sa'îd ibni Cübeyr, Abdurrahmân Ebî Leylâ** ve diğer fakihler *(Rahimehumüllâh)* bayram ve teşrik günlerinde:

«اَللهُ أَكْبَرُ، اَللهُ أَكْبَرُ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ، اَللهُ أَكْبَرُ وَلِلهِ الْحَمْدُ.»

"Allâh-u Te'âlâ her şeyden yücedir. Allâh-u Te'âlâ her şeyden büyüktür. Allâh-u Te'âlâ'dan başka hiçbir ilah yoktur ve Allâh-u Te'âlâ her şeyden yücedir. (Yine) **Allâh-u Te'âlâ her şeyden yücedir. Hamd de Allâh-u Te'âlâ içindir diyerek tekbîr getirirlerdi."** *(Ebu'l-Leys es-Semerkandî, Tenbîhu'l-ğâfilîn, no:471, sh:328)*

Hanefî mezhebine göre tekbîr sîğasında tercih edilen lafız budur. Ayrıca **İmâm-ı Şâfi'î** *(Rahimehullâh)*ın beyanına göre sadece üçer kere tekbîr getirmekle yetinilmemeli, bununla beraber şu dua da okunmalıdır:

«اَللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ، صَدَقَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ.»

"Allâh-u Te'âlâ her şeyden büyüktür ve yücedir. Allâh-u Te'âlâ'ya çokça hamdolsun. Sabah ve akşam Allâh-u Te'âlâ'yı tesbîh ederiz. Allâh-u Te'âlâ'dan başka hiçbir ilah yoktur. Kâfirler hoşlanmasa da, ibadeti sadece O'na tahsis ediciler olarak yalnız O'na ibadet ederiz. Bir olan Allâh-u Te'âlâ'dan başka hiçbir ilah yoktur. (Peygamberine) **verdiği** (yardım) **söz**(ün)**de sâdık olmuştur, kuluna yardım etmiştir ve yalnız Kendi kudreti ile düşman birliklerini perişan etmiştir. Allâh'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allâh her şeyden büyüktür."** *(Nevevî, el-Ezkâr, no:522, sh:199)*

Arefe günü dua yapmak **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in sünnetlerindendir. Nitekim **İbni Abbâs** *(Radıyallâhu Anhümâ)*:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: «رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو بِعَرَفَةَ، يَدَاهُ إِلَى صَدْرِهِ كَاسْتِطْعَامِ الْمِسْكِينِ.»

"Ben **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*i yemek dilenen fakirler gibi ellerini göğsüne doğru tutarak Arafat'ta dua yaparken gördüm" demiştir. *(Taberânî, el-Mu'cemü'l-Evsat, no:2892, 3/189)*

Arefe günü yapılan dua reddedilmez. Nitekim hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا كَانَ يَوْمُ عَرَفَةَ نَشَرَ اللهُ رَحْمَتَهُ فَلَيْسَ مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرُ عِتْقًا مِنْهُ، وَمَنْ سَأَلَ اللهَ تَعَالَى فِي يَوْمِ عَرَفَةَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ قَضَاهَا لَهُ.»

"Arefe günü olduğu zaman Allâh-u Te'âlâ rahmetini yayar, bu nedenle o günden çok (cehennemden) **âzâd hiçbir günde yoktur. Her kim Arefe günü Allâh-u Te'âlâ'dan dünya ve âhiret istekleriyle alakalı bir hâcetini dilerse kendisi için o isteğini yerine getirir."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/152)*

2) Arefe günü yapılacak duaların en faziletlisi **Tirmizî** *(Rahimehullâh)*ın **Amr ibni Şu'ayb**'ın, babası vasıtasıyla dedesinden (Abdullâh ibni Amr ibni Âs'dan) *(Radıyallâhu Anhüm)* rivayet ettikleri:

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ وَخَيْرُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي: لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"Duaların en hayırlısı Arefe günü yapılan duâdır. (O gün) **benim ve benden önceki peygamberlerin söylediklerinin en hayırlısı ise:**

«لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

'Allâh'tan başka hiçbir ilah yoktur, O tektir, ortağı yoktur. Mülk yalnız O'nundur. Hamd yalnız O'na mahsustur ve O her şeye Kâdir'dir' (sözüdür)**"** *(Tirmizî, De'avât:123, no:3585, 5/572; Beyhakî, Ma'rifetü's-süneni ve'l-âsâr, 8/289)* hadîs-i şerîfinde geçen duâdır.

3) **Tirmizî** *(Rahimehullâh)*ın ***"Sünen"***inin "Dualar" bölümünde, Arafat dualarından olarak **Ali** *(Radıyallâhu Anh)*dan nakledilen şu dua da yer alır:

«اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي نَقُولُ وَخَيْرًا مِمَّا نَقُولُ: اَللّٰهُمَّ لَكَ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي وَإِلَيْكَ مَآبِي وَلَكَ رَبِّي تُرَاثِي، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَوَسْوَسَةِ الصَّدْرِ وَشَتَاتِ الْأَمْرِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَجِيءُ بِهِ الرِّيحُ.»

"Ey Allâh! Diyebildiklerimiz kadar ve diyebildiklerimizden çok daha hayırlı olan bütün hamdler yalnız Sana mahsustur. Ey Allâh! Namazım, ibâdetlerim, hayatım ve ölümüm yalnız Senin içindir. Dönüşüm yalnız Sana'dır, (öldüğümde) **bütün bıraktıklarım ancak Sana âittir. Ey Allâh! Kabir azâbından, gönül vesvesesinden ve işlerin dağınıklığından Sana sığınırım. Ey Allâh! Rüzgarın getirdiği şeylerin** (mikropların ve bulaşıcı hastalıkların) **şerrinden Sana sığınırım."** *(Tirmizî, De'avât:88, no:3520, 5/537)*

4) **Câbir ibni Abdillâh** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfe göre, Arafat vakfesinde kıbleye dönen, sonra yüz kere:

«لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

"**Allâh**'tan başka hiçbir ilah yoktur, O tektir, ortağı yoktur. Mülk yalnız O'nundur. Hamd sadece O'na mahsustur. Diriltir ve öldürür. O her şeye Kādir'dir" diyen, daha sonra yüz kere:

﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۞ اَللهُ الصَّمَدُ ۞ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۞ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

"(Habîbim!) **De ki: 'O** (bana vasıflarını sorduğunuz Rabbim), **Allâh'tır;** (O, hiçbir yönden ikincisi olma ihtimali bulunmayan ve hiçbir vasfında hiçbir varlıkla ortaklığı olmayan bir) **Ehad'dir.**

Ancak Allâh (her şey Kendisine muhtaç olan, Kendisi ise hiç bir şeye ihtiyaç duymayan bir) **Samed'dir. O doğurmamıştır ve doğrulmamıştır. Hiçbir kimse O'na** (hiçbir yönden benzer, eş, eşit ve) **denk de olmamıştır"** meâlindeki İhlâs Sûresi'ni okuyan, daha sonra yüz kere:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَعَلَيْنَا مَعَهُمْ.»

"Ey **Allâh! İbrâhîm**'e ve **İbrâhîm**'in âline salât ettiğin gibi, **Muhammed**'e ve **Muhammed**'in âline de (öylece) salât eyle. Zira Sen hamde (övgüye) layık olansın ve pek ulusun. Onlarla beraber bize de salât (rahmet) eyle" duasını okuyan kulunu **Allâh-u Te'âlâ** affeder, melekleri buna şâhit tutar, duâlarını kabul eder, vakfede bulunan herkes hakkında şefaat edecek olsa bile, **Allâh-u Te'âlâ** onun şefaatini (hepsi hakkında) kabul eder. *(Beyhakî, Şu'abu'l-îmân, no:4074, 3/463)*

5) Abdülkādir-i Geylânî *(Kuddise Sirruhû)*nun **Ali ibni Ebî Tâlib** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet ettiği bir hadîs-i şerîfe göre bu dualara ilaveten en başta 3 kere Lebbeyk duası, tevhîd zikrinde «بِيَدِهِ الْخَيْرُ» "Bi yedihi'l-hayr" ziyadesi ve tevhîd zikrinden sonra 100 kere:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، أَشْهَدُ أَنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَأَنَّ اللهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا.»

"O çok yüce ve pek büyük **Allâh-u Te'âlâ**'nın yardımı olmadan hiçbir günahtan dönüş, hiçbir ibadete de kuvvet yoktur. Elbette **Allâh-u Te'âlâ**'nın her şeye kādir olduğuna ve hiç şüphesiz yine **Allâh-u Te'âlâ**'nın her şeyi ilmiyle kuşattığına şahitlik ederim" zikri vardır.

Yine böylece İhlâs Sûresi'nden önce 1 kere: «أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.»

"(Allâh'ın rahmetinden) kovulmuş şeytanın şerrinden **Allâh-u Te'âlâ**'ya sığınırım" der.

Sonra 3 kere: «إِنَّ اللهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.» "Elbette hakkıyla işiten ve ziyade bilen ancak **Allâh-u Te'âlâ**'dır" zikri okunup, sonra da her bir keresinde besmeleyle başlayıp "Âmîn"le bitirmek sûretiyle 3 kere Fâtiha Sûresi okunur. İlerisinde fark yoktur.

Bu duaları yaptıktan sonra dilediği istekte bulunabilir. Bunu yapan kişi hakkında **Allâh-u Te'âlâ**:

فَيَقُولُ اللهُ تَعَالَى: «انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي تَوَجَّهَ بَيْتِي وَكَبَّرَنِي وَلَبَّانِي وَسَبَّحَنِي وَحَمِدَنِي وَهَلَّلَنِي، وَقَرَأَ بِأَحَبِّ السُّوَرِ إِلَيَّ، وَصَلَّى عَلَى رَسُولِي، أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ قَبِلْتُ عَمَلَهُ، وَأَوْجَبْتُ لَهُ أَجْرَهُ، وَغَفَرْتُ لَهُ ذَنْبَهُ، وَشَفَّعْتُهُ فِيمَنْ سَأَلَنِي.»

"Bakın kulum nasıl da Benim beytime yöneldi, Bana tekbîr ve telbiyede bulundu, Beni tesbîh etti, Bana hamd etti, Benim tevhîdimi zikretti, en sevdiğim sûreyi okudu ve Rasûlüme salevât getirdi. Sizi şahit tutuyorum ki gerçekten Ben onun bu amelini kabul ettim, ecrini (sevap almasını) **kesinleştirdim, günahlarını bağışladım ve** (bağışlamamı) **istediği kimseler hakkında onu aracılığı makbul bir şefaatçi kıldım"** buyurur. *(el-Geylânî, el-Ğunye, 2/63; el-İthâf, 4/376)*

6) İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayete göre **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in Arafat'ta okuduğu dualardan biri de şu duadır:

«اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ تَرٰى مَكَانِي وَتَسْمَعُ كَلَامِي وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَتِي وَلَا يَخْفٰى عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِي، أَنَا الْبَائِسُ الْفَقِيرُ الْمُسْتَغِيثُ الْمُسْتَجِيرُ الْوَجِلُ الْمُشْفِقُ الْمُقِرُّ الْمُعْتَرِفُ بِذُنُوبِهِ، أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمَسَاكِينِ وَأَبْتَهِلُ إِلَيْكَ ابْتِهَالَ الْمُذْنِبِ الذَّلِيلِ وَأَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَائِفِ الْمَضْرُورِ، مَنْ خَضَعَتْ لَكَ رَقَبَتُهُ وَفَاضَتْ لَكَ عَيْنَاهُ وَنَحَلَ لَكَ جَسَدُهُ وَرَغِمَ أَنْفُهُ، اَللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي بِدُعَائِكَ شَقِيًّا وَكُنْ بِي رَؤُوفًا رَحِيمًا يَا خَيْرَ الْمَسْؤُولِينَ وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ.»

"Ey Allah! Sen benim yerimi görmektesin, sözümü işitmektesin, gizlimi açığımı bilmektesin, işlerimden hiçbir şey Sana gizli değildir. Ben, durumu kötü olan, muhtaç durumda kalan, yardım dilenen, sığınak arayan, korkak ve ürkek bir halde günahlarını ikrar ve itiraf eden biriyim. Dilencilerin isteyişi gibi Sana yalvarıyorum, zelil ve günahkâr birinin yönelişiyle Sana yöneliyorum.

Zarara uğramış, korku içinde kalmış, boynu Sana karşı bükülmüş, gözleri Senin için dolmuş, bedeni Senin için zayıflamış ve burnu (secdeye vararak) **toprağa bulanmış birinin yalvarışıyla Sana dua ediyorum. Ey Allâh! Ey istenilenlerin en hayırlısı! Ey verenlerin en hayırlısı! Sen beni Sana yalvarıp da mahrum olan biri yapma, Sen bana karşı çok esirgeyici ve acıyıcı ol."** *(Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, no:11405, 11/174)*

7) İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَجْتَمِعُ الْبَرِّيُّ وَالْبَحْرِيُّ، يَعْنِي إِلْيَاسَ وَالْخَضِرَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ كُلَّ عَامٍ بِمَكَّةَ.»

"Karalı ve denizli yani İlyas ve Hızır *(Aleyhimmesselâm)* **her sene Mekke'de bir araya gelir."** *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/63)*

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)* şöyle demiştir: "Bize ulaşan rivayete göre onlardan her biri (ihramdan çıkmak üzere bayram sabahı) birbirinin başını traş ederler ve o zaman her biri diğerine şu zikirleri yapmasını tenbihler:

«بِسْمِ اللهِ مَا شَاءَ اللهُ، لَا يَأْتِي بِالْخَيْرِ إِلَّا اللهُ، بِسْمِ اللهِ مَا شَاءَ اللهُ، لَا يَصْرِفُ السُّوءَ غَيْرُ اللهِ، بِسْمِ اللهِ مَا شَاءَ اللهُ، وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللهِ، بِسْمِ اللهِ مَا شَاءَ اللهُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ.»

"Allâh'ın adıyla! Allâh ne dilerse o olur. Hayırları Allâh'tan başkası getiremez. Allâh'ın adıyla! Allâh ne dilerse o olur. Kötülükleri Allâh'tan başkası götüremez! Allâh'ın adıyla! Allâh ne dilerse o olur. Sizde bulunan her nimet Allâh'tandır! Allâh'ın adıyla! Allâh ne dilerse o olur. Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur."

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)* bunları dedikten sonra **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَالَهَا كُلَّ يَوْمٍ أَمِنَ مِنَ الْغَرَقِ وَالْحَرْقِ وَالسَّرَقِ، وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ يَكْرَهُهُ حَتَّى يُمْسِيَ، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُمْسِي كَانَ فِي حِرْزِ اللهِ حَتَّى يُصْبِحَ.»

"Her kim her gün bu duayı okursa, akşama kadar boğulmaktan, yangından, birşeyi çalınmaktan ve istemediği herşeyden emin olur. Akşamladığı vakit bunları söyleyen de sabaha varıncaya kadar Allâh'ın koruması içerisinde kalır." *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/63-64)*

Ali *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edildiğine göre Arefe günü **Cibrîl, Mikâîl, İsrâfîl** ve **Hızır** *(Aleyhimüsselâm)*ın ikindi vaktindeki duası:

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «يَجْتَمِعُ فِي كُلِّ يَوْمِ عَرَفَةَ بِعَرَفَاتٍ جِبْرِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَإِسْرَافِيلُ وَالْخَضِرُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَيَقُولُ جِبْرِيلُ: مَا شَاءَ اللهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ، وَيَرُدُّ عَلَيْهِ مِيكَائِيلُ فَيَقُولُ: مَا شَاءَ اللهُ كُلُّ الْعِزَّةِ مِنَ اللهِ، فَيَرُدُّ عَلَيْهِ إِسْرَافِيلُ فَيَقُولُ: مَا شَاءَ اللهُ اَلْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدِ اللهِ، فَيَرُدُّ عَلَيْهِ الْخَضِرُ فَيَقُولُ: مَا شَاءَ اللهُ لَا يَدْفَعُ السُّوءَ إِلَّا اللهُ، ثُمَّ يَتَفَرَّقُونَ فَلَا يَجْتَمِعُونَ إِلَى قَابِلٍ مِنْ ذٰلِكَ الْيَوْمِ.»

"Her Arefe günü Arafat'ta **Cibrîl, Mikâîl, İsrâfîl** ve **Hızır** *(Aleyhimüsselâm)* bir araya gelirler. **Cibril** *(Aleyhisselâm)*: '**Allâh** ne dilerse o olur. **Allâh**'ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur' der. **Mikâil** *(Aleyhisselâm)* ona cevap vermek üzere: '**Allâh** ne dilerse o olur. İzzetin tamamı **Allâh**'tandır' der. **İsrâfîl** *(Aleyhisselâm)* ona karşılık olarak: '**Allâh** ne dilerse o olur. Bütün hayırlar **Allâh**'ın (kudret) elindedir' der. **Hızır** *(Aleyhisselâm)* ona mukabele etmek üzere: '**Allâh** ne dilerse o olur. Kötülüğü **Allâh**'tan başka kimse savuşturamaz' der. Sonra dağılırlar ve bir dahaki sene o güne kadar biraraya gelmezler." *(Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/64)*

Her birinin söylediği zikirlerin mecmûu (toplamı) şöyledir:

«مَا شَاءَ اللهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ، مَا شَاءَ اللهُ كُلُّ الْعِزَّةِ مِنَ اللهِ، مَا شَاءَ اللهُ اَلْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدِ اللهِ، مَا شَاءَ اللهُ لَا يَدْفَعُ السُّوءَ إِلَّا اللهُ.»

8) Muhammed ibni Mervân *(Radıyallâhu Anh)*dan nakledildiğine göre **Ali** *(Radıyallâhu Anh)* şöyle demiştir: "Yol imkanı bulduğum sürece, ben bu Arafat vakfesini asla terketmeyeceğim. **Allâh-u Te'âlâ**'nın mutlaka şu dünyada her gün ateşten âzâd ettiği kimseler vardır ama Arefe gününden daha ziyade boyunların âzâd edildiği hiçbir gün yoktur. O halde sen o gün:

«اَللّٰهُمَّ أَعْتِقْ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَأَوْسِعْ لِي مِنَ الرِّزْقِ الْحَلَالِ، وَاصْرِفْ عَنِّي فَسَقَةَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ.»

'Ey **Allâh**! Boynumu cehennemden âzâd eyle, benim için helal rızkı geniş eyle, cinlerin ve insanların fâsıklarını benden defeyle' demeyi çok yap. Zira bugün benim yaptığım duların geneli bundan ibarettir." *(İbnü'l-Cevzî, Müsîru'l-'azmi's-sâkin, 1/255; İbni Nâsiruddîn ed-Dimeşkî, Fazlu 'aşri zilhıcce, sh:43)*

9) **Abdullâh ibni'l-Hâris** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayete göre **İbni Ömer** *(Radıyallâhu Anhümâ)* Arafat'ta yüksek sesle şu duayı okurdu:

«لَا إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا بِالْهُدٰى، وَزَيِّنَّا بِالتَّقْوٰى، وَاغْفِرْ لَنَا فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولٰى، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ رِزْقِكَ وَعَطَائِكَ رِزْقًا طَيِّبًا مُبَارَكًا، اَللّٰهُمَّ أَمَرْتَ بِالدُّعَاءِ وَقَضَيْتَ عَلٰى نَفْسِكَ بِالْإِجَابَةِ، وَأَنْتَ لَا تُخْلِفُ وَعْدَكَ وَلَا تُكْذِبُ عَهْدَكَ، اَللّٰهُمَّ مَا أَحْبَبْتَ مِنْ خَيْرٍ فَحَبِّبْهُ إِلَيْنَا وَيَسِّرْهُ لَنَا، وَمَا كَرِهْتَ مِنْ شَرٍّ فَكَرِّهْهُ إِلَيْنَا وَجَنِّبْنَاهُ، وَلَا تَنْزِعْ مِنَّا الْإِسْلَامَ بَعْدَ إِذْ أَعْطَيْتَهُ لَنَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

"Allâh'dan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'na aittir. Hamd O'na mahsustur. O her şeye hakkıyla gücü yetendir. Ey Allâh! Bizi hidayete ulaştır, bizi takva ile süsle, dünyada da âhirette de bizi bağışla.

Ey Allâh! Ben Senin rızkından ve bahşişinden, tertemiz ve mübarek bir rızık istiyorum. Ey Allâh! Sen duayı emrettin, kabul edeceğine dair kendi Zâtına hükmettin. Sen vaadini bozmazsın ve sözünü yalan çıkarmazsın.

Ey Allâh! Hangi hayırları sevdiysen onları bize de sevdir ve (onlara ulaşmamızı) **kolay eyle, hangi şerleri çirkin gördüysen onları bize de çirkin göster ve bizi onlardan uzaklaştır. Ey acıyanların en merhametlisi! Bize İslam'ı verdikten sonra İslam'ı bizden söküp alma."** *(Taberânî, Fazlu 'aşri zilhıcce, no:55, sh:58; ed-Du'â, no:878, 2/1208)*

10) Vakfe saatinde (Arefe günü ikindiden sonra) özellikle şu dua okunur ki bu duanın içerisinde âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerden derlenme birçok mühim dua mevcuttur:

«اَللهُ أَكْبَرُ اَللهُ أَكْبَرُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ اَللهُ أَكْبَرُ وَلِلهِ الْحَمْدُ، لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ، وَالْحَمْدُ لِلهِ الَّذِي هَدَانَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللهُ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى آلِ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى آلِ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ، رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ، رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ، رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ

أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا، رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ، رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا وَلِسَانًا صَادِقًا وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَالْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرَكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ، اَللّٰهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ النِّفَاقِ وَعَمَلِي مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِي مِنَ الْكَذِبِ وَبَصَرِي مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ، اَللّٰهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتَكَ وَمِنَ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا وَمَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوَّتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَرْحَمُنَا، اَللّٰهُمَّ سَلِّمْنَا وَسَلِّمْ دِينَنَا وَلَا تَسْلُبْ وَقْتَ النَّزْعِ إِيمَانَنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَرْحَمُنَا وَارْزُقْنَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِي سَمْعِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا وَفِي قَلْبِي نُورًا، اَللّٰهُمَّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ وَسْوَاسِ الصُّدُورِ وَتَشَتُّتِ الْأُمُورِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي اللَّيْلِ وَشَرِّ مَا يَلِجُ فِي النَّهَارِ وَشَرِّ مَا تَهُبُّ بِهِ الرِّيَاحُ وَشَرِّ بَوَائِقِ الدَّهْرِ، رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدَيْنَا وَذُرِّيَّتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَأَهْلِينَا وَالْحَاضِرِينَ وَالْغَائِبِينَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.»

"Allâh en büyüktür. Allâh en yücedir. Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Allâh en büyüktür. Allâh en uludur. Bütün hamdler O'nun içindir.

Ey Allâh! Davetine sözümle ve özümle geldim, emrin başüstüne. Buyur Allâhım buyur. Senin hiçbir ortağın yoktur. Emrin başüstüne. Hamd Sana mahsustur, bütün nimetler Sendendir. Mülk de Sana mahsustur, Senin ortağın yoktur.

Allâh'dan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir, O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'na aittir. Hamd O'na mahsustur. Diriltir ve öldürür. Tüm hayırlar O'nun (kudret) **elindedir ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir. Dönüş ancak O'nadır.**

Bütün hamdler, bizi işte bu (nimet yurduna girme vesilesi olan ima)**na hidayet etmiş olan O** (yüce) **Allâh'a aittir. Allâh bizi** (İslâm'a) **hidayet etmeseydi, biz** (kendiliğimizden) **asla hidayet bulamazdık.**

Ey Allâh! Efendimiz İbrâhîm'e ve Efendimiz İbrâhîm'in âline salât ettiğin gibi Efendimiz Muhammed'e ve Efendimiz Muhammed'in âline de salât eyle. Şüphesiz ki Sen hamd olunmaya layıksın ve çok ulusun. Ey Allâh! Efendimiz İbrâhîm'e ve Efendimiz İbrâhîm'in bereket verdiğin gibi Efendimiz Muhammed'e ve Efendimiz Muhammed'in âline de bereket ver. Şüphesiz ki Sen hamd olunmaya layıksın ve çok ulusun.

Ey Rabbimiz! (Bu amelimizi) **bizden kabul buyur, şüphesiz** (dualarımızı hakkıyla işiten) **Semî' de,** (niyetlerimizi tam manasıyla bilen) **Alîm de Sensin ancak Sen. Sen bize hac ibadetlerimizi tarif et ve** (vazifelerimizi icra ederken yapmış olduğumuz eksiklikleri affedip) **tevbemizi kabul et. Şüphesiz** (tevbeleri çokça kabul eden) **Tevvâb da,** (inananları çokça esirgeyen) **Rahîm de Sensin ancak Sen.**

Ey Rabbimiz! Bizi (muhkem ve müteşâbih âyetlerin tümüne inanmaya) **hidayet buyurduktan sonra**(kalplerini râzı olmadığın yorumlara kaydırdığın kimselere yaptığın gibi, bizim) **kalplerimizi** (de müteşâbihleri araştırmaya meylettirerek haktan) **kaydırma ve bize tarafından bir rahmet bahşet** (ki, hakta sebata muvaffak olalım ve günahlarımızdan kurtulalım)**! Şüphesiz ki** (karşılık beklemeden bolca bağış yapan) **Vehhâb Sensin, ancak Sen.**

Ey Rabbimiz! Bizim için günahlarımızı ve (kulluk) **işimizdeki** (haddi aşmamızı ve) **israfımızı bağışla,** (er meydanında) **ayaklarımızı iyice sabit kıl ve o kâfirler toplumuna karşı bize yardım et.**

Ey Rabbimiz! Şüphesiz biz: 'Rabbinize inanın' diye imana çağıran (Muhammed *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* ve Kur'ân gibi) **yüce bir münâdî duyduk da** (ona) **hemen inandık. Rabbimiz! Öyleyse bizim için** (büyük) **günahlarımızı bağışla,** (küçük günahlarımızı vesâir) **kötü işlerimizi de bizden ört ve bizi**(m canlarımızı) **iyi kullarla birlikte** (peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salihler zümresine dâhil olarak) **vefat ettir.**

Ey Rabbimiz! Peygamberlerinle birlikte bize vaad etmiş olduğun şeyi (sevap ve nusreti) **ver bize! Kıyamet gününde de rezil etme bizi. Şüphesiz ki Sen** (müminlere sevap vermek ve dualarını kabul etmek hususunda kendilerine vermiş olduğun) **sözü bozmazsın.**

Ey Allah! Ben Senden din işinde sebat, doğru yolda azimlilik isterim. Ben Senden selim bir kalp ve doğru bir lisan isterim. Ben Senden bildiğin bütün hayırları isterim, bildiğin tüm şerlerden Sana sığınırım, bildiğin bütün günahlarımdan Senden mağfiret dilerim zira tüm gaybları hakkıyla bilen ancak Sensin.

Ey Allâh! Sıkıntıdan, üzüntüden, güçsüzlükten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, bunamaktan, günahtan ve borçtan Sana sığınırım. Kabir azabından, kabrin sıkıntısından, ateşin sıkıntısından, cehennem azabından, zenginlik fitnesinin şerrinden, hayatın ve ölümün fitne ve kargaşalarının şerrinden Sana sığınırım.

Ey Allâh! Nimetinin elden çıkmasından, afiyetinin (belaya) **dönüşmesinden, azabının ansızın gelmesinden ve gazabını çekecek tüm şeylerden Sana sığınırım, zora düşüren beladan, bedbahtlığın bana ulaşmasından, kötü kaza**(yazı)**dan ve düşmanlarımın sevinmesinden Sana sığınırım.**

Ey Allâh! Gazabından rızana, azabından affına sığınırım, Senden Sana sığınırım. Sana karşı övgüyü sayıp bitiremem. (Sen bizim övgülerimize muhtaç değilsin ve bizim medhiyelerimiz Seni hakkıyla tavsif edemez.) **Sen Kendini övdüğün gibisin. Ey Allâh! Kalbimi nifaktan, amelimi riyadan, dilimi yalandan, gözümü hâin bakıştan tertemiz eyle, şüphesiz ki gözlerin hâin bakışını da kalplerin gizlediği düşünceleri de ancak Sen bilebilirsin.**

Ey Allâh! Sen bize günahlarınla aramıza girecek kadar Kendi korkundan, cennetine ulaştıracak kadar Kendine itaatten ve dünya musibetlerini bize kolaylaştıracak kadar da yakînî imandan nasip bölüştür.

Sen bizi yaşattığın sürece kulaklarımızla, gözlerimizle ve kuvvetlerimizle bizi faydalandır. Onları (uzuvlarımızı) **bize vâris**(lerimizin ardımızda kaldığı gibi ardımıza dek kalıcı) **eyle** (ölünceye kadar bizi onlardan mahrum eyleme).

Bize zulmedenlerden intikamımızı al, bize düşmanlık edenlere karşı bize yardım eyle. En büyük derdimizi de ilmimizin ulaştığı noktayı da sadece dünya eyleme, Senden korkmayan ve bize acımayan kimseleri bize musallat eyleme.

Ey Allâh! Bize selamet (belalardan kurtuluş) **ihsan eyle, dinimizi** (her türlü imansızlık tehlikesinden) **sâlim eyle, ruhumuzun çıkma vaktinde imanımızı elimizden selb eyleme. Bize dünya ve âhiretin tüm hayırlarını nasib eyle, şüphesiz Sen herşeye hakkıyla gücü yetensin.**

Allâh'dan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'na aittir. Hamd O'na mahsustur. Diriltir ve öldürür. Tüm hayırlar O'nun (kudret) **elindedir ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir.**

Ey Allâh! Kulağıma nur ver, gözüme nur ver, kalbime nur ver. Ey Allâh! Göğsümü geniş eyle, işimi kolay eyle. Gönüllerin vesvesesinden, işlerin dağınıklığından ve kabir azabından Sana sığınırım. Ey Allâh! Gece içerisine giren şeylerin şerrinden, gündüz içerisine giren şeylerin şerrinden, rüzgarların esip getirdiği şeylerin şerrinden ve zamanın helak edici musibetlerinin şerrinden Sana sığınırım.

Ey Rabbimiz! Bize dünyada da (nimet, âfiyet, yeterli ve helâl rızık, sâliha bir eş, hayırlı evlat, sağlıklı yaşam, düşmanlara karşı zafer, Kur'ân anlayışı, iyilerle beraberlik, insanlar tarafından güzel övgülere mazhar olmak, ilim ve ibadet gibi) **güzel şeyler ver, âhirette de** (kabirden müjdeyle kalkmak, kötü muhasebeden kurtuluş, mahşerin şiddetlerinden selâmet, cennete azapsız giriş ve Allâh-u Te'âlâ'nın cemâlini görme lezzeti gibi) **güzel şeyler ver ve bizi** (afv-u mağfiret buyurarak) **o** (cehennem) **ateşin**(in) **azabından** (ve o azâba götürecek günahlardan) **koru.**

Ey acıyanların en merhametlisi! Sen bizi de anne babalarımızı da, zürriyetlerimizi de, kardeşlerimizi de, eşlerimizi de, bütün Müslümanlardan yanımızda olanları da, uzakta olanları da rahmetinle mağfiret eyle. Allâh-u Te'âlâ Efendimiz Muhammed'e ve Ehl-i Beyt'ine ve tüm sahabesine salât eylesin. Âlemlerin Rabbi olan Allâh'a hamd olsun."

Bayram Gününün Zikirleri

Enes *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: «مَنْ قَالَ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنَ الْعِيدَيْنِ؛ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَرْبَعَمِائَةِ مَرَّةٍ قَبْلَ صَلَاةِ الْعِيدِ، زَوَّجَهُ اللهُ أَرْبَعَمِائَةِ حَوْرَاءَ، وَكَأَنَّمَا أَعْتَقَ أَرْبَعَمِائَةِ رَقَبَةٍ، وَوَكَّلَ اللهُ بِهِ مَلَائِكَةً يَبْنُونَ لَهُ الْمَدَائِنَ وَيَغْرِسُونَ لَهُ الْأَشْجَارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»

"Her kim iki bayramın her birinde bayram namazından önce dört yüz kere:

«لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

'Allâh'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O tektir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'na aittir. Hamd O'na mahsustur. Diriltir ve öldürür. Kendisi ise hiç ölmeyecek diridir. Tüm hayırlar O'nun (kudret) **elindedir ve O her şeye hakkıyla gücü yetendir' derse Allâh-u Te'âlâ onu dört yüz huri ile evlendirir, dört yüz köle âzâd etmiş gibi olur, Allâh-u Te'âlâ bu kişi için kıyamet günü şehirler bina etmek ve ağaçlar dikmek üzere melekler görevlendirir."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/162)*

Hadîs-i şerîfte şöyle vârid olmuştur:

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ، يَوْمَ الْعِيدِ ثَلَاثَمِائَةِ مَرَّةٍ وَأَهْدَاهَا لِأَمْوَاتِ الْمُسْلِمِينَ، دَخَلَ فِي كُلِّ قَبْرٍ أَلْفُ نُورٍ وَيَجْعَلُ اللهُ فِي قَبْرِهِ إِذَا مَاتَ أَلْفَ نُورٍ.»

"Her kim bayram günü üç yüz kere:

«سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ»

'Allâh'ı hamdiyle tesbîh ederim' der de sevabını Müslümanların ölmüşlerine hediye ederse (bunun sevabından) **her kabre bin nur girer, bu kişi öldüğü zaman da Allâh-u Te'âlâ onun kabrine bin nur girdirir."** *(Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/155)*

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ VE YETMİŞ DÖRDÜNCÜ İSM-İ ŞERÎFLER «اَلْأَوَّلُ» VE «اَلْآخِرُ» İSM-İ ŞERÎFLERİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-'Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve **Yûsuf-u Nebhânî** *(Rahimehumüllâh)*ın beyanları vechile; «اَلْأَوَّلُ» ism-i şerîfi "Varlığının başlangıcı olmayan" manasında, «اَلْآخِرُ» ism-i şerîfi ise "Varlığının sonu olmayan" anlamındadır.

Evvel olan Zât'ın öncesinde hiçbir varlık yoktur, Zâtından dolayı vücudu vâcip (varlığını kabullenmek zorunlu) olan mutlak varlıktır. Hiçbir mekan O'nu kuşatamaz ve O'nun üzerine hiçbir zaman da geçmez. O, varlığının başlangıcı olmayıp ezelî olan yegâne varlıktır.

Âhir olan Zât'ın ise ilmi her şeyi kuşatmıştır, bütün mahlukat yok olduktan sonra da var olacak tek varlıktır ki, Kendisi bu hususu:

﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

"O'nun Zât'ı dışında her şey helâk olucudur (zira O'ndan başka varlığı Kendinden olan hiçbir şey bulunmayıp, her şeyin varlığı O'na dayandığından, her an her şey yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu için, O'nun dışındakiler yok hükmündedir). (Her konuda geçerli olan karar ve) **hüküm de ancak O'na âittir. Siz** (ölümünüzün ardından diriltilerek) **ancak O'na döndürüleceksiniz"** *(Kasas Sûresi:88'den)* âyet-i kerîmesiyle ifade buyurmaktadır.

Bazı ulemâya göre el-Evvel "Varlığının başlatıcısı olmayan" demek olup el-Âhir de "Varlığına son verecek biri bulunmayan" demektir.

Bu ism-i şerîflerin anlamı hakkında **Halîmî** *(Rahimehullâh)* şöyle demiştir: "Evvel (ilk), öncesi olmayan, Âhir (son) ise sonrası olmayandır. Çünkü 'Önce' ve 'Sonra' tabirleri birer sonu ifade eder. 'Önce' tabiri varlığın başlangıçtan önceki yokluğu, 'Sonra' tabiri ise başlangıçtan sonraki sonu ifade eder. Eğer bir varlığın başlangıcı ve sonu olmazsa, o mevcudun öncesi de sonrası da olmaz. İşte **Allâh-u Te'âlâ** öncesi ve sonrası olmayan tek varlıktır. Diğer bütün varlıkların ise öncesi ve sonrası vardır."

Fahrüddin Râzî *(Rahimehullâh)* ise bu ism-i şerîflerin birkaç anlamı olduğunu söyleyerek bunları şöyle sıralamıştır:

1) **Allâh-u Te'âlâ** başlangıcı olmayan Evvel, sonu olmayan Âhir'dir.

2) O her şeyden önceki Evvel'dir, her şeyden sonraki Âhir'dir.

3) O var etme ve yaratmada Evvel, hidayete ve başarıya erdirmede Âhir'dir.

4) O kalplerdekini bilen Evvel, ayıp ve kusurları örten Âhir'dir.

5) O kimseye ihtiyacı olmayan Evvel, gecikmesi olmayan Âhir'dir.

Âlimler bu ism-i şerîfler hakkında şunları söylemiştir: "Bu ism-i şerîfler ilim ve marifetin temel direğidir. Bu yüzden kul, bütün gücü ve anlayışı ile bu ism-i şerîfleri tanımaya çalışmalıdır. Şu bilinmelidir ki, her şeyin bir başlangıcı ve sonu olduğu gibi insanın da bir başlangıcı ve sonu vardır.

Allâh-u Te'âlâ'nın Evvel oluşu, Kendisinin dışındaki her şeyin evveliyatından önce olmasıdır. O'nun Âhir oluşu ise Kendisinden başka her şeyin son bulmasından sonra da var olmaya devam etmesidir. Demek ki **Allâh-u Te'âlâ**'nın Evvel oluşu, O'nun her şeyden önce var olduğunu, Âhir oluşu ise her şeyden sonra O'nun var olacağını ve varlığını devam ettireceğini ifade etmektedir."

Bu ism-i şerîfler Kur'ân-ı Kerîm'de şu şekilde zikredilmektedir:

﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

"(Başlangıcı olmayan ve her şeyden önce olan) **Evvel de,** (her şeyin helâkinden sonra bâkî kalacak) **Âhir de,** (eserleriyle gün gibi âşikâr olan) **Zâhir de,** (Zât'ıyla gizli olan ve duyularla idrak edilemeyen), **Bâtın da ancak O'dur. O her şeyi** (hakkıyla bilen bir) **Alîm'dir."** *(Hadîd Sûresi:3)*

Ayrıca bu ism-i şerîfler hadîs-i şerîflerde de zikredilmektedir. Nitekim **Ebû Hureyre** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivayet edildiğine göre, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* yatağına sokulduğu zaman şöyle derdi:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ: «اَللّٰهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَرَبَّ الْأَرْضِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى وَمُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ؛ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ، اَللّٰهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اِقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ.»

"Ey göklerin Rabbi, yerlerin Rabbi, o büyük Arş'ın Rabbi, bizim Rabbimiz ve her şeyin Rabbi! Tane ve çekirdeği patlatarak bitiren, Tevrat, İncîl ve Furkān'ı indiren Allâh! Perçeminden Senin tuttuğun her şerlinin şerrinden Sana sığınırım.

Ey Allâh! Evvel Sensin; Senden evvel hiç bir şey yoktur. Âhir Sensin; Senden sonra da bir şey yoktur. (Âyetleriyle âşikâr olan) **Zâhir Sensin; Senin** (âşikârlığının) **fevkinde** (zâhir olan) **hiçbir şey yoktur.** (Hiç bir şey Senin kadar belirgin olamaz, çünkü en kuvvetli deliller Senin varlığına ve birliğine delâlet etmektedir.) (Zât'ıyla gizli olan) **Bâtın Sensin; Senin dışında** (Senin kadar gizli olan) **hiçbir şey yoktur. Sen bize borcumuzu ödettir ve bizi fakirlikten** (kurtararak) **zengin kıl."** *(Müslim, Zikir:17, 61, 4/2084; Ebû Dâvûd, Edeb:107, 5051, 2/732; Tirmizî, De'avât:19, 3400, 5/472; İbni Mâce, Du'â:2, 3831, 2/1259; Azîmâbâdî, Avnü'l-Ma'bûd, no:5051, 13/267)*

Ümmü Seleme *(Radıyallâhu Anhâ)* ise şöyle anlatmıştır:

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو بِهٰؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: «اَللّٰهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا شَيْءَ قَبْلَكَ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَا شَيْءَ بَعْدَكَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ نَاصِيَتُهَا بِيَدِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْإِثْمِ وَالْكَسَلِ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْغِنَى، وَمِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ، اَللّٰهُمَّ نَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، اَللّٰهُمَّ بَعِّدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطِيئَتِي كَمَا بَعَّدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ.»

"**Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

«اَللّٰهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا شَيْءَ قَبْلَكَ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَا شَيْءَ بَعْدَكَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ نَاصِيَتُهَا بِيَدِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْإِثْمِ وَالْكَسَلِ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْغِنَى، وَمِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ، اَللّٰهُمَّ نَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، اَللّٰهُمَّ بَعِّدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطِيئَتِي كَمَا بَعَّدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ»

'Ey Allâh! Sen Evvel'sin, Senden önce hiçbir şey yoktur. Sen Âhir'sin, Senden sonra hiçbir şey yoktur. Perçemi Senin (kudret) **elinde olan bütün canlıların şerrinden Sana sığınırım. Günahtan, tembellikten, kabir azâbından, zenginliğin** (günaha ve) **fitne**(ye düşürme)**sinden ve kabrin fitnesinden** (sorgu-sualine cevap verememekten) **Sana sığınırım. Günah işlemekten ve borçlanmaktan Sana sığınırım.**

Ey Allâh! Beyaz elbiseyi kirlerden temizlediğin gibi, benim kalbimi de hatalardan temizle. Ey Allâh! Doğuyla batının arasını uzak ettiğin gibi, benimle günahımın arasını da öyle uzak öyle (ki artık günah işlemeyeyim)' sözleriyle (Allâh-u Te'âlâ'ya) dua ederdi." *(Hâkim, el-Müstedrek, no:1922, 1/705)*

Bu ism-i şerîfleri bilmenin faydaları hakkında şunlar söylenebilir:

1) **Allâh-u Te'âlâ**'nın Evvel olduğunu bilmek, sadece sebeplere bakmaktan, bunlar üzerinde durup düşünmekten veya sebep-sonuç ilişkisine bağlı kalmaktan kurtulmamızı ve daha geniş düşünmemizi sağlar. O'nun mutlak lütfuna, ihsânına ve merhametine bakmamıza yardım eder. Hiçbir varlığın herhangi bir katkısı olmadan O'nun bize sayısız nimetler verdiğini düşünmemize yardımcı olur.

O **Allâh-u Te'âlâ** mutlak yokluğun olduğu bir ortamda bütün varlığı ve bizleri yarattı. Bütün varlıklar yok iken, hiçbirinin adı dahi zikredilmez iken, O her şeyi bizim için hazırladı. Bize güç ve kuvvet verdi, varlıklar için sebep-sonuç kanununu ortaya koydu. İşte **Allâh-u Te'âlâ**'nın bu lütuf ve ihsânı her şeyin üstündedir. Sebep-sonuç kanunu da O'nun bize bir lütfudur. O'nun varlığı hiçbir vesileye bağlı değildir.

Allâh-u Te'âlâ'nın Evvel ism-i şerîfini bu şekilde anlayan O'na mutlak manada muhtaç olduğunu bilir ve bütün samimiyetiyle O'na ibadet etmesi gerektiğini daha iyi anlar.

2) **Allâh-u Te'âlâ**'nın Âhir olduğunu bilmek, sebeplere fazla önem vermemeyi, onlara bel bağlayıp güvenmemeyi ve üzerinde fazla durmamayı insana öğretir. Bu sebeplerin sonuçta mutlaka yok olacağını ve son bulacağını, sadece Âhir olan **Allâh-u Te'âlâ**'nın bâkî kalacağını bilmemizi sağlar.

Geçici varlıklara bağlanmak, yokluğa bağlanmaktır. Âhir olan **Allâh-u Te'âlâ**'ya bağlanmak ise kesinlikle yok olmayacak ve ebediyyen var olacak olana bağlanmaktır. Dolayısıyla O'na bağlanan da yok olmayacak ve varlığı bir kesintiye uğramayacaktır. Oysa yok olacak geçici şeylere bağlanmak böyle değildir. Fânî şeylerin yok olmasıyla, onlara bağlananlar da yok olacaklardır.

Allâh-u Te'âlâ'yı bu şekilde tanıyan ve bilen ârif kişi, bütün sebepler yok olduktan sonra sadece **Allâh-u Te'âlâ**'nın bâkî kalacağını, yani hiçbir şey yokken ancak O var olduğu gibi her şey yok olduktan sonra da sadece O'nun varolacağını bilir ve böylece daha ziyade samimiyetle O'na ibadet etmeye çalışarak O'ndan başka hiçbir şeye güvenip bel bağlamaz.

3) Kul bu iki ism-i şerîfin anlamını iyi düşünüp sadece **Allâh-u Te'âlâ**'ya yönelmenin ve O'na dayanıp güvenmenin bir zorunluluk olduğunu anlamalı, O'nun dışındaki her şeyden yüz çevirip daima O'na muhtaç olduğunu unutmamalıdır.

Ayrıca her şeyin O'ndan başladığını ve tekrar O'na döneceğini hatırından çıkarmamalı, hiçbir vesile ve sebep yokken **Allâh-u Te'âlâ**'nın, sırf Kendi lütuf ve ihsânı ile bütün varlıkları yarattığının idrâkinde olmalıdır. Zaten bütün sebep ve vesileler yine O'na gelip dayanacak ve her şey yine O'nda son bulacaktır.

O her şeyin Evvel'i ve Âhir'idir. İnsanın aslı gayesi O'nun rızasını ve hoşnutluğunu kazanmak olmadıkça, mutluluğa kavuşup kurtuluşa erişmesi ve kemâle ulaşması mümkün değildir.

Allâh-u Te'âlâ bütün varlıkların Kendisiyle varolduğu, varolmaya başladığı Evvel'dir. Yine o **Allâh-u Te'âlâ** kulluğun, iradenin ve sevginin gelip son bulduğu Âhir'dir. Bu yüzden **Allâh-u Te'âlâ**'dan başka yönelinecek, ibadet ve kulluk edilecek, tapınılacak bir varlık yoktur. Nasıl ki O, Kendisinden başka hiçbir şey yokken varlıkları yarattıysa, kul da sadece O'nu ilâh kabul ederek yalnızca O'na kulluk etmelidir.

Kulun Bu İsm-i Şerîflerle Tealluku (manalarını bilip, bu ism-i şerîflerin sahibi olan Allâh-u Te'âlâ ile alâka kesbetmesi); her işin başında ve sonunda **Allâh-u Te'âlâ**'ya yönelmesiyle olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîflerle Tehalluku (ahlâklanması); bütün hayır işlerinde en önce davranıp şer işlerden geri kalmasıyla olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîflerin Hakîkatiyle Tehakkuku (hemhal olması) ise; **Allâh-u Te'âlâ**'nın vasıflarını düşünüp kendi vasıflarını gözünden silmesiyle, O'nun varlığının başlangıcı olmadığını idrak edip kendisinin fâni olduğunu anlamasıyla ve O'nun varlığının sonunun olmadığını idrak ederek kendisinin öleceğini bilip ona göre hareket etmesiyle olur.*(İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:109-110; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'ızzi'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:79-80; Mâu'l-'Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiku'l-fetk, sh:339; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:522; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi'u li esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:25-29; 'Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ, sh:198-199; İbni 'Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:307-308)*

«اَلْأَوَّلُ» VE «اَلْآخِرُ» İSM-İ ŞERÎFLERİNİN BAZI HAVÂSSI

1) Kalp dağınıklığı ve huzursuzluğu olan kişi el-Evvel ism-i şerîfini her cuma günü 1000 kere zikretmeye devam ederse, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle bu halinden kurtulur.

2) Sefer (yolculuk hâlin)deyken el-Evvel ism-i şerîfini her gün 68 kere okuyan kişi rahat bir yolculuk geçirerek sağ sâlim evine avdet eder (döner).

3) el-Evvel ism-i şerîfini her sabah 43 defa zikretmeye daim olan kişinin istekleri hâsıl olur.

4) el-Evvel ism-i şerîfini her gün 37 kere okumaya devam edenler, muratlarına nâil olurlar.

5) Bir işe başlarken el-Evvel ism-i şerîfini okuyarak başlayan, o işinde muvaffak olur.

6) el-Âhir ism-i şerîfini çokça zikreden kişinin kalbinde nur zâhir olur (belirir) ve böylece bu fânî dünyaya takılıp kalmaktan kurtularak bâkî âlemin sırlarına gark olur.

7) el-Âhir ism-i şerîfini her gün 100 kere zikreden kişinin kalbi **Allâh-u Te'âlâ**'dan gayrı düşüncelerden arınarak mâsivâdan kurtulur.

8) Her gün yatsı namazından sonra el-Âhir ism-i şerîfini 100 kere okumaya devam eden kişinin, her geçen günü öncekilerden daha iyi ve hayırlı olur.

9) el-Âhir ism-i şerîfini 801 kere okumaya devam eden kişi, bütün hayırlara kavuşur ve düşmanlarına gâlip olur.

10) el-Âhir ism-i şerîfini kendine vird edinen kişi âhirete îmanla göç eder.

11) Bu iki ism-i şerîfi beraberce 900 kere zikreden kişinin bâtını (iç âlemi) pak olur, sıkıntıları feraha tebdil olur ve her hangi bir sıkıntıya mâruz kalacak olsa **Allâh-u Te'âlâ** onu, o sıkıntıdan hemen kurtarır.

12) Bu iki ism-i şerîfi her sabah «يَا أَوَّلُ! يَا آخِرُ!» şeklinde her sabah 838 defa zikretmeye devam eden kişi, dünya ve âhirette yüksek makamlara nâil olur.

13) Bu ism-i şerîflerin vefk-i şerîfleri düşmanlardan kurtulmak, yüksek mertebelere nâil olmak için çok faydalıdır. Bunun için bu vefk-i şerîfler gümüş bir levha üzerine nakşettirilip kullanılmalıdır.

Ayrıca üzerine vefk-i şerîflerin nakşettirildiği bu levha konuşamayan bir bebeğin üzerine asılırsa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle en kısa zamanda konuşur.

Vefk-i şerîfler şöyledir:

ل	و	أ	ال
٤	٢٦	٢٧	١١
٣٢	٨	٧	٢١
٢	٢٨	٣٣	٥

ر	خ	آ	ال
٢٨	٤	٦٠١	١٩٩
٦٠٢	١٩٨	٢٩	٣
٢	٣٠	٢٠١	٩٩٩

14) Bu ism-i şerîflerin bütün hâssalarından faydalanmak için özellikle namaz vakitlerinde يَا أَوَّلُ -yâ Evvelü- ism-i şerifi 37 kere, يَا آخِرُ -yâ Âhiru- ism-i şerifi de 801 kere zikredildikten sonra şu duayı okumak çok tesirlidir:

«اَللّٰهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ الْقَدِيمُ لَا نِهَايَةَ لِوُجُودِكَ، أَنْتَ الْأَبَدِيُّ مُسَبِّبُ الْأَسْبَابِ وَمُعَلِّلُ الْعِلَلِ وَمُوجِدُ الْأَكْوَانِ وَمُؤَخِّرُ كُلٍّ مِنْهُمْ إِلٰى أَجَلٍ مَعْلُومٍ، أَسْأَلُكَ يَا مَنِ افْتَقَرَ إِلَيْهِ كُلُّ شَيْءٍ فِي وُجُودِهِ إِلٰى إِيجَادِهِ وَإِثْبَاتِهِ، وَاضْطَرَّ كُلُّ حَيٍّ فِي حَيَاتِهِ إِلٰى رُوحِهِ وَحَيَاتِهِ، وَانْتَهٰى وُجُودُ كُلِّ شَيْءٍ بِالرِّجْعَةِ إِلَيْهِ بَعْدَ فَنَائِهِ وَوَفَاتِهِ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُحْيِيَنِي بِحَيَاتِكَ يَا أَوَّلُ! يَا آخِرُ! يَا ظَاهِرُ! يَا بَاطِنُ! يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ! لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ، آمِينْ!»

"Ey **Allâh**! Sen Evvel'sin ve Kadîm'sin, varlığına nihayet yoktur. Sen Ebedî'sin, sebepleri sebep yapan ve illetleri (neden olarak yaratıp) illet yapansın. Bütün varlıkları yoktan yaratan ve onlardan her birini(n hayatını) bilinen bir süreye kadar geciktirensin.

Ey var olmak için her şey, Kendi îcâdına ve sebat vermesine muhtaç olan Zât! Ey yaşaması için her diri Kendisinin vereceği rûha ve diriliğe mecbur olan Zât! Ey vefat edip yok olduktan sonra her şeyin varlığı Kendisine dönerek son bulan Zât!

Ey Evvel! Ey Âhir! Ey Zâhir! Ey Bâtın! Ey âlemlerin **Rabbi**! Senden dilerim ki beni Kendi sonsuz hayatınla ihyâ edesin (iki cihanda yaşatasın). Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Âmîn!" *(Ahmed el-Bûnî, Şemsü'l-me'ârif, yazma nüsha, sh:1099, matbû' nüsha, 4/83; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:109-110; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîrü'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:48-49; Mâu'l-'Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtıkı'l-fetk, sh:339; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'ızzi'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:79-80; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:522; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/144-147; 'Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fî şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:198-199, 532; İbni 'Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:307-308)*